

Täysistunto

Keskiviikko 7.10.2015 klo 14.00—18.06

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 18.06.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (14.00—16.29) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (16.29—18.06).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Pääministerin ilmoitus kärkihankkeista ja reformeista

Pääministerin ilmoitus PI 2/2015 vp

Keskustelu

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on pääministerin ilmoitus kärkihankkeista ja reformeista. Pääministerin esittelypuheenvuoron jälkeen pidettävät ryhmäpuheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Sen jälkeen myönnän harkintani mukaan enintään 2 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja, jotka varataan V-painiketta käyttäen.

Aloitetaan keskustelu, pääministeri Sipilä, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Pääministeri Juha Sipilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! "Suomi on vuonna 2025 uudistuva, välittävä ja turvallinen maa, jossa jokainen meistä voi kokea olevansa tärkeä. Yhteiskunnassamme vallitsee luottamus." Näin määrittelemme hallitusohjelmassa Suomen tulevaisuuden vision kiteytetysti.

Hallitusohjelma on strateginen muutosohjelma. Sen ytimessä on mainitsemani vuodelle 2025 laadittu visio Suomelle. Nykytilasta visioon pääsemiseksi on hallitus määritellyt Suomelle 10 vuoden tavoitteet, painopisteet ja sen jälkeen hallituskauden tavoitteet. Hallituskauden tavoitteet on määritetty kärkihankkeiksi, joita viedään määrätietoisesti eteenpäin. Kärkihankkeiden ja reformien toteuttamiseksi hallitus on tehnyt yksityiskohtaisen toimitasuunnitelman, josta tänään keskustelemme.

Arvoisa puhemies! Toimintatavan muutos on suuri. Kärkihankkeet ovat pääosin poikkihallinnollisia ja vaativat tiivistä kollegiaalista työskentelytapaa. Kärkihankkeiden tarkoituksena on saavuttaa hallituskauden tavoite. Tällä ei ole mitään tekemistä leikkausten paikkaamisen kanssa. Hallitus aloitti oman uudistustyönsä hallitusohjelmasta ja työskentelytavoista. Suomen ongelmat ovat sitä luokkaa, että hallitustyön on oltava aiempaa tavoitteel-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

lisempää. Strategista johtamista noudatetaan jo lähes kaikilla elämänapaloilla. Nyt se oli korkea aika tuoda politiikkaan. Hallitusohjelmassa on tietoisesti unohdettu hallinnon rajat. Voimme paremmin keskittyä isoihin asioihin ja tehdä ne kunnolla. Ministereiden määrä on vähentynyt, ja hallitus toimii tiiminä.

Hallituksen strategisen hallitusohjelman tiedonantokeskustelu käytiin 2. päivä kesäkuuta eduskunnassa. Tämän jälkeen hallitus on laatinut vaalikauden julkisen talouden suunnitelman, vuoden 2016 talousarvioesityksen sekä nyt käsittelyssä olevan kärkihankkeiden ja reformien toimeenpanosuunnitelman.

Med hjälp av sitt regeringsprogram för regeringen framåt nödvändiga reformer inom fem prioriterade områden: sysselsättning och konkurrenskraft, kompetens och utbildning, hälsa och välfärd, bioekonomi och ren teknik samt digitalisering, försöksverksamhet och avveckling av normer. Dessutom genomför vi samhällseliga förbättringar.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmansa avulla hallitus vie eteenpäin välttämättömiä uudistuksia viiden painopisteen kautta: työllisyys- ja kilpailukyky, osaaminen ja koulutus, hyvinvointi ja terveys, biotalous ja puhtaat ratkaisut sekä digitalisaatio, kokeilut ja normien purku. Lisäksi toteutamme reformeja, kuten eläke- ja sote-uudistuksen, karsimme kuntien tehtäviä ja velvoitteita sekä uudistamme alue- ja keskushallintoa. Panostamme kärkihankkeisiin, koska muutos tarvitsee toteutuakseen myös investointeja. Kärkihankerahoituksella ei paikata budjettileikkauksia. Kärkihankkeilla ajetaan eteenpäin laaja-alaisia uudistuksia, palautetaan säädösympäristöön ketteryttä, lisätään kilpailua ja edistetään digitaalisen palveluliiketoiminnan läpimurtoja. Hallitus panostaa kertaluonteisesti miljardi euroa kärkihankkeisiin ja on päättänyt julkisen talouden suunnitelmassa rahoituksen kohdenuksesta vuosille 2016—2018 painopisteluokittain seuraavasti: työllisyys ja kilpailukyky 170 miljoonaa euroa, osaaminen ja koulutus 300 miljoonaa euroa, hyvinvointi ja terveys 130 miljoonaa euroa, biotalous ja puhtaat ratkaisut 300 miljoonaa euroa sekä digitalisaatio, kokeilut ja normien purkaminen eli toimintatavat 100 miljoonaa euroa, joka käytetään käytännössä kokonaan julkisten palveluiden digitalisoinnin hankkeisiin. Toimintasuunnitelmaa toteutetaan tämän rahoituksen ja olemassa olevien valtiontalouden kehysten sekä muun julkisen talouden suunnitelman puitteissa.

Seuraava kuvaus kunkin kuuden strategisen kärkihankkeen sisällöstä:

Työllisyyden ja kilpailukyvyn kärkihankkeilla tähdätään siihen, että Suomi saadaan kestävä kasvun tielle. Tuemme kärkihankkeilla yrityksiä sen eri vaiheissa: tuotekehittelyssä, kasvurahoituksessa sekä vientiponnisteluissa. Turhia normeja purkamalla parannamme yritystemme toimintaedellytyksiä ja houkuttelemme maahan lisää investointeja. Toteutamme työttömyysturvauudistuksen ja paikallisen sopimisen edellytyksiä vahvistamme lainsäädännöllä. Kasvuyritysten rahoitusmahdollisuuksia parannetaan muun muassa Teollisuussijoituksen ja Tekesin uusilla instrumenteilla sekä Finnveran välirahoitusohjelmalla yhteensä noin 600 miljoonalla eurolla. Lisäksi Euroopan strategisten investointien rahasto ja sen käyttäminen mahdollisimman tehokkaasti täydentää hallituksen linjauksia kasvurahoituksen vahvistamiseksi. Edellisen hallituksen kaksi viimeisintä budjettia ovat ylittäneet EU:n salliman kasvu- ja vakaussopimuksen 3 prosentin alijäämärajan. Tämä on estänyt yhden suuren valtiotietosen rahaston kokoamisen. Tämän hallituksen tavoitteena on, että saamme yksityisiä Euroopan strategisten investointien rahastoja ja yksityisiä toimijoita

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

hyödyntäen vähintäänkin miljardiluokan kokonaisuuden aikaan yritysten kasvun rahoittamiseksi.

Osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeilla uudistamme peruskouluamme 2020-luvulle tuomalla uutta pedagogiikkaa, uusia oppimisympäristöjä ja digitaalista oppimista koulujen arkeen. Tuomme tunnin liikuntaa jokaisen peruskoululaisen päivään. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformissa lisäämme työpaikoilla tapahtuvaa oppimista. Kansallisesta panostuksesta tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan on saatava aikaan enemmän uutta liiketoimintaa ja kasvua. Tämän vauhdittamiseksi otamme käyttöön uusia Tekesin rahoitusinstrumentteja tutkimuslaitoksille ja korkeakouluille. Korkeakouluopinnoissa mahdollistetaan paremmin ympärivuotinen opiskelu. Nopeutamme siirtymistä toiselta asteelta korkeakouluopintoihin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hankekokonaisuuden tavoitteena ovat nykyistä asiakaslähtöisemmät, vaikuttavammat, kustannustehokkaammat ja paremmin yhteensovitettut palvelut. Esimerkiksi sote-palvelujen toimintamalleja nykyaikaistetaan ja digitalisatiota lisätään. Toteutamme perustulokokeilun, ja mahdollisuuksia osatyökykyisyyteen lisätään. Lapsi- ja perhepalvelut uudistetaan valtakunnallisella muutosohjelmalla. Ikäihmisten kotona tapahtuvaa hoito- ja hoivatyötä helpotetaan.

Arvoisa rouva puhemies! Biotalous ja puhtaat ratkaisut -kärkihankkeissa tavoitteena on luopua hiilenmustasta energiapolitiikasta ja nostaa uusiutuvan energian osuus 2020-luvulla yli 50 prosenttiin. Varmistamme osaltamme biojalostamoiden raaka-aineen saannin. Puu laitetaan liikkeelle ja puurakentamista edistämme uudistamalla sitä koskevia määräyksiä. Käynnistämme biotalouden tutkimus- ja innovaatio-ohjelmat. Kiertotalouteemme teemme läpimurron, lisäämme ravinteiden kierrätystä ja tehostamme toimia Itämeren ja vesien suojelemiseksi. Suomalainen ruuantuotanto tehdään kannattavaksi esimerkiksi purkamalla normeja ja yksinkertaistamalla lupa- ja ilmoituskäytäntöjä. Viljelijöiden hallinnollista taakkaa vähennetään. Ruuan kauppasetta parannetaan esimerkiksi luomalla edellytyksiä uusien vientikanavien avaamiseksi.

Toimintatavat-painopistealueella toteutetaan hallitusohjelmaa läpileikkaavia uudistustoimia. Koko hallitus on esimerkiksi määrätietaisesti sitoutunut turhan sääntelyn ja byrokratian purkamiseen sekä säädösten sujuvoittamiseen. Nämä asiat koskevat kaikkia hallinnonaloja. Uuden lainsäädännön valmistelussa etsitään jatkossa entistä enemmän vaihtoehtoja sääntelylle ja pohditaan tarkasti erilaisten vaihtoehtojen vaikutuksia. Lisäksi digitaalisen liiketoiminnan kasvu ympäristöjen syntymistä vauhditetaan ja kaikille julkisille palveluille valmistellaan digitalisoinnin periaatteet jo syksyn 2015 aikana. Hallitus perustaa myös eduskunnankin jo pitkään esittämällä tavalla säädösten vaikutusarvointilautakunnan ministeriöiden lainvalmistelun tueksi. Reformeilla hallitus toteuttaa sote-uudistuksen ja itsehallintoalueiden perustamisen myötä uudistaa myös alue- ja keskushallintoa. Kuntien kustannuksia karsimme miljardilla eurolla vähentämällä niiden tehtäviä ja velvoitteita. Tulevaisuuden kunta -hankkeessa puolestaan määritetään parlamentaarisen valmistelun pohjalta kuntien roolia ja tehtäviä sekä suhdetta itsehallintoalueisiin. Sote-uudistuksen ja kuntien velvoitteiden keventämisen yhteisvaikutuksen kestävyysvajeen kattamiseen on arvioitu olevan noin 4 miljardia euroa.

Arvoisa puhemies! Strategisen hallitusohjelman toimeenpano sisältää runsaasti muutoksia vanhoihin toimintatapoihin. Ne uudistavat suomalaista yhteiskuntaa ja vahvistavat kansantalouden kasvuedellytyksiä. Jokaiselle kärkihankkeelle on nimetty vastuuministeri, ja kaikilla painopistealueilla on omat ministerityöryhmänsä. Hallitus varmistaa kärkihank-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

keiden toteutumisen aktiivisella seurannalla ja ohjauksella strategiaistunnoissaan, joita järjestetään pääsääntöisesti kahden viikon välein. Niissä todetaan kärkihankkeiden etenemistilanne. Lisäksi kärkihankkeiden vaikuttavuutta seurataan indikaattoreilla, ja sama koskee reformeja.

Ärade talman! Handlingsplanen är ett förändringsprogram som regeringen fullt ut förbinder sig att genomföra. Vi måste nu modigt förnya oss, förnyelsen måste bli ett fortgående tillstånd och en ständigt rådande anda.

Toimeenpanosuunnitelmassa on kyse muutosohjelmasta, jonka toteuttamiseen hallitus on voimakkaasti sitoutunut. Meidän on nyt rohkeasti uudistuttava, ja uudistumisen pitää näkyä jatkuvana tilana ja vireenä.

Hyvinvointiyhteiskuntamme luottaa aivan liikaa velanantajiemme hyvään tahtoon. Siksi Suomen suunta on oikaistava nyt tai ei koskaan. Ei pidä vitkutella, kunnes tuo luottamus katoaa. Siinä tapauksessa muutokset vievät meitä emmekä me muutosta. Mahdollisuuksiin on tartuttava ennakkoluulottomasti. Meissä jokaisessa piileskelevä uudistaja on rohkeastava astumaan esiin. Ja sitten vain toimeksi — pelotta ja reippaasti.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ryhmäpuheenvuorokierros, ja sen aloittaa keskustan eduskuntaryhmä, edustaja Ala-Nissilä.

14.16 Olavi Ala-Nissilä kesk (ryhmäpuheenvuoro): (Eero Heinäluoma: Tulee jyrkää talouspuhetta!) Arvoisa puhemies! Kiitos pääministerille puheenvuorosta, jossa oli tärkeitä alkuja ja lähtöjä Suomelle.

Suomen talous-, työttömyys- ja velkaongelmat johtuvat pitkälti siitä, että emme ole vuosiin kenneet yhteiskuntana uudistumaan. Viime vaalikaudella käytännössä lähes kaikki jäi tekemättä. (Ben Zyskowicz: Samoin sitä edellisellä!) Uudistaminen on sitä, että asioita tehdään kokonaan uudella tavalla. Sitä tarvitaan jatkuvasti, kun elämme eurossa ja koko ajan muuttuvassa maailmassa. Meidän suomalaisten leipä ohenee ohenemistaan, jos emme tee rohkeita ratkaisuja. Keskustalle tekemättömyys ei ole vaihtoehto. (Ben Zyskowicz: Oli sille edellisellä kaudella!) Suomi on laitettava kuntoon. On saatava lisää työpaikkoja, palvelut on turvattava, heikommassa asemassa olevista on pidettävä huolta, ja koko maata pitää kehittää tasapainoisesti. Hallitus on osoittanut Suomen uudistamiseen miljardi euroa seuraaville kolmelle vuodelle. Tulevaisuutta siis rakennetaan määrätietoisesti.

Uudistamisen lisäksi joudumme myös säästämään, mutta näitä asioita ei pidä tietoisesti sotkea keskenään. (Antti Lindtman: Ei missään tapauksessa!) Tänään keskustelemme siitä, millainen Suomi on tulevaisuudessa, kymmenen vuoden päästä. Ei ole sattumaa, että suuri osa hallituksen uudistuksiin osoittamista rahoista käytetään työllisyyden, koulutuksen ja biotalouden yhdistelmään. Suomeen saadaan lisää työpaikkoja, kun tukeudumme luontaisiin vahvuuksiimme ja otamme laajan maamme voimavarat täysimääräisesti käyttöön.

Kestävään kehitykseen perustuva biotalous on lupaava mahdollisuus työpaikkoihin, mutta se edellyttää huippuosaamista. Siksi hallitus toteuttaa isoimman koulutuksen uudistuksen vuosikymmeniin.

Keskusta pitää tärkeänä, että hallitus on osoittanut 600 miljoonaa euroa Suomen teiden, ratojen ja muiden väylien kunnostamiseen. Ilman toimivia liikenneyhteyksiä koko maan

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

voimavaroja ei saada käyttöön. Jos nyt emme laittaa tätä asiaa kuntoon, meillä on kohta paljon paljon suurempi lasku edessä. (Antti Lindtman: Aloitetaan junista!)

Samaan aikaan on tehtävä suomalainen työ uudelleen kannattavaksi ennen kaikkea mataltamalla työllistämisen hintaa ja purkamalla tarpeetonta byrokratiaa. Suomalaisia pitää vapauttaa työntekoon, yrittämiseen ja sujuvampaan arkeen. Keskusta vetoaa edelleen sen puolesta, että työmarkkinoilla kyetään sopimaan kilpailukykyimme parantamisesta. Viemällä uudistukset määrätietoisesti läpi valamme uskoa ja luottamusta siihen, että Suomeen kannattaa investoida, luoda työpaikkoja ja rakentaa koteja. Parempi työllisyys on myös tässä poikkeuksellisessa tilanteessa Suomeen tulevien ihmisten parasta kotouttamista. Keskusta haluaa ottaa käyttöön uudenlaisia ratkaisuja ja kokeiluja maahanmuuttajien kotouttamiseksi ja työllistymiseksi.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveystalvelujen uudistaminen on välttämätöntä, jotta voimme turvata lähitalvelut jokaiselle suomalaiselle koko Suomessa ja myös tulevaisuudessa. Jos sote olisi alun alkaen tehty laajassa yhteistyössä yli puoluerajojen, olisimme jo pitkällä. Se ei valitettavasti toteutunut. Nyt hallitus linjaa uudistuksen ensi kuussa, ja olemme valmiita yhteistyöhön. Keskusta tukee hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan talvelujen järjestäminen siirretään kuntaa suurempien itsehallintoalueiden vastuulle. Tällainen ratkaisu mahdollistaa ylipäätään laajemman päätösvallan siirron alueille niiden kehitykselle tärkeissä asioissa. Sosiaali- ja terveystalvelujen uudistamista tarvitaan myös siksi, että rahat riittäisivät. Alati kasvavat menot on saatava hallintaan. Keskusta pitää tärkeänä, että hyvinvointiyhteiskuntaa muutoin uudistettaessa painopistettä siirretään kotien hyvinvoinnin tukemiseen niin lasten, nuorten ja perheiden talvelujen kuin omaishoidon parantamisella.

Arvoisa puhemies! Muutenkin epävarmoina aikoina muutos voi huolestuttaa ja jopa pelottaa, koska se merkitsee usein jostain vanhasta luopumista ja kokonaan uuden alkua. Kuitenkin juuri nyt kykymme uudistaa ja uudistua mahdollistaa uudet työpaikat ja turvaa hyvinvointiamme. Keskustan eduskuntaryhmä tukee hallitusta sen poikkeuksellisen vaativassa tehtävässä. Tähdennämme, että nyt jos koskaan Suomen ongelmien ratkaisemisessa tarvitaan yhteistyötä. Rakennetaan nyt yhdessä työllisyyden siltaa, tehdään muutos ja laitetaan Suomi yhdessä kuntoon.

Arvoisa puhemies! Kärkihankkeet ovat järkihankkeita.

Puhemies Maria Lohela: Perussuomalaisten eduskuntaryhmä, edustaja Eerola.

14.21 **Juho Eerola ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen tilanne on monin tavoin vakava. Siksi hallitus on ryhtynyt päättäväisiin toimiin, joilla uudistamme yhteiskuntaamme vastaamaan 2000-luvun haasteisiin. Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta tulee säilyttää myös tulevaisuudessa. Nostan nyt esiin muutamia oleellisia hankkeita, joilla tähän tavoitteeseen päästään.

Yhtenä tärkeänä hankkeena voidaan pitää kaikkia niitä toimia, joilla edistetään työn tarjontaa, yrittäjyyttä ja elinkeinorakenteen monipuolistamista. Työn tekemisestä on tehtävä kannattavaa, ja vienti on saatava vetämään. Näin vahvistetaan julkistaloutta ja nostetaan työllisyysastetta, jonka merkitystä taloudellemme ei voi aliarvioida. Näiden päämäärien saavuttaminen edellyttää rakenteellisia uudistuksia monella eri rintamalla yli hallintorajojen.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Viennin osalta hallitus panostaa Suomen vientimahdollisuuksien kasvattamiseen kehittyvien maiden markkinoilla muun muassa Finnfund-kehitysrahoitusyhtiötä pääomittamalla. Suomen viennille keskeisten alueiden lähetystöihin palkataan vuosina 2016—2018 kaupallisten alojen erityisasiantuntijoita Suomen vientimahdollisuuksien kasvattamiseksi. Hallituksen panostus Suomen viennin vauhdittamiseksi on siis merkittävä.

Arvoisa puhemies! Uusien työpaikkojen luomista Suomeen tukevat myös muut hallituksen kärkihankkeet, ja tätä perussuomalaiset tervehtivät ilolla. Hyvänä esimerkkinä tästä voidaan mainita etenkin hiilettömään, puhtaaseen ja uusiutuvaan energiaan sekä kiertotalouden edistämiseen suunnattu kärkihanke. Suurimmat mahdollisuudet nähdään nestemäisten biopolttoaineiden sekä biokaasun tuotannon ja teknologian kasvattamisessa. Samalla lisätään maatalouden ravinne- ja energiaomavaraisuutta. Keskeinen resurssi tässä työssä ovat hyvinvoivat metsämme. Puun käyttöä monipuolistetaan ja talousmetsiä hyödynnetään entistä tehokkaammin, kuitenkin ympäristöä unohtamatta.

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä näkee, että kaikkea tätä edellä mainittua tukee erinomaisesti myös hallituksen tekemä päätös liikenneverkon korjausvelkatoimenpiteisiin ryhtymiseksi.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat tyytyväisiä, että opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kärkihankkeisiin on sisällytetty alueelliset kielikokeilut ja koulutusviennin edistäminen. Toisen kansallisen kielen opiskelun sijaan mahdollistetaan jonkin muun kielen opiskelu. Perussuomalaiset pitävät tätä hyvänä ensiaskeleena kohti ruotsin kielen täyttä vapaaehtoisuutta. (Välihuutoja) EU- ja Eta-alueen ulkopuolelta tuleville opiskelijoille puolestaan asetetaan vihdoinkin lukukausimaksut, mikä on järkevää tässä taloudellisessa tilanteessa. Me emme voi tarjota maksutonta opetusta kaikille tulijoille ja samaan aikaan leikata omien kansalaisten etuisuuksista. (Välihuutoja) Hyvänä asiana pidämme myös sitä, että kärkihankkeilla edistetään korkeakouluopiskelijoiden mahdollisuuksia opiskella myös kesäisin ja peruskoululaisten mahdollisuuksia liikkua ainakin tunti päivässä. (Jukka Gustafsson: Ei se onnistu, kun rahat viedään!) Paitsi että liikkumattomuus aiheuttaa mittavat kustannukset kansantaloudelle — edustaja Gustafsson — se myös heikentää yksilöiden hyvinvointia. Perusasiat on laitettava kuntoon, peruskunto kuntoon.

Myös sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus tulee olemaan yksi tämän hallituskauden suurimmista ponnistuksista. Sote-uudistuksen huolellisen toteuttamisen lisäksi perussuomalaiset pitävät tärkeänä sosiaaliturvajärjestelmän perkaamista. (Eva Biaudet: Ihmisoikeuksista viisi!) Käsillä oleva pakolaiskriisi edellyttää maahanmuuton kustannuksiin liittyvän selvityksen ja mahdollisten uudistusten tekemistä mahdollisimman nopealla aikataululla. (Eva Biaudet: Missä on teidän sydän?)

On selvitettävä, mikä on yhteiskuntamme kantokyky. Yhteiskunnan on pystyttävä huolehtimaan kansalaisistaan, ja siksi tervehdimme tyytyväisyydellä niitä kärkihankkeita, joiden avulla pyritään parantamaan niin lapsi- ja perhepalveluita, ikäihmisten koti- ja omaishoitoa kuin myös osatyökykyisten työllistymismahdollisuuksia. Vaikka taloudelliset ajat ovat tiukat, on väestön hyvinvoinnista huolehdittava.

14.27 Sinuhe Wallinheimo kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus korjaa Suomen rakenteita ja taloutta lujalla otteella. Viime viikkoja on leimannut keskustelu siitä, mitä keneltäkin ollaan ottamassa pois, mutta se ei ole koko kuva. Hallitus uudistaa Suomea laaja-alaisesti. Vain siten rakennetaan pohjaa paremmalle huomisolle ja uudelle nousulle. Tästä on kärkihankkeissakin kysymys.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Hallitusohjelmassa on asetettu kunnianhimoiset tavoitteet sekä julkisen sektorin, julkisten palveluiden että yksityistä sektoria koskehtavan digitalisoinnin osalta. Erityisen lupavaa on, että käyttäjälähtöisyys on läsnä kaikissa hankkeissa. Nyt on pidettävä huoli, ettei digitalisointi jää hallinnon sisäiseksi puuhasteluksi ja ettei sitä pilata hitailla aikatauluilla. Tavoitteeseen pääseminen vaatii hallitukselta vahvaa poliittista johtamista.

Yksi polttavimmista ongelmista Suomessa on onnetoman heikko työllisyystilanne. Tätä vastaan hallitus käy johdonmukaisella työlinjalla. Kannustinloukkujen purkaminen, työllistämisen kynnysten madaltaminen ja työnvälityksen uudistaminen ovat tärkeitä työllisyyttä lisääviä uudistuksia. Tärkein kokonaisuus tällä saralla on paikallisen sopimisen lisääminen. Suomen työmarkkinat on yksinkertaisesti saatava toimimaan nykyistä tehokkaammin.

Tulevien vuosikymmenien parempaa talous- ja työllisyyskehitystä osaltaan tukee myös kertakohdennus liikenneväylien korjausvelan vähentämiseen.

Arvoisa puhemies! Asiakaslähtöisten palveluiden kärkihankkeessa hienoa on esimerkiksi palvelusetelin pilotoinnin ja käytön laajentaminen. Tästä on kotikaupungissani Jyväskylässä hyviä kokemuksia. Kokoomuksen eduskuntaryhmä haluaa, että suomalaiset saavat laadukkaita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Kun ihmiselle annetaan vapaus valita, syntyy myönteinen kannustinvaikutus palveluiden laadun parantamiseen. Siitä hyötyvät kaikki.

Terveyden edistämisen kärkihankkeesta haluaisin nostaa esiin tunti liikuntaa päivässä -tavoitteen. Sen merkitys lasten ja nuorten hyvinvoinnille on paljon arvokkaampaa kuin siihen kohdennettava rahasumma. Fyysisen aktiivisuuden lisääminen vahvistaa ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Yhdessä liikkuminen on hyvä keino myös sosiaalisuuden lisäämiseen ja yksinäisyyden vähentämiseen.

Suomalainen koulu on muutenkin päivitettävä nykyaikaan. Peruskoulun on tarjottava diginatiivilapsille valmiudet elämään varten, ja siinä aivan keskeistä ovat digitaalisen maailman vaatimat tiedot ja taidot. Osaamisen ja koulutuksen uudistamisen kärkihankkeilla tälle rakennetaan edellytyksiä 300 miljoonalla. Tutkimus- ja innovaatiotoiminta saavat lisää resursseja myös esimerkiksi puhtaisten ratkaisujen ja biotalouden kärkihankkeissa.

Arvoisa puhemies! Kärkihankkeissa eräs kantava tema on vastuu ympäristöstä, jonka haluamme säilyttää puhtaana myös tuleville sukupolville. Kokoomuksen eduskuntaryhmä haluaa kiinnittää huomiota esimerkiksi tavoitteeseen tuontiöljyn kotimaisen käytön puolittamisesta 2020-luvun aikana sekä kivihiilen käytöstä luopumisesta. Tavoite on erittäin kunnianhimoinen, mutta siihen kannattaa pyrkiä sekä ympäristöllisistä että taloudellisista syistä. Puhdas luonto on tärkeä itsessään. Se on myös imagovaltti ja elinkeinotoiminnan mahdollisuus esimerkiksi kestävä matkailun alalla. Hallitus on sitoutunut luontopolitiikan kärkihankkeella turvaamaan luonnonsuojelun tason. Suomi saa uuden kansallispuiston 100-vuotisjuhlavuotensa kunniaksi vuonna 2017.

Vientivetoista kasvua edistetään vahvistamalla Team Finland -verkostoa. Huolella valittuihin edustustoihin eri puolilla maailmaa lisätään kaupallis-taloudellista asiantuntemusta tukemaan kauppohen aikaansaamista.

Myös turhien normien ja sääntelyn purkaminen saa kokoomuksen eduskuntaryhmän vahvan, vahvan tuen.

Arvoisa puhemies! Vaikka rahalliset kohdennukset ovat merkittäviä, ei kärkihankkeissa kuitenkaan lopulta ole kyse rahasta. Kaikkein olennaisinta on, mitä uutta saadaan aikaan ja miten tekeminen oikeasti muuttuu. Monilla näillä toimilla sysätään liikkeelle uudenlaista

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

kehitystä. Parhaimmillaan ne ovat keinoja mullistaa ajattelua ja tekemistä. Kokoomus on painottanut, että nämä panostukset on suunnattava todellisen uuden luomiseen ja Suomen uudistamiseen. Suomi on päivitettävä uudelle tasolle ja suomalaisille on luotava paremmat mahdollisuudet kilpailla ja pärjätä muuttuvassa maailmassa. Se on kärkihankkeiden koko idea. Tätä tulemme tietysti vaatimaan myös jatkossa.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä antaa hallitukselle täyden tukensa.

14.33 Timo Harakka sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme kuulleet kauniita sanoja kärkihankkeista hallituksen suulla. Mutta mikä on totuus? Ehkä puolueettoman kuvan antaa ulkomainen tarkkailija, jolle nämä hankkeet on esitelty: "Emme usko paketin lisäävän kasvua merkittävästi keskipitkällä aikavälillä. Uskomme, että hallituksen suunnittelema laajempi julkisen talouden supistus jättää nämä aloitteet varjoonsa." (Antti Lindtman: Kuka se oli?) Näin tylyn tuomion antoi luottoluokituslaitos Standard & Poor's 25. syyskuuta. (Välihuutoja) Ulkomainen ammattitarkkailija kyllä tajuaa, että 4 miljardin leikkaukset vaalikaudessa heikentävät kasvua paljon enemmän kuin pienen osan väliaikainen palautus voisi korjata. Nämä kärkihankkeet edustavat vuositasolla 1:tä promillea kansantuotteesta, siis 1:tä prosentin sadasosaa. Tätä touhuahan on arvosteltu myös kotimaassa: "Tällaisia paketteja on helppo tehdä: ensin leikataan, sitten palautetaan ja palautusta mainostetaan kasvupakettina." Näinhän sanoi oppositiojohtaja Juha Sipilä, sama mies, joka juuri äsken mainosti palautusta kasvupakettina.

Arvoisa puhemies! Esitän ensin SDP:n näkemyksen aidon kasvun edellytyksistä ja lopuksi oman vaihtoehtomme — viisi järkihanketta. (Olavi Ala-Nissilän välihuuto)

Kaksi viikkoa sitten teimme hallitukselle välikysymyksen koulutuksesta. Suomi tarvitsee vahvan perustutkimuksen, josta syntyy laaja innovaatioiden kirjo. Fiksu valtio ei määrää etukäteen, mihin saa ja mihin ei saa panostaa.

Tekes on sijoittanut peliteollisuuteen 20 miljoonaa euroa. Alan liikevaihto on kasvanut 2 miljardiin euroon. Jo yksin Supercellin isänmaallisten omistajien yhtenä vuonna maksamat verot ovat palauttaneet Tekesin sijoituksen heti kymmenkertaisena takaisin. Sen sijaan että hallitus kiittäisi osaavia kasvurahoittajia, se leikkaa Tekesin valtuuksista 150 miljoonaa joka vuosi. Poliitikoilla on selvästi suurempi viisaus kuin ammattilaisilla. Viimeksi näin ajateltiin 70-luvulla Neuvostoliiton naapurissa. (Välihuutoja)

Arvoisa puhemies! Kauppalehdessä 23. syyskuuta Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen VATTin uusi ylijohtaja Anni Huhtala lausui, että nämä kärkihankkeet ovat "teko-hengitystä". Hän on kasvututkija eikä tainnut löytää näistä hankkeista mitään kasvua. Hänen ankarin kritiikkinsä kohdistuu biotalouden ohjelmaan. 300 miljoonan hankkeesta valtaosa käytetään erilaisiin maa- ja metsätalouden tukiaisiin. Tämä on kummastuttanut muitakin: "Emmeköhän me nyt vaalikauden pärjäisi ilman uusia navetoita ja muita karjasuojia?" (Sirkka-Liisa Anttilan välihuuto) Näin kirjoitti maatalousyrittäjä, entinen keskustan kansanedustaja Timo Kaunisto Maaseudun Tulevaisuudessa maanantaina. On helppo yhtyä kysymykseen. Tärkeisiin bioenergiահankkeisiin jää varsin vähäinen panos, samoin paljon rummutettuun kiertotalouteen. Ilkeä sanoisi, että kärkihankkeissa kiertotaloutta on se, että raha kiertää yhdestä taskusta toiseen — jossa on lisäksi iso reikä. Jos navettanäperten sijaan panostettaisiin kunnolla kaikkeen uusiutuvaan energiaan ja samalla uusiutuvaan energiarakenteeseen, saisimme älykkäitä, tehokkaita, säästäviä ja kestäviä ratkaisuja sekä Suomeen että maailman ilmastoteknologian markkinoille.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Arvoisa puhemies! Oppositiolta vaaditaan vaihtoehtoja. Esitämme sosialidemokratien järkihankkeet, joista syntyy aitoa kasvua. Esittelin jo kunnianhimoisen uusiutuvan energian ohjelman. Suomi tarvitsee energiaremontin. Toinen järkihankkeemme torjuu harmaata taloutta ja veroparatiiseja. Reilu peli valtioiden välillä, reilu kilpailu yritysten välillä, reilu peli omistusten julkisuudessa. (Susanna Huovinen: Mihin tämä on jäänyt?) Kolmanneksi haemme kasvua arktisesta taloudesta — jonka hallitus on laiminlyönyt kokonaan. Juuri nyt on oikea hetki tiivistää yhteistyötä ja käynnistää isoja hankkeita suomalaisen rakentamisen, meriteknologian ja ympäristöosaamisen voimin. Neljäs järkihankkeemme on palvelualojen kasvuohjelma, jossa tuottavuutta kasvatetaan määrätietoisella työllä. Esimerkiksi matkailun on hallitus täysin unohtanut. (Ben Zyskowicz: Nyt oli konkretiaa!) Viides järkihankkeemme on tehdä Suomesta työllistämisen ja osallisuuden edelläkävijämaa. Aivan elintärkeää on maahanmuuttajien kotouttaminen: tehdä Suomesta kotouttamisessa maailman paras. On käsittämätöntä, että hallitus hapuilee tässäkin asiassa eikä ole osannut tehdä toimintamallia, jolla maahanmuuttajat ohjataan nopeasti ja tehokkaasti yhteiseen työhön Suomen tulevaisuuden hyväksi.

Arvoisa puhemies! Näin lopuksi: Tämä vuosittainen 1 promillen kärkihankesatsaus on vahvasti yllämainostettu. Jos jalkapallojoukkueesta otetaan 11 pelaajaa ja annetaan takaisin yksi, hallitus nimittää sitä "maalivahtitoiminnan kärkihankkeeksi". (Naurua) Näin ei voi jatkua. Tarjoamme jälleen kerran yhteistyön kättä, jotta kärkihankkeista tulisi järkihankkeita. (Hälinää — Puhemies koputtaa)

14.38 Olli-Poika Parviainen vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uudistuksia tarvitaan nyt jos koskaan. Vihreä eduskuntaryhmä haluaa uudistaa Suomea.

Hallituksella on mielestämme hyviä tavoitteita. Tuemme pyrkimystä ehkäistä köyhyyttä, eriarvoisuutta ja syrjäytymistä, kohentaa osaamista, edistää terveyttä ja lisätä työllisyyttä. Tavoitteiden lopullinen mittari on kuitenkin se, miten ne näkyvät lopulta ihmisten arjessa. Valitettavasti emme usko esitettyjen keinojen riittävän tai toimivan riittävästi. Kärkihankkeisiin esitetty miljardi on paljon rahaa, mutta moneen paikkaan ripoteltuna sillä ei saavuteta suuria. Monilla uudistuksilla lähinnä paikataan leikkausten tuomia ongelmia. Jos leikataan liikaa ja vääristä paikoista ja vuotavaan kohtaan lätkeistään kärkihanke, ei kannata odottaa ihmeparannusta. Toisinaan taas ongelma on kunnianhimon puute. Kärkihankkeiden toteutussuunnitelmassa esitetään esimerkiksi noin kahtakymmentä uutta selvitystä. Mukava, että välillä selvitetään ensin ja sitten toteutetaan. Pelkkä päätös selvittelystä ja selvityksen "toimeenpanosta" ei yleensä ole kuitenkaan Suomea mullistanut.

Hallitus aikoo esimerkiksi selvittää työttömyysturvan muutoksia. Ilman selvityksiäkin voisi mahdollistaa ansiosidonnaisella yrittäjäksi ryhtymisen toimeentulon sijaan. Hallitus haluaa koventaa velvoitteita ottaa vastaan työtä. En pidä järkevänä, että byrokraatti päättää, mihin töihin kukin työtön laitetaan. Nekin resurssit voisi laittaa siihen, että perustulokeilu tehdään hyvin. Siinä ihmisiä ohjaa aktiivisuuteen taloudellinen kannustin eikä valtion virasto.

Toinen esimerkki, naisten työllisyyden edistäminen: Hallitus pyrkii jakamaan vanhemmuuden kustannuksia. Hyvä, mutta kunnianhimo kannattaisi virittää korkeammalle. 6+6+6-mallilla myös isien hyvinvointia lisättäisiin tarjoamalla aidompi mahdollisuus aikaan lasten kanssa. Äitien työllisyyttä parannettaisiin tarjoamalla heille vaihtoehto käydä edes osa-aikatoissa lasten ollessa pieniä.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Myös köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentäminen on tärkeä tavoite. Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan hallituksen leikkaukset kuitenkin osuvat rankasti muun muassa lapsiperheisiin, opiskelijoihin ja eläkeläisiin.

Olisiko kärkihankkeisiin voinut sisältyä reilumpi taakanjako? Olisiko silloin kenties löytynyt vähemmän huonoja vaihtoehtoja? Paikkailulta tuntuu erityisesti se, että koulutus nimetään kärkihankkeeksi, kun siitä leikataan miljardikaupalla. Lopulta uudistuksia tekevät kuitenkin ihmiset. Esimerkiksi opettajan luovuus voi olla aika kortilla, jos arki menee yksinkertaisesti työtaakasta selviytymiseen. Toinen esimerkki paikkailusta on kansallisuiston perustaminen, josta toki iloitsemme. Hymy hyytyy kuitenkin nopeasti, kun luonnonsuojelun määrärahoja vähennetään ja ympäristöä suojaavia normeja heikennetään. Leikkausten ja uudistusten välillä onkin ristiriita. Se ei ole välttämättömyys, eikä se johdu siitä, että on päätetty sopeuttaa julkista taloutta, vaan siitä, miten on päätetty tehdä.

Arvoisa puhemies! Jos haluamme digitalisaatiosta suomalaisen menestystarinan, on aloitettava kouluista kaikilla asteilla. Kyse ei ole siitä, että lapsen kouraan annetaan tabletti ja sanotaan, että leiki nyt sillä. Puhumme uudenlaisesta lukutaidosta ja kokonaan uusista opiskelun menetelmistä. Niiden jatkuva kehittäminen ei ole helppoa. Tulemme tarvitsemaan paljon ideoita. Vihreä eduskuntaryhmä tukee hallituksen ajatusta lisätä kokeilukultuuria Suomessa.

Nokia oli iso onnenpotku, mutta se tuskin toistuu sellaisenaan. Tarvitsemme isoa joukkoa pieniä, ketteriä yrittäjiä — ja yritystä ja myös erehdystä. Varsinkin julkisen sektorin hankinnoissa pitäisi irrottautua siitä ajatuksesta, että vain suuri sähköisen palvelun monumentti voi olla kaunis.

Erinomaista on, että hallitus edistää kotimaisen uusiutuvan energian käyttöä. Keinoja tähän löytyy lisääkin. Esimerkiksi sähkönkulutuksessa nettolaskutus tarkoittaisi, että kotitalous voisi myydä uusiutuvaa energiaa verkkoon, kun sitä on paljon tarjolla, ja ottaa sähköä verkosta, kun sitä itse tarvitsee. Lasku tai hyvitys tulisi erotuksesta. Kotitalouksien energiaa säästäviä remontteja varten taas voitaisiin ottaa käyttöön oma kotitalousvähennyksensä tai pieni rahastonsa.

Vihreät julkaisikin eilen vaihtoehtonsa kärkihankkeiksi. Kärkemme ovat energiaremontti, perustulo ja sosiaaliturvan uudistaminen sekä laadukas koulutus, fiksujen yhdyskuntien suunnittelu ja maahanmuuttajien hyvä kotouttaminen. Ympäristöä säästävistä ratkaisuista tehtäisiin ihmisille ja yrityksille niin helppoja, halpoja ja hauskoja, että sitä tul-taisiin ihailemaan ulkomailta — samaan tapaan kuin suomalaista koulutusta on ihailtu. Meitä pidettäisiin edelläkävijänä. Uudistuneessa Suomessa maahanmuuttajat kotoutuvat ja ovat mukana huolehtimassa ikääntyvän väestömme hyvinvoinnista. Kotouttaminen ehkäisee syrjäytymistä ja on myös taloudellisesti viisasta. Uusiutuvassa Suomessa myös kaupunkien ja yhdyskuntien kulutuksen, tuottamisen ja liikkumisen tavat ovat kestävämmällä pohjalla ja fiksujen yhdyskuntien edistämiseksi on syntynyt uutta liiketoimintaa, vientiä ja kasvua.

Osa tavoitteistamme on yhteisiä hallituksen kanssa. Toivottavasti hallitus voi myös har-kita hyödyntävänsä niitä. Suomi tarvitsee nyt kriittistä keskustelua ja pyrkimystä yhteis-työhön. Nyt on tilaisuus näihin molempiin.

14.43 Aino-Kaisa Pekonen vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on lin-jannut kärkihankkeitaan ja niille ohjattavaa rahoitusta. On heti alkuun syytä ihmetellä, mis-tä tämä rahoitus tarkalleen ottaen tulee. On myös syytä ihmetellä, mikä kärkihankkeiden

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

tarkoitus on. Esimerkiksi koulutuksesta hallitus leikkaa kautensa aikana kumulatiivisesti jopa 3 miljardia ja antaa tästä sitten takaisin kärkihankkeena kymmenesosan. Kärkihankkeet ovat tilapäisiä, mutta leikkaukset ovat pysyviä. Miten tällaisella toiminnalla voi Suomesta tulla "modernin ja innostavan oppimisen kärkimaa", kuten hallitus hurskaasti toivoo?

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto haluaa aidosti investoida tulevaisuuteen. Yksi tärkeimmistä keinoista on huolehtia siitä, että yhtään nuorta ei syrjäytetä vaan kaikille osoitetaan nuoren kykyjen mukaan työ-, koulutus-, työharjoittelu- tai kuntoutuspaikka. Nyt hallitus on nimennyt nuorisotakuun uudelleen yhteisötakuuksi ja leikkaa samalla yli puolet sen rahoituksesta, vaikka työttömyys on huipussaan.

Samaan aikaan Suomen vientiteollisuus yskii. Se saadaan nousuun ainoastaan uusilla innovaatioilla, tutkimuksella ja tuotekehityksellä. Mitä tekee hallitus? Leikkaa Tekesin toimintarahoista lähes kolmanneksen. Leikkaa yliopistoilta. Leikkaa kilpaillusta tutkimusrahoituksesta, koska haluaa ohjata rahoitusta itse valitsemilleen aloille. Innovaatiot eivät synny pakotetusti. Siksi hallituksen logiikkaa on todella vaikea ymmärtää tässä taloudellisessa tilanteessa, jossa olisi satsattava koulutukseen ja tutkimukseen. Esimerkiksi joustavat opinpolut, elinikäinen oppiminen ja toimiva aikuiskoulutus ovat vasemmistoliiton keinoja luoda koulutuksen kautta innovaatioita, työllisyyttä ja taloudellista kasvua.

Arvoisa puhemies! Rohkeammat panostukset työllistämiseen ovat tämänhetkisen suurtyöttömyyden aikana aivan välttämättömiä. Toivomme parlamentaarista työryhmää valmistelemaan perustulokokeilua. Perustulon tason tulee olla riittävän korkea ja kokeilujoukon riittävän monipuolinen, jotta kokeilusta saadaan vertailukelpoisia tuloksia. Hallituksen suunnitteleman keppityöllistämisen sijaan tulisi keskittyä uusiin keinoihin, joilla työmarkkinatukea voidaan joustavammin käyttää työllistämisen tukemisessa. Esimerkiksi viime hallituskaudella lanseerattu työttömyysturvan 300 euron suojaosa on selvitysten perusteella kannustanut tuhansia työttömiä osa-aikaiseen työhön.

Ruotsissa sekä työn tuottavuus että työhyvinvointi ovat lisääntyneet sellaisissa työpaikoissa, joissa on siirrytty kokeilemaan kuuden tunnin työpäivää entisellä palkalla. Tätä kohti olisi siirryttävä myös Suomessa. Työpäivää lyhentämällä on myös mahdollista jakaa työtä useamman työntekijän kesken ja vähentää työttömyyttä. Esitämmeikin työajan lyhentämisen kokeilua mukaan kärkihankkeisiin.

Arvoisa puhemies! Kun hallitus loi kärkihankkeitaan, ei tämänhetkisen pakolaiskriisin laajuudesta tiedetty vielä mitään. Kotouttamispolitiikan tulisi nykytilanteessa ehdottomasti olla yksi hallituksen kärkihankkeista. On hyvä, että hallitus toimii, kuten muun muassa edustaja Sarkkinen jo aiemmin esitti, ja perusti turvapaikanhakijoiden järjestelykeskuksen Tornioon. On sekä turvapaikanhakijoiden että Suomen etu, että kaikki turvapaikanhakijat rekisteröidään heti maahantulon yhteydessä. Panostuksia tulisi silti roimasti lisätä esimerkiksi maahanmuuttajien kielikoulutukseen, muuntokoulutuksen järjestämiseen ja yksin tulevien lasten ja nuorten tukemiseen. Kotouttamistoimenpiteet pitäisi aloittaa jo turvapaikkahakemuksen käsittelyn aikana. Sen sijaan että hallitus aikoo ministeri Mäntylän kaavaillemalla tavalla asettaa ihmisiä keskenään eriarvoiseen asemaan perustuslain vastaisesti, sen olisi syytä ottaa kotouttaminen olennaiseksi osaksi koulutus- ja työllisyyspolitiikkaa. Useat tutkimukset osoittavat, että kotouttamiseen satsatut eurot maksavat itsensä takaisin. Siksi olisi hyvä, että kaikki eduskuntapuolueet löytäisivät yhteisymmärryksen siitä, kuinka paljon kotouttamiseen tarvitaan lisäresursseja tulevien vuosien aikana.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Lopuksi, arvoisa puhemies: vasemmistoliitto siis näkee, että nyt on panostettava koulutukseen, tutkimukseen, nuorisotakuuseen, työllistämiseen, työhyvinvointiin ja kotouttamiseen. Kaikki nämä ovat satsauksia tulevaisuuteen. Me rahoittaisimme nämä panostukset esimerkiksi ottamalla käyttöön uusia keinoja harmaan talouden torjumiseksi, tukkimalla verovuotojen väyliä veroparatiiseihin ja luomalla pääomaverotukseen jyrkemmän progression. Lisäksi nämä osaamiseen tähtäävät kärkihankkeet kääntäisivät työllisyyden kasvuun ja toisivat valtiolle verotuloja.

Leikkauspolitiikka ei ole ainoa vaihtoehto. Leikkaaminen johtaa vain uuteen leikkaamiseen.

Puhemies Maria Lohela: Ruotsalainen eduskuntaryhmä, edustaja Henriksson.

14.49 **Anna-Maja Henriksson r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Svenska riksdagsgruppen ställer sig en aning tudelad till regeringens spetsprojekt. Å ena sidan vill vi ge regeringen erkännande för att det bland projekten finns en hel del mycket bra förslag. Å andra sidan verkar vissa av dessa projekt dessvärre handla mer om att trixa med pengar än verkliga satsningar på något nytt.

Det är värt att säga ännu en gång — inte ens med den vildaste fantasin kan man anse att spetsprojektet inom utbildningen kompenserar de massiva nedskärningar som regeringen samtidigt föreslår. Det finns också ännu en del frågetecken kring hur regeringen egentligen har tänkt finansiera alla dessa projekt. Och är vissa av projekten helt enkelt sådana som borde skötas inom ramen för den ordinarie verksamheten, utan att de skulle behövas kläs i spetskläder?

Arvoisa puhemies! Koko Suomen itsenäisyyden ajan kunnat ovat vastanneet lähidemokratian turvaamisesta. Olemme tottuneet siihen, että päätökset eri palveluista, esimerkiksi vanhustenhuollosta, tehdään lähellä niitä ihmisiä, jotka käyttävät näitä palveluja. Hallituksen historiallisen suuret uudistukset ovat nyt muuttamassa tätä keskeistä periaatetta. Hallitus haluaa luoda jättimäisiä itsehallintoalueita, joiden tehtävänä on kaiken sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen. Nämä alueet hoitaisivat lisäksi ilmeisesti myös valtion aluehallinnon sekä pelastustoimen, ehkä myös osan koulutuksesta.

Monia palveluita koskeva päätöksenteko tullaan viemään hyvin kauas yksittäisestä kansalaisesta. Tämän vuoksi on mielenkiintoista, että perinteinen kuntapuolue keskusta on nyt eturivissä ajamassa uudistusta, joka tulee viemään kunnilta suuren osan niiden tehtävistä. Ministeri Vehviläinen, mitä tämä oikeastaan merkitsee? Onko asia loppujen lopuksi niin, että olette ajamassa peiteltyä jättimäistä kuntauudistusta?

Ärade talman! Svenska riksdagsgruppen välkomnar flera av regeringens spetsprojekt. Vi har redan länge påtalat att det alltid ska vara lönsammare att ta emot ett jobb än att stanna hemma. Därför är det positivt att regeringen nu vill röja undan olika flitfällor. Mycket bra är också målet att öka de partiellt arbetsföras sysselsättning. Regeringens strävan att främja lokala avtal är också värd en eloge. Lokalt avtalande är ett effektivt sätt att förbättra sysselsättningen och vår konkurrenskraft. Bra är också att regeringen vill gynna de små och medelstora företagens verksamhetsförutsättningar genom en revidering av upphandlingslagstiftningen.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Arvoisa puhemies! Hallituksella on myös huomattavasti vähemmän mairittelevia hankkeita. Hallitus selvittää asumisperusteista sosiaaliturvaa, muun muassa maahanmuuton kustannuksia selvitetään. Tässä hallituksella on aivan toisenlainen näkemys kuin meillä. Hallitus näyttää pitävän maahanmuuttoa ennen kaikkea kustannuskysymyksenä. Ruotsalainen eduskuntaryhmä näkee sen sijaan maahanmuuton Suomelle antamat mahdollisuudet. Olemme tietysti valmiita myöntämään, että siihen sisältyy myös haasteita, ja tuolloin kyse on ensisijaisesti hyvästä kotouttamisesta. Kotouttaminen ansaitsee tämän vuoksi suuren prioriteetin, suuremman kuin kärkihankkeet, jotta Suomeen nyt tulevat turvapaikanhakijat pääsevät nopeasti osaksi yhteiskuntaamme. Kieltenopetus, mahdollisuudet muuhun koulutukseen ja työllistymiseen ovat tässä avainsanoja. Tänne turvapaikanhakijoina tulleille tulee myöntää työlupa heti, niin että he voivat saada nopeasti työtä. Tilanne ei suoranaisesti parane sillä, että hallitus on nyt ilmeisesti nopeasti selvittämässä mahdollisuudet erillisen sosiaaliturvajärjestelmän luomiseen turvapaikanhakijoille. Eduskuntaryhmämme sanoutuu voimakkaasti irti tästä ehdotuksesta. Emme halua yhteiskuntaa, jossa on A- ja B-luokan ihmisiä, vaan yhteiskunnan, jossa kaikki ovat samanarvoisia alkuperästä riippumatta.

Arvoisa pääministeri, onko koko teidän hallituksenne tämän ehdotuksen takana, ja juuri tätäkö te haluatte todella priorisoida?

Värderade talman! Det är inte heller bara nedskärningarna inom utbildningen som sätter regeringens satsningar på barn och unga i dystert ljus. Ett av spetsprojekten är att ändra ungdomsgarantin i riktning mot en kollektiv garanti. I praktiken tycks det här tyvärr betyda att regeringen drastiskt skär i finansieringen av ungdomsgarantin.

Jag vill avslutningsvis konstatera att samtidigt som regeringen föreslår många bra saker, borde den ännu ompröva vissa av sina prioriteringar. Särskilt barnen och de unga bör vi nu satsa på, det är de som är vår framtid.

14.55 Antero Laukkanen kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kristillisdemokraatit arvostavat hallituksen pyrkimystä etsiä uusia keinoja kilpailukyvyyn parantamiseksi, yhteiskunnan rakenteiden uudistamiseksi ja uuden kasvun luomiseksi. Tässä työssä tahdomme olla mukana. Hallituksen kärkihankkeiden parasta antia ovat bio- ja kiertotaloudelle asetetut tavoitteet sekä pyrkimykset parantaa yritysten kilpailukykyä. Olemme hallituksen kanssa samaa mieltä siitä, että tässä on maamme tulevan menestyksen ja kasvun tie.

Kristillisdemokraatit edistävät Suomessa ja Euroopassa sosiaalista markkinataloutta, jossa yksilön ja yrittäjyyden vapautta ja vastuuta korostetaan ja jossa talouden tuottoja käytetään inhimillisesti sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen. Kärkihankkeita ja reformeja arvioidessamme tarkastelemme ennen kaikkea hallituksen toimien oikeudenmukaisuutta, rehellisyyttä ja johdonmukaisuutta. Esimerkiksi kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen on tavoitteena hyvä, mutta samalla on muistettava, että merkittävä osa kuntien velvoitteista takaa heikoimmassa asemassa olevien elintärkeitä oikeuksia ja palveluja. Normien purku ei saa tarkoittaa kenenkään jättämistä heitteille.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi on uuden edessä. Muutoksia on tehtävä. Vuonna 2003 Saksa oli vastaavassa tilanteessa, ja he käynnistivät työreformin. Sen käynnistivät sosiaalidemokraatit ja saattoivat loppuun kristillisdemokraatit. Muutoksessa olivat mukana kaikki yhteiskunnan merkittävät toimijat. Aikaa siihen meni 12 vuotta. Ensin ammattiyhdistys-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

liike vastusti, lopussa se kiitti muutosta. Ensin työttömyys kasvoi, lopulta väheni. Ensin palkat joustivat, sitten nousivat. Nyt Saksan työttömyysaste on noin 6,5 prosenttia. Voisimmeko oppia jotain siitä, kuinka Saksa nousi vaikeuksistaan?

Arvoisa puhemies! Let's face it: tällä hallituksella on enemmän kärkihankkeita kuin ministereitä. Onko se sitten hyvä vai huono asia, tulevaisuus näyttää. Joskus vähemmän olisi enemmän ja enemmän olisi vähemmän. Kärkihankkeiden runsauden vuoksi olisi ehkä oikeampi puhua hallitusohjelman toimeenpano-ohjelmasta tai pikemminkin tavoiteohjelmasta. Toimintasuunnitelma jää edelleen strategiselle, jopa vision tasolle, koska hankkeet vain paikkaavat säästöjä muualla. Esitetyt tavoitteet ovat pääosin hyviä, jopa erinomaisia, ja niihin on helppo yhtyä. Mutta voidaanko ne saavuttaa?

Pääministerin ilmoitus herättää enemmän kysymyksiä kuin antaa vastauksia, joten tässä muutama kysymys:

Hyvinvoinnin kärkihankkeena edistetään terveyttä ja hyvinvointia. Kuitenkin ensi vuoden budjetissa Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta leikataan 4,2 miljoonaa, Työterveyslaitokselta 8 miljoonaa ja erityishankkeista lähes 4 miljoonaa euroa. Myös valtion rahoitus terveydenhuollon tutkimukseen vähenee 6,7 miljoonaa, ja kuntien hankkeita leikataan 5,4 miljoonalla eurolla. Samalla kärkihankkeisiin satsataan 23,5 miljoonaa, ja se saadaan näyttämään isolta panostukselta, mutta itse asiassa se on leikattu pois muusta hyvinvointityöstä.

Hallitus panostaa digitalisointiin tavoitteissaan. Mutta kuka tekee digitaaliset oppimateriaalit, palvelut ja oppimisympäristöt? Ne eivät synny talkoilla. Käytetäänkö avoimia kehittämisympäristöjä, ostetaanko yksityisiltä yrityksiltä, vai opettajatko itse tekevät muutokset? Toimintasuunnitelman tulisi vastata kysymykseen: miten ja kenen johdolla?

Hallitus tahtoo lisätä nuorten oppisopimuskoulutusta. Budjetissa kuitenkin hallitus leikkaa oppisopimuskoulutuksen varoja 3,4 miljoonaa euroa. Tavoitteena on myös vahvistaa etsivää nuorisotyötä, mutta budjetissa määrärahoja vähennetään 5,5 miljoonaa euroa nuorten työpajatoiminnasta ja etsivästä nuorisotyöstä.

Millä keinoilla hallitus vahvistaa korkeakoulujen ja elinkeinoelämän innovaatioita sekä tutkimusta? Budjetissa vähennetään keskeisiä tutkimus- ja kehittämismäärärahoja 163 miljoonaa euroa. Tutkimuksen leikkaaminen on tässä mielessä vastoin kärkihankkeiden ajatusta.

Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että on asetettu tavoitteita, mahtavia tavoitteita. Olisiko kuitenkin ollut hyvä valita ne hankkeet kärkihankkeiksi, jotka hallitus todella tahtoo toteuttaa, ja varmistaa niiden toteutuminen osoittamalla niihin myös tarvittava rahoitus?

Puhemies! Maamme menestyksen ja kasvun tie näyttää olevan ilmaan rakennettu. Toivon hartaasti, että olemme tässä väärässä.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän keskusteluun osallistuvia ilmoittautumaan nousemalla seisomaan ja painamalla V-painiketta.

15.00 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huomaan, että moni ei ole riittävästi tutustunut tähän asiakirjaan, joka on upea asiakirja. Tässä keskustelussa tuli hyviä asioita. Huomaa, että vihreillä todella on omat kirjoitetut kärkihankkeet, ja kristillisellä liitolla oli rakentava asenne.

Mutta, arvoisa puhemies, kyllä edustaja Harakan puhe osoitti, että entinen valtionhoitajapuolue on kyllä hyvin neuvoton. Sillä oli tämmöistä pikkunäppärää heittelyä, mutta ei

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

mitään reaalisia kärkihankkeita. Standard & Poor's todella laski Suomen luottoluokitusta silloin, kun te olitte hallituksessa. Teillä oli neljä vuotta valtiovarainministeri — mitään kärkihankkeita, mitään uudistuksia ei tullut. Suomi otti teidän kaudellanne euromaista suhteellisesti ottaen eniten velkaa, ja samalla talouskehitys oli kaikkein surkein. Tämähän se oli teidän kärkihankkeenne? Jos se on teidän kärkihankkeenne, niin se romuttaa suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Siksi vetoan, että tulkaa, SDP:kin, uudistamisen tielle rakentamaan, turvaamaan suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Me emme nyt maaseudun yrittäviä, työtekeviä ihmisiä pilkkaamalla vanhakantaisesti enää rakenna Suomea, niin kuin teidän puheenvuorossanne oli, edustaja Harakka. Todella toivon, että SDP:kin tulee mukaan uudistamaan Suomea ja tällaiset unelmahöttöpuheet täällä eduskunnassa loppuvat.

15.02 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistoliitto ja vihreät puhuivat tästä perustulokokeilusta, ja sehän on ollut näitten molempien puolueitten tavoitteissa ja ohjelmissa jo hyvinkin pitkään. Silloin kun olitte hallituksessa, minkäänlaista kokeilua ei kuitenkaan toteutettu. Olkaa nyt iloisia, että edes tämä hallitus jonkunnäköisen kokeilun (Välihuutoja vasemmistoliiton ryhmästä) toteuttaa — hyvä juttu.

Samat puolueet sekä myöskin sitten RKP puhuivat näistä kasvavista maahanmuuttajamääristä, jotka todellisuudessa ovat turvapaikanhakijoita. Heistä nykytiedon mukaan noin 70 prosenttia käännytetään maasta ja ehkä useampikin, kun nämä hallituksen hyvät kiristykset (Eva Biaudet: Ei voi tietää, ei ole yhtään käsitelty!) tulevat voimaan. On täydellistä resurssien hukkaan heittämistä kotouttaa heitä, ja muutenkaan ei nyt pidä sotkea näitä käsitteitä. Nämä turvapaikanhakijat eivät ole kotouttamistoimien piirissä. Heille ei kuulu mikään kotouttaminen, vaan nämä resurssit, mitkä kotoutukseen on, pitää sitten satsata (Välihuutoja) niihin, jotka tänne jäävät.

Näillä puolueilla joka tapauksessa, sekä vasemmistoliitolla että vihreillä, oli jonkunnäköistä sisältöä ja omaa ajatusta näissä puheissaan, mutta SDP lähinnä tosiaan, niin kuin äsken veli keskustastakin todisti, esitteli pelkät otsikot, ei juurikaan minkäänäköistä sisältöä, ja sitten he väittivät, että tässä on heidän vaihtoehtonsa. Nämä kaikki teidän otsikkonne, vaikka sitten sisällöllä tai ilman, te olisitte voineet toteuttaa edellisen hallituksen aikana. (Eva Biaudet: Ihminen tarvitsee järkeä ja sydäntä!)

15.03 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minunkin täytyy ehkä hieman yhtyä tuohon kritiikkiin, mitä SDP:n puheenvuoroon pitää saada. Mielestäni edustaja Harakan tyylilaji oli aika huono, koska tässä puhutaan oikeasti Suomen tulevaisuudesta. Se, mitä sanoitte teidän vaihtoehtoistanne — en usko, että se kyllä lähtee vientivetoista kasvua luomaan yhtään sen enempää kuin se, mitä te olette tässä pitkään jo toittaneet.

Vihreille ehkä sen verran, että siellä on hyviä kärkihankkeita, mutta toisaalta ne maksavat 2 miljardia, joten Suomi olisi alijäämämenettelyssä aika nopeasti kyllä teidän hankkeillanne.

Vasemmistoliitto: no, te haluatte tehdä vähemmän työtä, me täällä haluamme tehdä enemmän työtä, niin että ehkä se kompensoi sitä. (Naurua)

Mutta haluaisin oikeastaan kysyä ministeri Grahn-Laasoselta siitä, että kun tulevaisuuden hyvinvoinnin kannalta on äärimmäisen tärkeää se, että suomalaiset diginatiivinuoret saavat jatkossa kunnon opetusta, joka heitä motivoi, ja sitä kautta meidän varmasti pitää

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

uudistaa meidän tulevaa opettajien koulutusta valtavasti, niin miten te näette tämän suuren haasteen nyt näillä resursseilla tapahtuvan.

15.05 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia! On mukava kuulla, että puhe herätti huomiota, mutta kyllä ehdottaisin hallitukselle uuden kärkihankkeen, joka olisi kuullun ymmärtäminen. Ja tämä erityisesti edustaja Ala-Nissilälle: Esitin viisi järkihanketta, jotka takaavat aidon kasvun. Joudun siis toistamaan ne, mitä äsken luetteloin, ja esitän uudestaan sen kysymyksen, joka jäi vastaamatta. Se on: tartutteko yhteistyön käteen, tehdäänkö yhdessä aitoa kasvua Suomeen? (Keskustan ryhmästä: Myös hintalappu!)

Ensimmäisenä energiaremontti. Se tarkoittaa sitä, että käytetään jo olemassa olevaa tutkimusta, niin kauan kuin ette saa tätä innovaatiojärjestelmää täysin romutettua. Meillä on jo valtavaa osaamista älykkäissä sähköverkoissa, hajautetun tuotannon perustamisessa, uusissa uusiutuvan energian markkinoissa. Jos fiksu valtio kykenisi muuttamaan energiarakenteensa niin, että siitä tulee referenssi suomalaiselle kärkiosaamiselle, niin tätä ilmastoteknologiaa voitaisiin myydä maailmalla erittäin korkeaan katearvoon.

Toinen — ja tämä itse asiassa pantiin jo toimeen, edustaja Eerola, viime kaudella, mutta te olette luopuneet siitä. Suomi oli tuolloin kärjessä harmaan talouden ja verovälttelyn estämisessä. Nyt hallitus on leikannut 99 poliisia harmaan talouden torjunnasta, ja siinä 20 miljoonan euron panostus tuo 200 miljoonan euron palautukset. Hallintarekisterilainsäädäntö, mitä suunnitellaan, piilottaa omistusta. Suomen pitää olla avoimuuden eturintamassa.

Kolmantena tämä äärimmäisen tärkeä arktinen talous. Ei voi kuin ihmetellä sitä, että pääministeri ei ole huomannut, mikä on Pohjois-Suomelle kaikkein elintärkein kysymys, ja onhan Oulun yliopistossakin valtavasti arktista osaamista.

Neljäntenä palvelualojen kasvuohjelma. Palvelualojen tuottavuuden nousu on äärimmäisen tärkeä.

Ja tämä kotoutumisen tehostaminen. Edustaja Eerola on ainoa, joka täällä ei ymmärrä eroa maahanmuuttajan ja turvapaikanhakijan välillä. Nyt jo pitää olla toimintasuunnitelma...

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Harakka, nyt on aika täynnä.

...siitä, millä tavalla saadaan heidät työhön ja koulutettua.

15.07 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan ensin kommentoisin edustaja Eerolalle perustulosta. Haluan todeta, että ei tainnut olla ihan vihereistä kiinni, että se ei ole Suomessa aikaisemmin edennyt, mutta meidän politiikkamme ytimessä se on ollut jo pitkään. Olemme iloisia siitä, että perustulon kansansuosio on kasvanut ja se saa nyt aiempaa enemmän vastakaikua myös hallituspuolueista. Toivottavasti otatte myös meidät mukaan, kun sitä kokeilua tehdään, niin päästään sitä yhdessä suunnittelemaan.

Toinen kommentti, mikä liittyy tähän asiaan, on se, että hallituspuolueiden sisältä on kuitenkin ajoittain väläytelty työmarkkinatuen ja työttömyysetuuksien vastikkeellistamista eri tavoilla, ja se hän olisi ristiriidassa perustuloideologian kanssa. Tämä keskustelu täytyy varmasti vielä käydä, mihin suuntaan lopulta sitten hallitus oikein menee — toivottavasti sinne perustulosuuntaan. Tähän mennessä olette näyttäneet positiivisia signaaleja.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Mutta varsinainen kysymys, jonka esittäisin vastaavalle ministerille, liittyy siihen, että te puhutte siitä, että uusiutuvalle energialle on tarkoitus luoda uusi tukijärjestelmä. Se tosiaan on tarpeen, ja toivon, että näin saadaan tehtyäkin, mutta kysyisin aikataulusta, koska esimerkiksi kunnalliset sähkölaitokset ja yhtiöt tekevät investointeja energiapuolella jo hyvinkin pitkällä ennakkoinnilla, ja jos nyt halutaan saada jotakin aikaan, niin päätökset pitäisi oikeastaan tehdä heti. Kysyisinkin: onko mahdollista nopeuttaa tämän järjestelmän uusimista, jotta myöskin Suomessa päästään vauhtiin uusiutuvien tukemisessa nopeasti?

15.09 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sipilän puheesta odotettiin paljon ja erityisesti yhtä asiaa, nimittäin sitä, millä nämä kärkihankkeet aiotaan rahoittaa. Puheessa mainitsitte, että nämä rahoitetaan kehysten ja julkisen talouden suunnitelman puitteissa. Se nyt ei vielä hirveän konkreettista ole. Mutta jos ajatellaan sitä, mitä aikaisemmin on puhuttu, niin ilmeisesti on tarkoitus myydä valtionyhtiöitä tilanteessa, jossa valtionyhtiöistä saatava tuottoprosentti on moninkertainen verrattuna kiinteäkorkeisten lainojen prosentteihin. Tässä ei ole talouspoliittisesti mitään järkeä. Se on vähän kuin päästäisi pakkasella housuun: hetken se lämmittää, ja sen jälkeen on kansallisuusmaisuuksia laitettu sileäksi. Tätä, arvoisa pääministeri, teidän kannattaisi nyt tarkentaa tässä keskustelussa.

Arvoisa rouva puhemies! Silloin kun hallitus päätti näistä rajuista leikkauksista ja toisaalta kärkihankkeista, ei tiedetty nykyistä pakolaistilannetta. Hallituksen pitäisi elää ajassa ja huomioida muutokset, ja turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien kotouttamisen pitäisi ehdottomasti olla kärkihankkeena. Järjestelykeskuksen perustaminen pohjoiseen, jota edustaja Sarkkinen jo syyskuun alussa esitti, on tärkeä ja hyvä päätös. Se on sekä turvapaikanhakijoiden että Suomen kannalta hyvä. Siihen pitäisi yhdistää se, että turvapaikanhakijoiden osaaminen ja koulutus selvitettäisiin heti, jotta mahdollisimman nopeasti olisi pääsy työmarkkinoille. Kaikki turvapaikanhakijat eivät tule Suomeen jäämään, kaikilla ei ole sellaista tarvetta turvapaikkaan, mutta moni tulee jäämään, ja mitä nopeammin kotoutetaan, sen parempi. Sen vuoksi kaikkien eduskuntapuolueiden pitäisi yhdessä pohdita sitä, miten tulevaisuudessa me parannamme kotouttamista, yhdessä miettiä niitä resursseja ja niitä keinoja. Tässä esitän vetoomuksen pääministeri Sipilälle: ottakaa tämä kotouttaminen kärkihankkeeksi ja ottakaa siihen kaikki mukaan.

15.11 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen kärkihankelista sisältää monia hyviä asioita. Paljon on sellaista, mitä pitäisi olla jo normaalissa ministeriöitten toiminnassa, kuten esimerkiksi työvoimahallinnon uudistaminen, paikallisen sopimisen edistäminen sekä julkisten palveluiden digitalisointi. Myös sen, että halutaan uudistaa lapsi- ja perhepalveluita, pitäisi olla osa sitä normaalia ministeriöitten kehittämistoimintaa. Kysymys herääkin, miksi näitä pitää pukea nyt erikseen kärkihankkeita kevaatteisiin. On toki hyvä, että tulee tehtyä, koska niin kuin sanoin, niin tässä on paljon hyviä asioita, mutta miksi juuri tässä muodossa, kun se on kuitenkin aika normaalia kehittämistoimintaa?

Arvoisa pääministeri, minäkin peräänkuulutan, ihan niin kuin edustaja Arhinmäki, sitä, miten hallitus on aikonut sitten rahoittaa nämä kärkihankkeet, koska se on jäänyt vielä epäselväksi. Aiotaanko myydä valtion omaisuutta? Siinä tapauksessa mitä omaisuutta? Onko kyse pörssiyhtiöitten osakkeista, vai onko kyse muusta omaisuudesta? Ja onko se sitten jär-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

kevää politiikkaa myydä sellaista omaisuutta, joka antaa myös osinkoa meille tässä vaiheessa, kun valtiolla ei ole niin hyvä se tulopuolikaan?

Sitten haluaisin myös tähdentää edelleen sitä, että meillä on uusi tilanne nyt maassa. Tänne tulee turvapaikanhakijoita, varmasti aika moni heistä saa jäädä tänne, ja silloin olisi hyvin tärkeää se, että me yhteiskuntana nyt teemme kaikkemme sen eteen, että nämä ihmiset voivat kotoutua hyvin ja että me otamme heidät vastaan. Sen takia toivon, että hallitus nyt oikeasti panostaisi tähän kotouttamiseen hyvällä tavalla ja että hallitus myös edistäisi näitten käsittelyaikojen sujuvoittamista, että ihmisten ei tarvitse odottaa yli kaksi vuotta ennen kuin tietävät, saavatko jäädä vai eivätkö.

15.13 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus itse on sanonut, että se toteuttaa hallitusohjelmaa kärkihankkeiden ja reformien kautta, joten näitä tulee katsella kokonaisuutena, niin kaikkia rahoja, jotka ovat talousarviokirjassa, kuin niitä rahoja, jotka on mainittu näissä kärkihankkeissa. Ja vaikka se lähestymiskulma olisi kuinka rakentava, niin kun lukee sitä tekstiä niin kuin se on, ei voi välttyä ajatukselta, että monessa kohdassa rahoja vain siirretään toimialalta toiselle, kohdennetaan uudestaan, otetaan tiukempaa kontrollia itse siitä, mihin nämä rahat käytetään. Se tuntuu siltä niin kuin hallitus olisi esimerkiksi siis kadottanut luottamuksen suomalaiseen tieteseen ja yliopistokulttuuriin, ikään kuin ne eivät itse osaisi arvioida, minkälaista tiedettä ja tutkimusta kullakin hetkellä on toteutettava. Nyt hallitus ottaa näitä rahoja tieteeltä pois ja sitten oman harkintansa mukaan kohdistaa niitä jollekin tietylle alalle. Tämä on kieltämättä uusi käytäntö, mutta ei voi välttyä ajattelemasta, onko tässä nyt suurikin epäluottamuslause hallituksen ja suomalaisen yliopistoelämän välillä.

Hallituksen reformit heikentävät perusturvaa, työttömyysturvaa, kuntien palveluita, koulutusta, tutkimusta, tieteen edellytyksiä, kehitysyhteistyötä ja kansalaisten ostovoimaa. Ei voi välttyä myöskään kysymästä, vaikka haluaa olla kuinka rakentava, mihin tällainen uudistus johtaa lopulta. On oltava oikeus saada näihin vastaus, ei vain joku ohjelma vastauksena, vaan ihan oikeita vastauksia, mitä on näiden suunnitelmien takana. Pääministeri mainitsi täällä eräässä puheessaan, että laitetaan tase töihin. Loistava ajatus, mutta kyllä jälleen syntyy kysymys, niin kuin täällä on sanottu, tarkoittaako se suomalaisen yrityselämän yhä suurempaa myyntiä ulkomaille. Nämä kysymykset ovat oikeutettuja, rehellisiä, ja odotamme myös kunnioittavia vastauksia.

15.15 Ilkka Kantola sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toimintasuunnitelmassaan hallitus esittelee paitsi kärkihankkeitaan myös keskeisiä reformeja. Esittelypuheenvuorossaan pääministeri totesi, että hallitus valmistelee sosiaali- ja terveystalouden koskevaa reformia nyt siten, että sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu siirtyy pois kunnilta alueelliselle itsehallinnolliselle yksikölle. Tämähän tarkoittaa valtavaa muutosta kuntien asemaan, tehtäviin ja myös talouteen. Kun hallitus samaan aikaan uudistaa aluehallintoa, on avoinna, mitä muita tehtäviä kunnilta siirtyy pois. Tämä muutosprosessi on Suomelle valtava mahdollisuus, mutta sisältää myös suuria riskejä. Epäselvää on, millaisella prosessilla ja minkälaisella työskentelytavalla tämä iso muutos, paitsi sote-uudistus, koko aluehallinnollinen kokonaisuus, viedään läpi.

Hallitukselle itselleenkin näyttää olevan jossain määrin epäselvää, mihin keskitytään ja mitä priorisoidaan. Sote- ja aluehallinnon uudistusten myötä kuntien asema muuttuu dramaattisesti. Kuntien tehtäväkenttä on uudistuksen jälkeen aivan toinen kuin nyt. Tähän

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

nähdén tuntuu erikoiselta, että hallitus vähän niin kuin edellisen hallituksen perintönä erilisenä asiana ilmoittaa työskentelevänsä kuntien tehtävien vähentämiseksi miljardilla. Näyttää siltä, että tätä reformia viedään ikään kuin sote-uudistuksessa ei tapahtuisikaan mitään. Sote-uudistushan vähentää kuntien tehtäviä monella miljardilla. Kuntien tehtävien vähentämisestä puhuttaessa ei sanallakaan viitata sote-uudistuksesta seuraavaan valtavaan muutokseen kuntien asemassa. Tämä on erikoista.

Paremminkin ajan tasalla on hallituksen reformi, jonka nimi on Tulevaisuuden kunta. Niukka teksti, muutama rivi täällä kohdin kertoo, että tavoitteena on selvittää kuntien roolia ja tehtäviä sekä suhdetta syntyviin itsehallintoalueisiin. Tässä ollaan siis kartalla, mutta teksti jää kovin ohueksi. Luulisi, että keskustavetoiselle hallitukselle kysymys kuntien tulevaisuudesta olisi tavattoman tärkeä. Nyt näyttää siltä, että kunnat jätetään täyteen epävarmuuteen tulevaisuutensa suhteen. Jääkö niille uudistuksen jälkeen muita tehtäviä kuin uimaranta ja kotiseutumuseo? Tästä tulisi saada selvyys. Sote-reformia ei voi päättää ilman, että samalla tiedetään, mikä on tulevaisuuden kunta. Sote-uudistus on väistämättä myös kuntauudistus. Hyvä hallitus, mikä on tulevaisuuden kunta?

15.18 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen kärkihankkeissa on paljon hyvääkin, se on sanottava, mutta yleiskuvan ongelma on tosiaan se, että ne ovat pisara meressä varsinkin, kun useisiin asioihin kohdistuu suuremmat leikkaukset ja sitten sanotaan, että niitä leikkauksen kohteena olevia tärkeitä yhteiskunnallisia tehtäviä yritetään kärkihankkeilla uudistaa. Ei ollut kovin helppoa sanoa yliopistotutkijoille ja opettajille tai muutoin koulutuksen parissa työskenteleville ammattilaisille, että tehkää digiloikka, jos ryhmäkoot kasvavat, opettamisen ja tutkimisen edellytykset heikkenevät.

Mutta, arvoisa puhemies, minua huolestuttaa erityisen paljon yksi asia, josta eduskunta ei ole päässyt keskustelemaan: Hallitus puhuu puhtaaseen teknologiaan ja uusiutuvaan energiaan panostamisesta, mutta kesällä näimme hyvin surullisen farssin siitä, kuinka hallitus oli valmis eri keinoin edistämään venäläisen Rosatomin ydinvoimahanketta Fennovoiman kanssa Pyhäjoella. Tässä ministeri Rehn ensin ilmoitti, että aikataulu pitää, kesäkuun loppuun mennessä omistajien pitää olla selvillä, mutta muutamaa viikkoa myöhemmin, vaikka pöytälaatikkoyhtiö Migrid jäikin pois, niin tulikin taas jälleen lisää aikaa etsiä uusia omistajia. Se kertoo siitä, että hallitus jostain syystä pitää tämän hankkeen edistämistä erityisen tärkeänä. Miksi näin on, että hallitus oli valmis venyttämään omia ja eduskunnan hyväksymiä aikataulujaan ja laittamaan arvovaltansa näin voimakkaasti Rosatomin reaktorin saamiseksi Suomeen?

Ja haluaisin myös kysyä sitä, miten voidaan edistää uskottavasti uusiutuvaa energiaa ja energiaremonttia Suomessa ja päästä oikeasti moderniin, eteenpäin katsovaan energiarakenteeseen, jossa edistetään energiatehokkuutta, vähäpäästöistä, kotimaista uusiutuvaa energiaa, saadaan vientityöpaikkoja, jos kotimaisten kunnallisten yhtiöiden ja valtioyhtiöiden rahoja sidotaan miljardeja euroja vuosiksi ja vuosikymmeniksi epävarmaan Rosatomin ydinvoimahankkeeseen. Teidän tässä vastaavassa kärkihankkeessanne puhutaan joistain kymmenistä miljoonista euroista. Länsi-Eurooppa on panostamassa energiamurrokseen. Mitä tekee Suomen hallitus? Venäläistä ydinvoimaa.

15.20 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! "Kuin laastarin tarjoamista raaja-amputoidulle", näin osuvasti kommentoi Tieteentekijöiden liitto hallituksen puheita kärkihankkeista ja päällekkäisyyksien karsimisesta, kun samaan aikaan teh-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

dään mittavia leikkauksia korkeakoulujen perusrahoitukseen. Se kiteyttääkin hyvin tämän hallituksen kärkihankepaketin ongelmat. Kehittäminen on sinänsä kannatettava tavoite, mutta kun samanaikaisesti leikataan moninkertaisesti, niin on selvää, että se ei kokonaisuutta millään tavalla paremmaksi ainakaan muuta.

Korkeakoulukentällä näitä leikkauksia kuvaillaan ennennäkemättömänä rahoituskriisinä. Minä olen erityisen huolissani suomalaisen tieteen ja tutkimuksen tulevaisuudesta, kun leikkausten lisäksi otetaan huomioon hallituksen osaamiskärkihankkeeseen sisältyvä tavoite "korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyön vahvistamisesta innovaatioiden kaupallistamiseksi". Näiden linjausten mukaan aiotaan "ottaa tutkimustulosten kaupallistamisen kehittäminen huomioon julkisen tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen ohjauksessa sekä tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen kannusteissa". Minun mielestäni tämä linjaus kehystää koko suomalaisen tiedepolitiikan kaupallisten intressien mukaan. Miten hallitus aikoo turvata laadukkaan perustutkimuksen ja suomalaisen tieteen tekemisen edellytyksiä, jos perusrahoitusta leikataan roimasti ja samaan aikaan aletaan ohjaamaan rahoitusta kaupallisen potentiaalin mukaan? Ja miten käy pienempien aineiden ja tieteenhaarojen, jos rahoitusjärjestelmää muutetaan näiden painotusten pohjalta?

15.22 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Kiertotalous, hiilettömään tulevaisuuteen tähtäävät tavoitteet ja tavoite uudistaa työmarkkinoita — nämä ovat kaikki hyviä asioita, joita on helppo tukea. Se, mikä kuitenkin hämmentää, on hallituksen usko oman ohjauksensa voimaan, se, miten uskotaan, että markkinoiden kustannuksella voidaan valita ne voittajat. Historiassahan ne voittajat ovat oikeastaan valikoituneet itsestään eivätkä niinkään valtion diktaatin, valintojen, pohjalta. Tässä tuetaan tiettyjä aloja, maa- ja metsätaloussektoria esimerkiksi, mutta kuitenkin kaikki muut jäävät miinukselle. Ja se, mikä on kaikkein hämmentävintä, on se, että yliopistomaailma ja tutkimus, ne, jotka perinteisesti ovat luoneet tämän pohjan, jäävät tässä kaikkein heikoimpaan asemaan. Hallitus uskoo, että se pystyy itse valitsemaan nämä kultajyvät, nämä menestyksen jyvät, jotka sitten ovat ne tulevaisuuden voittajat. Tämä on ehkä erityisen hämmentävää, koska hallitus on tehnyt nämä linjaukset tilanteessa, jossa se kuitenkin itse on määritellyt tämän yrityslähtöisen taustansa tämän politiikan suuntaviivana.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavan puheenvuoron jälkeen otetaan sitten pääministeriltä, ministeri Grahn-Laasoselta ja ministeri Mäntylältä lyhyet puheenvuorot. Mutta nyt edustaja Räsänen.

15.23 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministerin ilmoitus sisältää hyvin valittuja, tärkeitä hankkeita ja tavoitteita, joille on syytä antaa tunnustusta.

Mutta ihmettelen, että hallitus ei ole lainkaan huomioinut näissä hankkeissa harmaan talouden torjuntaa. On arvioitu, että menetämme verotuloja jopa 15 prosenttia talousrikollisuuden vuoksi, ja viime kaudellahan lisäpanostettiin 20 miljoonaa euroa harmaan talouden torjuntaan eri viranomaisille ja toteutettiin erityistä torjuntaohjelmaa. Nyt poliisilta leikataan ne talousrikostutkintarahat, joiden avulla kyettiin lisäämään rikos- ja verohyödyn takaisinsaantia lähes 50 miljoonaa euroon vuositasona. Tulee väistämättä sellainen vaikutelma, että hallitus on ikään kuin nostanut kädet ylös tämän talousrikollisuuden edessä. Talousrikostorjunnan henkilötöyvuosia poliisissa vähennetään lähes 100 henkilötöyvuodella

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

viime vuoden tasosta, ja valtiolle saadun rikoshyödyn hallitus olettaa putoavan noin 13 miljoonalla eurolla. Tämä suunnitelma on kyllä erittäin vaarallinen, sillä tehokasta talousrikostorjuntaa ei polkaista käyntiin nopeasti. Perehdyttäminen vaativaan tutkintaan vie aikaa, ja on sääli, jos menetämme nyt ne osaajat, jotka viime kaudella koulutettiin.

Herra pääministeri, harmaan talouden torjunta on poikkeuksellisen varma ja tuottava sijoitus. Siihen laitettut resurssit saadaan moninkertaisesti takaisin, niin kuin viime vaalikausi osoitti. Kysynkin teiltä: onko hallituksella tarkoitus vielä ottaa harmaan talouden torjunta yhdeksi kärkihankkeistaan?

Puhemies Maria Lohela: Pääministeri Sipilä, 2 minuuttia siitä paikaltaan.

15.25 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa taas unohtuvat nämä meidän taloutemme rajoitteet. Me teimme viime vuonna suhteessa bruttokansantuotteeseen julkisessa taloudessa 3,2 prosenttia alijäämää, tänä vuonna 3,4 prosenttia, ja ensi vuonna yritämme päästä yhteisesti sovitun 3 prosentin alijäämän alapuolelle. Osa teistä sanoo, että kärkihankkeita on liikaa, ja osa sanoo, että sieltä puuttuvat keskeisimmät hankkeet.

Ensinnäkin tästä leikkaus- ja kärkihankeajattelusta. Julkisen talouden kyky rahoittaa nykymuotoisia palveluja on pysyvästi alentunut. Se meidän pitää ottaa tosiasiana, näin vain on, ja kärkihankkeilla tehdään sitä muutosta, jolla pystytään vastaamaan tähän suureen haasteeseen, esimerkiksi koulutuksessa ottamalla uusia oppimisympäristöjä ja digitalisointia käyttöön.

Navettanäpertelyä — ne ovat noin miljardin euron investoinnit, jotka tuolla maaseudulla tehdään vuosittain. On halventavaa puhua navettanäpertelystä. (Hannakaisa Heikkinen: Näin on!) Ne investointiavustukset, mitä siellä on, on syöty jälleen loppuun, sinne tarvitaan lisää rahaa.

Vasemmistoliitto esittää työajan lyhentämistä, ja jos ymmärsin oikein, niin samalla palkalla. Olisi kyllä aika mielenkiintoista kuulla tähän ne talouden perustelut, miten se on mahdollista. (Silvia Modig: Kerromme mielellämme!)

Vihreiden puheenvuorosta: Kiitoksia rakentavasta puheenvuorosta. Nostitte esille arktisen talouden, samoiten kuin SDP:n puheenvuorossa tehtiin. Jos malttaisitte lukea loppuun asti tämän ilmoituksen, niin siellä on hanke 6. Kivijalkahankkeessa on nimenomaan arktisen strategian päivitys ja sen toimenpiteitä. Tämä alkaa tässä kuussa.

Samoiten kotouttaminen: hallitus on nostanut tämän erittäin korkealle omassa prioriteetissaan, ja ministeri Lindströmin johdolla tehdään benchmarkkausta eli haetaan hyviä käytäntöjä muualta tähän kotouttamisproblematiikkaan.

Verkkoon myynti on jo tänä päivänä mahdollista, edustaja Parviainen. Itsekin myyn joka ikinen päivä verkkoon sähköä ja kompensoin sitä muuta käyttöä sillä.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Grahn-Laasonen, 2 minuuttia.

15.28 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin pääministeri tässä totesi, niin kärkihankkeilla haetaan pysyvää toimintatapojen muutosta ja Suomeen lisää liikettä, ja kun maailma muuttuu niin nopeasti, niin tietenkin meidän pitää pystyä uudistamaan ja tekemään uusia toimintatapoja vanhojen, toimimattomien mallien tilalle. Yksi esimerkki tästä on vaikkapa nuoriso-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

takuu, johon edellisellä kaudella käytettiin kyllä paljon rahaa mutta joka ei tuottanut tuloksia, esimerkiksi nuorisotyöttömyys ei vähentynyt ja ei käytännössä pystytty tarjoamaan riittävää apua kaikkein vaikeimmassa, heikoimmassa asemassa oleville nuorille, jotka tarvitsivat moniammatillista tukea. Kaikki kärkihankkeet, joita hallituksella on, eivät suinkaan vaadi rahaa. Esimerkkeinä vaikka sääntelyn purkaminen tai koulutusviennin esteiden purkaminen päinvastoin voivat tuoda lisää rahaa ja luoda sitä kasvun pohjaa.

Kiitoksia monista hyvistä ehdotuksista, mitä täällä nousi, uusista kärkihankkeista. Kiinnitin vain huomiota siihen, että SDP:n puheenvuorossa teillä kärkihankkeissanne osaaminen ja koulutus ei ollut lainkaan yhtenä kärkihankkeena, mitä pidän aika erikoisena tässä maailmantilanteessa, kun meidän pitäisi päinvastoin vahvistaa suomalaisten osaamista.

Vihreät totesivat — siellä oli hyviä ajatuksia — muun muassa, että digioppiminen ei ole vain sitä, että annetaan tabletti lapsen käteen, ja juuri tätä mieltä olemme myöskin me, ja siitä syystä meillä on 2020-luvulla peruskoulun uudistus, johon käytetään 121 miljoonaa kaikkien näiden kärkihankkeiden sisällä. Siellä on uusi pedagogiikka, uudet oppimisympäristöt ja digitaalinen oppiminen — tällainen kolmen kokonaisuus, joka on tärkeä, jotta me pystymme päivittämään koulumaailmaa tulevaisuuden tarpeisiin. Siihen liittyy myöskin opettajien koulutuksen kehittäminen kauttaaltaan, ja meillä on käyttää kolmen vuoden aikana 50 miljoonaa euroa opettajien osaamistason nostamiseen. Tämä on ihan historiallinen tilanne, tällaista ei edellinen hallitus eivätkä sitä edellisetkään ole pystyneet tekemään. Hieno asia.

Tietenkin on totta, että koulutuspuolella meillä tehdään leikkauksia, jotka johtuvat näistä talouden reunaehdoista, jotka pääministeri tässä hyvin kuvasi. Mutta samaan aikaan meidän pitää pystyä uudistamaan toimintatapoja, ja se ei ole mikään pikkujuttu, vaan siitä on täysin kiinni Suomen tulevaisuus, ja sitä varten meillä on nämä kärkihankkeet.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Mäntylä, 2 minuuttia.

15.30 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeastaan edelliset ministeripuhujat jo mainitsivat tämän, että tässä on kysymys nimenomaan siitä, että me olemme tekemässä nyt pysyviä muutoksia. Ja miksi me niitä tarvitsemme ja teemme, niin juuri siksi, että meidän ei tarvitsisi tehdä rajuja, voimakkaita leikkauksia.

Mikä tässä nyt oikeastaan opposition osalta erityisesti SDP:n kohdalla kyllä ihmetytti, oli se, että en löytänyt yhdestäkään heidän kärkihankkeestaan mainintaa lapsista, en löytänyt mainintaa vanhuksista, omaishoitajista, (Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä) eli juuri niistä, joihin me olemme valmiita investoimaan. HYTE-kärkihankkeissa me panostamme 130 miljoonaa euroa nimenomaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Mutta ehkä te tämän korjaatte.

Sitten nousi tämä kotouttaminen esiin. Kyllä, sen eteen tehdään koko ajan valtavasti töitä. Sitä tehdään TEMissä, sitä tehdään STM:ssä. STM ja TEM tekevät nyt vahvasti töitä sen eteen, että me luomme Suomeen sellaisen kotouttamismallin, joka myöskin aidosti on tehokas. Tähän saakka meillä on ollut kotouttaminen, joka on johtanut siihen, että meillä on maahanmuuttajaryhmiä, joissa työllistymisprosentit ovat todella surkeat. Sitäkö me sitten haluamme jatkossa? (Välihuutoja)

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Miksi täytyy tehdä maahanmuuton kustannusten selvitys? Juuri sen takia, että me tiedämme, mihin niitä rahoja käytetään. Ei voi olla niin, että me määrättömästi laitamme rahaa jollekin momentille ja me emme tiedä, mitä sillä rahalla tapahtuu.

Mitä sitten tulee nimenomaan sosiaaliturvaan ja perustuslaillisuuteen, niin ihmettelen, kuinka voidaan sanoa tietämättä edes, mitä me olemme tuomassa, minkälaista mallia, minkälaista esitystä, että se on perustuslain vastainen. Täytyy ymmärtää nämä realiteetit, missä me toimimme, mikä on meidän talouden kantokyky ja mihin meillä yksinkertaisesti on mahdollisuuksia. Tämä tilanne haastaa meidän koko sosiaaliturvajärjestelmän, meidän palvelujärjestelmän aivan uudella tavalla, ja meidän täytyy olla siihen valmiita myöskin silloin varautumaan.

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan 1 minuutin mittaisilla vastauspuheenvuoroilla, niin mahdollisimman moni saa vuoron.

15.32 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri Mäntylä, ikäihmisten kotihoidon kehittämiseen tähtäävä hanke on sinällään ihan hyvä, ja esimerkiksi perhehoito on ihan liian vähän käytetty hoitomuoto ikäihmisten hoidossa. Se sopii esimerkiksi monelle muistisairautta sairastavalle erinomaisesti. Myös omaishoidon kehittäminen on kannatettava asia. Mutta en voi olla ihmettelemättä, onko hallitus unohtanut, että myös tehostettu palveluasuminen ja ryhmäkotiasuminen ovat kotona asumista ja esimerkiksi monelle yksinäiselle muistisairaalle ainoa turvallinen mahdollisuus asua kodinomaisesti. Näitä niin sanottuja yhteisökoteja tulisi rakentaa lisää ja mahdollistaa siellä asuville oman näköinen elämä, mutta nyt hallitus on päättänyt leikata eläkeläisten asumistukea, ja se hankaloittaa näissä asumismuodoissa asumista, koska niissä asutaan vuokralla.

Toinen suuri ongelma on, että hallitus on päättänyt pienentää tehostetussa palveluasumisessa henkilöstömitoitussuosituksia. Tämä on todella paha virhe, sillä voidaksemme ylläpitää esimerkiksi muistisairautta sairastavien toimintakykyä (Puhemies koputtaa) ja estää heidän laitoshoidon joutumisensa tarvitaan päivittäistä kuntouttavaa toimintaa, (Puhemies: Aika on täynnä!) ja liian pienellä henkilöstömitoituksella tätä ei voi toteuttaa.

15.34 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä pääministeri vetosi meihin kaikkiin ja yhteistyöhön siinä, että nyt pitää yhdessä uudistaa, niin sitten sekä hallituspuolueiden ryhmäpuhujat että sieltä hallituksen aitiosta muut ministerit ryhtyvät kyselemään ja ikään kuin ilveilemään näille meidän esityksillemme.

Kun pyydettiin konkreettisia esityksiä, otetaan esimerkiksi harmaa talous. Kysyn, pääministeri, oletteko valmis ottamaan harmaan talouden torjunnan yhdeksi kärkihankkeeksi ja oletteko valmis toteuttamaan edustajien Ihalainen ja Filatov tekemän harmaan talouden torjunnan toimenpidelistan 21 toimenpideohjelman, esimerkiksi ketjuvastaanoton käyttöönoton, alipalkkauksen kriminalisoinnin, henkilöstöpäiväkirjan palvelualoille, tilaajavastuulain laajentamisen ja niin edespäin. Oletteko valmis? Oletteko valmis toteuttamaan Rinteen aktivoivan työllistämisreformin, työllistämissetelimallin? Ja kun itse sanoitte, että kysymys ei ole leikkausten paikkaamisesta, ja juurihan te sanoitte, että Makeraan pitää laittaa lisää rahaa, koska sieltä rahat ovat loppuneet, (Puhemies koputtaa) niin oletteko valmis arvioimaan sen uudelleen? Eihän tämä nyt sovi siihen, mitä te sanotte, mitä näillä pitää ha-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

kea. Se on aiheuttanut paljon kritiikkiä. (Puhemies: Aika!) Oletteko valmis arvioimaan uudelleen? Kysymyksiä. [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle]

15.35 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen kärkihankkeen tärkein tavoite on, niin kuin ministerit ovat täällä jo todenneet, uudistaa Suomea, löytää uusia mahdollisuuksia suomalaiselle työlle. Meillä on tänä päivänä lähes puoli miljoonaa ihmistä työttömänä. Se on äärettömän suuri määrä, ja se on se, joka meitä eriarvoistaa kaikkein eniten.

Me vietämme itsenäisyyden juhluvuoden 100-vuotisjuhlaa 2017, ja sen teemana on 100-vuotisjuhlavuosi tunnuksella "yhdessä". Hyvät puhemies ja kansanedustajat ja ministerit, kun kuuntelen tätä keskustelua, olen tosi surullinen. Täällä ei ole sellaista tahtotilaa, että me yhdessä ratkaisemme nämä ongelmat. Me elämme tällä hetkellä niin syvällä, että me emme tästä selviä, jos me emme puhalla yhteen hiileen. Siinä mielessä on tavattoman tärkeä asia, että me myöskin löydämme yhdessä sellaiset keinot työn tekemisen uudistamiseksi, palkkausjärjestelmän uudistamiseksi ja niin edelleen, joita tämä uusi aika vaatii. Toivonkin, että sieltä työmarkkinapöydästä saamme ne ratkaisut, joita me tarvitsemme osana tätä Suomen uudistamista. Nyt edetään yhdessä, niin kuin juhluvuoden tunnus sanoo. (Eduskunnasta: Oikein!)

15.36 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että minäkään en kyllä puhuisi navettanäpertelystä. Tässä tilanteessa on aivan välttämättöntä kantaa huolta maatalojen kannattavuudesta, se on varmasti koko Suomen etu.

Mutta, rouva puhemies, pääministeri puhui siitä, että tässä nyt ei ole kärkihankkeissa kyse siitä, että paikattaisiin leikkauksia, ja siitä olen hieman eri mieltä. Olemme tuoneet vihreän eduskuntaryhmän omia esityksiä kärkihankkeiksi esille eilen. Siellä on paljon samaa kuin hallituksellakin. Hallituksen suunnitelmissa on leikata esimerkiksi Tekesin rahoja 95 miljoonaa, mutta kärkihankepaketissa sanotaan, että rahoitusta vain kohdennetaan uudelleen. Koulutuksesta leikataan vaalikauden aikana yhteensä 1,3 miljardia, kärkihankkeissa sinne lisätään 300 miljoonaa. Perustetaan kansallispuisto, mutta samaan aikaan leikataan (Puhemies koputtaa) luonnonsuojelurahat lähes tyystin. Puhutaan lapsipoliittisesta muutosohjelmasta, mutta samaan aikaan kasvatetaan päiväkotien ryhmäkokoja (Puhemies: Aika!) ja tehdään... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.38 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Näitten hallituksen kärkihankkeiden tarkoitus lienee lisätä kasvua, antaa meille uusia tuulia, jotta me nousemme entistä parempina. Sen takia minua ihmetyttävät helsinkiläisenä päätöksentekijänä nämä asumiseen, rakentamiseen ja pääkaupunkiseudun ja kaikkien kasvukeskuksien suurimpaan ongelmaan eli asuminen korkeaan hintaan liittyvät hankkeet. Tuntuu valitettavasti siltä, että hallituksessa ei ole tuntemusta pääkaupunkiseudun asumistilanteesta. Meidän suurin haasteemme tällä hetkellä on asuminen korkea hinta. Se on kaupunkiköyhyyden suurin syy, ja se on jo työllistymisen este pääkaupunkiseudulla.

Ne keinot, joita hallitus on kärkihankkeissaan meidän rakentamistilanteeseen ja asumistilanteeseen hahmotellut, eivät tuo ratkaisua. Otetaan esimerkkinä tuloajat Ara-asuntoihin. Mitä me säästämme siinä, että me joudumme luomaan uuden hallinnollisen byrokratian, joka käyttää kaikkien 60 000:n Helsingin vuokra-asunnoissa asuvan ihmisen tulotasoa ja tilannetta? Me tiedämme, että työmarkkinat muuttuvat enemmän ja enemmän pätkiksi.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Joka kuukausi me käymme katsomassa ihmisen tilinauhaa, jotta hänelle voidaan kertoa, saako hän jatkaa enää omassa kodissansa.

15.39 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jatkan tästä Silvia Modigin asuntohuolesta. Meille on nyt ihan viime kuukausina tullut tuhansia ja tuhansia turvapaikanhakijoita. Oleskeluluvan saatuaan heillä on mahdollisuus siirtyä niille paikkakunnille, jotka he katsovat kannaltaan parhaimmiksi, ja he eivät sitten palaa lähtömaihinsa. Todennäköisimmät paikat ovat Helsinki ja pääkaupunkiseutu, Tampere ja Turku. Kysyn ministeri Tiilikaiselta, millä tavalla te näette, että tämä edessä oleva muuttoliike vaikuttaa asuntomarkkinoihin ja nimenomaan vuokra-asuntomarkkinoihin. Itse ainakin oletaisin, että kysyntä tulee kasvamaan ja se tulee näkymään vuokra-asuntojen hinnoissa ja sitten välillisesti esimerkiksi toimeentulotuen tarpeessa.

Opposition puolelta Päivi Räsänen esitti hyvän huomion tästä talousrikostutkimuksesta ja sen rahoituksesta. Tätä asiaa valtiovarainvaliokunnan jaostossa kyllä varmasti katsotaan suurennuslasilla, ja teemme parhaamme.

15.40 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri korosti mielestäni hyvin, kuinka nämä kärkihankkeet eivät luonteeltaan ole leikkausten paikkaamista. Ne ovat osa suurta suunnitelmaa, jota täällä on vähä vähältä esitelty, nimenomaan kasvua tukeva osa ja pidemmälle tulevaisuuteen katsova osa. Tässä suhteessa nimenomaan päivän puheenaihetta ajatellen opposition kritiikki on ollut varsin laimeaa ja tarkoituksena on selvästi ollut vain sekoittaa leikkaukset kärkihankkeisiin. Leikkauksista on puhuttu erikseen ja budjetista.

On myös mielenkiintoista, että kritiikki yhä myös täysin ohittaa Suomen budjettialijäämän monelta vuodelta, kansainväliset sitouksemme tämän alijäämän korjaamiseksi ja velkataakan riskit ylipäänsä. Kuitenkin myönteistä on se, että opposition omat kärkihankkeet kuulostivat monilta osin aivan järkeviltä, otsikkotasolla mielenkiintoisilta eivätkä mitenkään useassa tapauksessa hallitukselle vierailta vaan niitähän löytyy jo meidän omastakin ohjelmastamme. Näistä varmasti voidaan löytää jotain kehitettävää, kunhan vain keinoista sovitaan.

15.41 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tartun tähän ydinasiaan, minkä takia sosialidemokraatit eivät ole tyytyväisiä tähän kärkihankkeeseen: paljon enemmän viedään talouden kasvun eväitä leikkaamalla koulutuksesta, tutkimuksesta, tuotekehittelystä. Edustaja Terho, tämä on tämä ydinkysymys. Näin tapahtuu, ja te ette tätä asiaa kykene valkaisemaan. Sitten opetusministerille sanoisin kyllä ihan näin, että nyt ilkeilitte tarpeettomasti sosialidemokraattien ryhmäpuheen kohdalla. (Ben Zyskowitz: Taas!) Me kävimme demarien aloitteesta vajaat kaksi viikkoa sitten syvällisen, pitkän keskustelun koulutuspolitiikasta. Sitä paitsi meidän ryhmäpuheessa kyllä todettiin tämä välilyksymys siinä yhteydessä, että Suomi tarvitsee vahvan perustutkimuksen, josta syntyy laaja innovaatioiden kirjo. Tämä on ydinkysymys, ja sen takia nolottaa, että te viette yliopistoilta...

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Gustafsson, aika!

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

...tieteen sydäimestä voimavarat, niin että Hesän yliopistossa 1 200 ihmistä on yt-neuvottelujen kohteena. Se ei ole fiksua.

15.42 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus tekee sen, mitä pitää. Tilanne on sellainen, että tulee tehdä valintoja ja poisvalintoja ja mieluummin vahvistaa niitä vahvuuksia ja hakea uusia vahvuuksia. Selvää on, että tutkimuksen ja tieteen tulee jatkossakin olla se vahvuusalue Suomelle. Siellä luodaan sitä Suomen tulevaisuutta myös tulevaisuudessa. On hieno asia, että 300 miljoonaa kohdennetaan osaamiseen ja sieltä tulee vielä lisäksi 100 miljoonaa muista kärkihankkeista tutkimuksiin ja innovaatioihin. Erityisen iloinen olen siitä oivallisesta ratkaisusta, että meidän opettajien osaamiseen kohdennetaan 50 miljoonaa euroa. He ovat niitä meidän lasten ja nuorten jokapäiväisessä arjessa olevia tulevaisuudentekijöitä. Otetaan heidät mukaan opettajakoulutuksen kehittämiseen. He ovat oman arkinsa parhaita asiantuntijoita.

15.43 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minä olen vähän huolissani tästä niin sanotusta asumisen kärkihankkeesta. Nimittäin, arvoisa hallitus, tosiasia on, että te leikkaatte kohtuuhintaisten kotien tukea, te poistatte kokonaan nuoriso- ja opiskelija-asunnoilta valtion tuen, te leikkaatte kotien peruskorjausrahoista ja lopettatte tykkänään lähiöiden tukemisen. Aikamoinen leikkauslista, niin että enpä tiedä oikein, minkälaistaärkeä tai kehittämistä tällä saralla on. Kun asumisesta puhutaan, niin puhutte myös normien purusta. Turhat normit pois, olen samaa mieltä, laatu säilytettävä. Mutta arvoisa ministeri Tiilikainen, energiatodistus, voisiko se olla vapaaehtoinen vanhoilla omakotitaloilla? Tätä ministerinä ajoin kovasti, ja nyt olen kuullut Omakotiliitosta paljon huolta siitä, että ilmeisesti tässä valmistelussa ollaan nyt siinä vaiheessa, että tätä normin purkua tältä osin ei välttämättä automaattisesti ole tulossakaan.

15.44 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talouskasvun esteinä ovat nopea velkaantuminen, heikko työllisyys ja keho kilpailukyky. Ne estävät investointeja, uusien yritysten syntymisiä ja uusia yrittäjiä. Siksi ei kannata ampua haulikolla, vaan pitää ampua kiväärillä. Pitää löytää ne mahdolliset tartuntakohdat. Sen tähden tarvitaan kärkihankkeita. Esimerkiksi kasvua ei yksin ratkaista sillä. Harmaan talouden selvittäminen on erittäin tärkeä asia, mutta vaikka voimavarat pistettäisiin harmaan talouden selvittämiseen, sillä ei saada aikaan kasvua. Sen tähden pitää valikoida, käyttää resurssit ja voimavarat, löytää muutama kärkihanke ja kohdistaa ne niin. Sillä saadaan aikaan investointeja yrityksiin ja työllisyyttä.

15.45 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tämä harmaa talous. Edustaja Kalli aloitti puheenvuoronsa sillä, että koska julkinen talous on niin paljon alijäämäinen, niin se on kilpailun este. Kyllä harmaan talouden torjunta nimenomaan pyrkii tukkimaan sen verovuodon, joka heikentää julkisen talouden kestävyyttä. Eikä siinä vielä kaikki. Kyllähän kasvun kannalta reilu kilpailu on aivan olennainen osa, ja silloin on oleellista, että me täällä teemme kaikkemme sen eteen, että yrityksillä on suhteessa toisiinsa reilut kilpailuedellytykset. Ja minä kysyn nyt, kysyin jo aikaisemmin pääministeriltä, oletteko valmiita ottamaan harmaan talouden torjumisen yhdeksi kärkihankkeeksi? Oletteko valmiita toteuttamaan SDP:n esittämän tiekartan 21 kohdan ohjelman?

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Kysynpä nyt Kallilta, oletteko valmis kriminalisoimaan alipalkkauksen, joka toisi reilua peliä eri yritysten välille ja laittaisi vilunkipelaajat kuriin. Oletteko valmiita?

15.46 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siis en vähättele harmaata taloutta. Harmaa talous on asia, joka pitää saada kuntoon, ja se on ollut jo useamman vaalikauden aikana oppositiossa olevien eri puolueiden kärkihanke. Jokaisessa vaihtoehtobudjetissa on satsattu satoja miljoonia harmaan talouden torjuntaan. Eli ei nyt kannata enää jatkuvasti turvata siihen, että harmaan talouden torjunnalla Suomen talouskasvu saadaan aikaan. Sen tähden pitää löytää uusia kärkihankkeita, jotka vakuuttavat markkinoita, jotka lisäävät investointikykyä ja synnyttävät uutta työtä ja työllisyyttä.

15.47 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että hallitus on ottanut biotalouden ja uudistuvat ratkaisut mukaansa, mutta on pakko todeta kyllä edustaja Kallille, että nyt kannattaa katsoa toimenpiteitä ja tavoitteita ja peilata niitä keskenään. Kuinka me voimme saada uusiutuvista ratkaisuksista, puhtaista ratkaisuksista ja biotaloudesta irti sen, jos me samalla leikkaamme korkeakouluilta, me leikkaamme Teke-sin rahoituksesta ja pisteenä i:n päälle Luonnonvarakeskukselta, joka on keskittynyt juuri biotalouden tutkimukseen ja kehitykseen, viedään rahoitusosuudesta 25 prosenttia? (Jari Leppä: Se oli viime kaudella!) Samalla kertaa te sitten puolustette tavallaan sitä ratkaisua, että ollaan siirretty rahoja Akatemian käyttöön. Mutta jos hallituksessa ministerit katsoisivat, Akatemian puolella ei ole aloitettu yhtään tutkimusprojektia, joka keskittyisi biotalouteen ja uusiutuviin. Ottakaa käyttöön esimerkiksi cleantechin edistäminen siten, että te luotte markkinat kysynnälle (Puhemies koputtaa) ja annatte esimerkiksi vaikka kaksinkertaiset poisto-oikeudet puhtaamman teknologian käyttöön ottaville yrityksille.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi edustaja Kivelä, ja sen jälkeen pari ministeripuheenvuoroa.

15.48 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin paradoksaaliselta kuin se tuntuukin, tämä kärkihankkeisiin kirjattu korkeakoulujen, yliopistojen yhteistyö on osaltaan pelastamassa sivistysyliopistoinstituution esimerkiksi sillä tavoin, että kun yliopistot tekevät tiiviimpää yhteistyötä eri oppialojen kesken, järjestetään yhteisiä tohtorikouluja ja näin edelleen, niin monitieteellisyys laajenee, ja tämä palvelee juuri tätä tieteen rikasta moninaisuutta, sivistysyliopistoihannetta. Mutta samaan hengenvetoon suhtaudun kyllä kriittisesti tähän hokemaan digitalisaatiosta. Pahimmillaan siitä tulee vain konsulttidemokratiaa, mikäli ei koordinoida. (Puhemies koputtaa) Julkinen sektori on täynnä esimerkkejä siitä, miten julkista it-sektoria on jymäytetty, kun kenttä on ollut bisnekselle vapaa.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi pääministeri, sitten ministerit Tiilikainen ja Rehn. Pääministerille riittää 1 minuutti. (Naurua)

15.50 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nopeasti muu-tama vastaus. Ensinnäkin sote-uudistus. Ihmettelen, että täällä edelleenkin kyseenalaistetaan, vaikka viime kaudella yhdessä sovittiin, että se perustuu kuntia suurempiin toimijoihin. Minun mielestäni meidän pitäisi palata tähän yhdessä sovittuun ja jatkaa siitä.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Sama koskee kuntien tehtäviä. Edellisen hallituksen ohjelmassa oli miljardilla karsia kuntien tehtäviä. Nyt se on meillä edessä, me teemme senkin yhdessä. Edustaja Kantola täällä nosti tulevaisuuden kunnan. Eikö se ole juuri se, mitä te olette vaatineet, että parlamentaarisesti mietitään, mikä on tämän uudistuksen jälkeen kuntien tehtävä?

Harmaan talouden torjunnasta: Minulle on vakuutettu, että meillä on riittävät voimavarat harmaan talouden torjumisen jatkamiseen. Jos ei ole, niin siihen täytyy puuttua.

Rahoituksesta täällä kysyttiin. Emme todellakaan ole myymässä kansallista omaisuutta sillä tasolla kuin viime kaudella tehtiin, vaan me teemme sen erittäin harkitusti ja tuomme helmikuussa siitä eduskuntaan suunnitelman, miten se tehdään. — Tässä se minuutti meni. (Naurua)

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikainen, 2 minuuttia.

15.51 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kaavoitusta ja rakentamista sujuvoitetaan, se edistää rakentamisen määrää. Kohtuuhintaista rakentamista edistetään avaamalla uusia mahdollisuuksia uusille toimijoille, luomalla uusi kymmenen vuoden välimalli, ja näistä kohdekohtaisista rajoituksista ollaan valmiita joustamaan sitten siellä rajoitusajan loppupäässä, mikäli se vapautuva pääoma sijoitetaan uuteen tuotantoon. Hyvin konkreettisia toimia. MAL-sopimuksia suurilla kaupunkiseuduilla jatketaan.

Jos hypätään sitten tänne maatalouden ja metsätalouden puolelle, mistä myös on esitetty kysymyksiä. Olen kuvitellut, että sosialidemokraatit haluavat tähän maahan investointeja. Maatilatalouden kehittämisrahaston pääomittamisella varmistetaan EU:n maatalouspolitiikan tarjoamien investointimahdollisuuksien täysimääräinen käyttö, ja nuo 50 000 maatilaa investoivat vuositasolla miljardin. Se on enemmän kuin koko metsäteollisuuden vuotuiset investoinnit. Tämänkaltaista investointia ei pidä tässä talouden tilanteessa vähätellä.

Mitä tulee metsävarojen parempaan käyttöön, 15 miljoonaa kuutiota lisää puuta metsistä luo hyvinvointia, työtä, yrittämisen mahdollisuuksia koko maahan. Haluamme vauhdittaa puumarkkinoita mahdollistamalla metsätilojen sukupolvenvaihdon ja parantamalla sähköisen metsätiedon ajantasaisuutta ja tarkkuutta. Tutkimus- ja kehityspanoksia suunnataan siten, että uusia tuotteita kehittävät yritykset saavat sitä kautta tukea. Tämänkaltaisilla konkreettisilla toimilla luodaan mahdollisuuksia uuteen työhön ja kasvuun biotalouden vahvoista resursseista lähtien.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Rehn, 2 minuuttia.

15.53 Elinkeinoministeri Olli Rehn (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vihreiden suunnalta on kuultu vastuullisia ja uudistushenkisiä puheenvuoroja energiapolitiikasta, viittaa edustaja Niinistöön ja Parviaiseen. Hallituksen kärkihankkeet nojaavat tältä osin hallitusohjelmaan eli siihen, että täytämme kansainväliset ilmastovelvoitteet, nostamme uusiutuvan energian osuuden yli puoleen ensi vuosikymmenellä ja lopetamme kivihiilen polton ja puolitamme öljyn hyödyntämisen Suomen energiataloudessa. Oletan, että jaamme nämä tavoitteet kestävän energiatalouden osalta.

Edustaja Niinistö viittasi Fennovoimaan, jonka osalta työ- ja elinkeinoministeriö hylkäsi Migrit-yhtiön, koska se ei täyttänyt kotimaisuusehtoa. Toimimme täysin eduskunnan päätösten ja oikeuskanslerin tulkinnan mukaisesti, jossa oli kaksi olennaista parametria: se,

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

että on täytettävä 60 prosentin tosiasiallinen kotimainen omistus, ja se, että voidaan ottaa uudet, sitoutuneet omistajat huomioon valtioneuvoston päätökseen asti. Ilmaantui sitoutuneita suomalaisia omistajia, ja ehdot täyttyivät, prosessi jatkuu, ja seuraavaksi edessä ovat ydinjätehuoltoon ja ydinturvallisuuteen liittyvät kysymykset seuraavan kahden vuoden aikana.

Edustaja Parviainen halusi nopeuttaa uusiutuvan energian tukijärjestelmän käsittelyä. Olen ymmärtänyt, että oppositio paremminkin korostaa sitä, että ei pidä hötkyillä. Emme hötkyile tässäkään, valmistelemme huolellisesti osana kansallista energia- ja ilmastostrategiaa ja tuomme ensi vuoden mittaan selontekona eduskunnalle tämän asian osalta. Sitten voimme yhdessä antaa vauhtia kestäväälle, vihreälle taloudelle. (Välihuutoja)

Vielä päätteeksi, rouva puhemies, edustaja Harakan ensimmäiseen puheenvuoroon haluan todeta, että on hyvin mielenkiintoista, että SDP:n edustaja Harakka, entinen alkioalaisrihtniemäläinen, vetosi luottoluokituslaitoksiin korkeimpana auktoriteettina nimenomaan samalla viikolla, kun Italian demarihallitus on haastamassa luottoluokittajat Standard & Poor'sin ja Fitchin oikeuteen. Onpa aikoihin eletty, ei tällaista olisi tapahtunut Tannerin eikä Koiviston aikaan. (Hälinää)

15.56 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Isona kuvana näyttäytyy siltä, että hallitus on kehittänyt kärkihankkeilla ja leikkauksillaan tammöisen uuden kiertotalouden, jossa leikataan 10 yksikköä pysyvästi ja tilalle annetaan yksi yksikkö tilapäisesti. Näistä kärkihankkeista osa on sinällään hyviä ja kannatettavia kokonaisuuksia, mutta niitäkin varjostaa vaatimaton rahoituksen kokonaisuus. Se saattaa nämä hankkeet sirpaleisiksi, ja niitten vaikutus saattaa hiipua, ja tästä syystä olisi tärkeätä kyllä tässä yhteydessä myöskin saada tarkempaa kuvaa hallitukselta näitten kärkihankkeitten rahoituksesta. Ymmärrän kyllä, että te olette valmistelemassa selvitystä, mutta kyllä minun mielestäni tässä tilanteessa, kun esitellään hankkeita, joittenka vaikutuksia me kuvaamme merkityksellisiksi, merkittäviksi, olisi tärkeätä se, että se rahoituskin olisi tiedossa. Nyt meillä on tiedossa suurin piirtein ensi vuoden osalta rahoitus, mutta ei sen pidemmälle.

15.57 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitukselle täytyy puhua sitä kieltä, jota hallitus ymmärtää. Hallitushan pomppaa aina metrin ilmaan, kun luottoluokituslaitos saapuu Suomeen tekemään arvioita, mutta tästä arviosta, jossa Standard & Poor's todella totesi täysin yksiselitteisesti, että tämä kasvupaketti ei tuo kasvua, te kyllä vaikenitte.

Nyt on myöskin todella syytä paneutua tähän alijäämään, joka nostettiin esille, ja ei riitä, pääministeri Sipilä, että tuotte helmikuussa tämän jo nyt mainostamienne hankkeiden rahoituksen esiin, sillä kärkihankkeet katsotaan EU:n silmissä valtion menoiksi, myyntituloja ei katsota tuloiksi eikä ylisuuria osinkoja. Näin ollen hallitus kasvattaa alijäämää entisestään. Itse asiassa juuri tällä hetkellä Suomen alijäämä on paremmassa kunnossa kuin viime vuonna, kiitos tuon parjatun edellisen hallituksen, mutta nyt te tietoisesti kasvatatte alijäämää näillä hankkeilla. Teidän täytyy antaa tästä rahoituksesta selvitys paljon aikaisemmin.

15.58 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koska hallitus itse vetoaa jatkuvasti EU:n budjettikuriin päätöstensä taustalla, niin tahdon tietää, kuten edustaja Harakka juuri äsken, miten hallitus aikoo rahoittaa kärkihankkeet EU:n budjetti-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

kurin puitteissa. Koska pääministeri oli viime kaudella oppositiojohtajana niin ystävällinen, että neuvoi hallitusta, niin tahdon hieman neuvoa myös teitä. Kuten Harakkakin tuossa edellä hieman mainitsi, niin kansantalouden tilinpidossa kärkihankkeiden menopuoli kyllä kirjautuu mutta tulopuoli ei, nämä omaisuustoimet lasketaan tulojen sijaan osinkojen osalta pääoman palautukseksi ja kirjataan rahoitustaloustoimen sarakkeeseen ja omaisuuden myynti lasketaan käteiseksi rahaksi. Tuloa ei siis kirjanpidollisesti synny, joten EU:n budjettikurin tavoitteet paukkuvat. Miten ratkaisette tämän yhtälön?

15.59 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Biotalous on yksi keskeisiä Suomen tulevaisuuden kärkihankkeita. Hallitus panostaa näihin. Kyllä näillä kärkihankkeilla on tarkoitus kääntää ja uudistaa tätä Suomea oikeaan työllistävään, yrittävään suuntaan. Se on koko ajan lähtökohta. Valtiontalouden tasapainottaminen on yksi tärkeä asia, mutta samalla pystytään panostamaan uusiin asioihin.

Ihmetyttää kyllä, kun kuuntelee erityisesti ehkäpä nyt sitten cityvihreiden mielipiteitä biotaloudesta. Biotaloushan on hyvin laajakatseinen, hyvin koko Suomea kantava asia aina lääketuotantoon saakka. Miljardi-investointi tällä hetkellä Keski-Suomessa Äänekoskella on yksi biotalouden huippuesimerkki Suomessa. Kuinka paljon tällaisia lippulaivoja Suomeen voi syntyä, jotka myös vetävät osaltaan biotaloutta eteenpäin? Ei se ole yksistään navetoiden rakentamista, josta puhuminen minunkin mielestäni on halvearaavaa, kun puhutaan Suomen keskeisestä elintarviketaloudesta. Biotalous pitää nähdä kokonaisuudessaan, ja tässä suhteessa se on ehkäpä aivan ykköskysymys tässä hallituksen kärkihankekokonaisuudessa.

16.00 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, mistä cityvihreistä edustaja tässä edellä puhui, kun vihreiden edustaja Halmeenpää juuri Kalajoelta tuossa kehui sitä, kuinka myös maatalouden uudisinvestointeihin on panostettava. Mutta olennaista olisi tunnistaa se, että tässä kärkihankeyrityksessänne on paljon hyvääkin, mutta jotta ne uudistavat niin meidän maatalouttamme, metsätalouttamme kuin muitakin elinkeinoelämän sektoreita, pitää pystyä olemaan uusia korkeamman jalostusarvon tuotteita, uusia ratkaisuja, joilla ratkaistaan ympäristöongelmia, saadaan sellaisia ratkaisuja, joita maailma kysyy, esimerkiksi biotaloudessa se, että saadaan lanta hyödynnettyä, päästään syksyn lantaongelmasta, siitä, että on vaikea levittää pelloille kaikkea lantaa, mikä tulee, ja voidaan sillä tuottaa vaikka biokaasua. Näistä ympäristö ja maatalous molemmat kiittävät. Huoli on se, niin kuin esimerkiksi VATTin ylijohtaja on sanonut, että hallituksen kärkihankkeet eivät katso riittävästi eteenpäin tässä kiertotaloudessa ja uusien ratkaisujen käyttöön ottamisessa. Ei tueta vanhaa rakennetta vaan uudistetaan näitä aloja niin, että ne luovat lisää hyvinvointia. Miten vastaatte tähän kritiikkiin? (Eduskunnasta: Hyvä kysymys!)

16.01 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä täällä opposition tehtävä on paljastaa se, että hallitus ensin leikkaa kymmenen ja sitten palauttaa yhden. On hyvä, että tässä keskustelussa tämä totuus paljastuu. Otan yhden esimerkin koskien Tekesiä. Hallitus ottaa Tekesiltä ja sitten palauttaa pikkasen. Mikä on lopputulos? Digitaalisuuden osalta miinus 45 miljoonaa, cleantechin osalta miinus 19 miljoonaa. äsken edustaja Rossin mainitseman biotalouden osalta miinus 5 miljoonaa ja terveys- ja hyvinvointiosion osalta miinus 11 miljoonaa. Nämä ovat niitä hallituksen mainitsemia painopistealueita, joihin halutaan satsata. Lopputulos on miinusmerkkinen.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Arvoisa puhemies! Lopuksi, arvoisa pääministeri: Kempeleellä, jos on mahdollista nettomittarointia, saadaan hyötyä esimerkiksi aurinkopaneeleilla verkkoon palautetusta sähköstä sähkölaskussa. Hoitakaa, arvoisa pääministeri, että se tulee mahdolliseksi pian koko maassa.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikaiselta 1 minuutin vastaus.

16.02 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse asiassa edustaja Niinistö niin kuin moni muukin vihreitten edustaja on puhunut aivan oikeasta asiasta täällä eli Suomen uudistamisesta ja kiertotalouden, biotalouden, puhtaitten ratkaisujen kehittämisestä sillä tavalla, että niillä pystytään ratkaisemaan näitä maailman isoja pulmia eli puhtaan ruuan, veden ja energian puutetta. Juuri tästä on kyse. Juuri tästä on kyse, tutkimus- ja kehityspanoksiin suuntaamisesta, demonstraatiohankkeista, referenssikohteiden rakentamisesta tälle saralle.

Kiertotaloudessa otan esille juuri tuon lannan entistä paremman hyötykäytön, mistä hyötyvät niin viljelijä kuin ympäristökin, sekä teollisuuden sivuvirtojen hyödyntämisen, yhdyskuntajätteiden entistä paremman kierrätyksen, kiertotalouden, taloudellisen pohjan ja työllisyyden vahvistamiseksi. Juuri tätä hallitus haluaa voimakkaasti olla ajamassa.

16.03 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yksi hallituksen kärkihankkeista on hyvinvoinnin ja terveyden kärkihanke. Kuten juuri kuulimme, kärkihankkeet ovat juuri sysäys muutokseen. Jos mietitään todellisia mahdollisuuksia Suomessa, jotka ovat vielä käyttämättä, niin ne aika paljon tuonne terveyden edistämisen saralle liittyvät. Luvuissa esimerkiksi alkoholin takia Suomessa menetetään vuosittain 5—12 miljardia euroa ja liikuntaa lisäämällä voitaisiin vähentää tutkimusten mukaan jopa pelkästään terveysmenoista 2 miljardia euroa. Sairaala on rauhan aikana maailman vaarallisin paikka, on eräs juuri eläkkeelle lähtenyt lääkäri todennut. Olenkin iloinen, että tämän terveyden edistäminen tulee olemaan vahvasti hallituksen ohjelmassa mukana, ja pidetään meidät sairaalasta poissa. Erittäin hyviä hankkeita Suomessa jo on, esimerkiksi "Voimaa vanhuuteen" ja Mikkelin "Täydellinen liikuntakuukausi". Otetaan näistä mallia ja otetaan nämä koko Suomeen käyttöön.

16.05 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosialidemokraattien alkupuheenvuorossa pisti korvaan varsinkin tämä, että käytiin maaseudun ihmisiä vastaan. Tuli sellainen olo, että eivätkös omavaraisuus ja kotimaisen ruuan tuotanto ole sosialidemokraateille ollenkaan tärkeitä asioita. (Jukka Gustafsson: Siinähan lainattiin Timo Soinia!)

Mutta onneksi osaamiseen ja koulutukseen myös laitetaan 300 miljoonaa, ja se on hyvä asia. Ammatillisen koulutuksen reformin mukaan lisätään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista, ja se on erittäin tärkeä asia. Mutta miten me saamme yritykset tähän mukaan? Me tarvitsemme valtavan määrän yrityksiä tähän yhteistyöhön. Kuinka se onnistuu?

Liikkuva koulu -hanke on todella vihdoin tulossa, ja se on hieno asia. Koulurauhaa se edistää, samoin nuorten ja lasten hyvinvointia ja terveyttä. Mutta kysyisin vielä: onko muita asioita, joilla saadaan koulurauhaa lisää ja siihen edistystä? Nimittäin luokkakoot tulevat todennäköisesti suurenemaan, vaikka se on kunnista kiinni.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

16.06 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Elävä maaseutu on tärkeä asia, mutta vähintään yhtä tärkeää tässä tilanteessa on se, että pidämme huolta kasvavista kaupunkiseuduistamme, ja tähän liittyen on erittäin hyvä, että yksi kärkihankkeista kehittää tätä maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuskulttuuria ja uudistaa sitä. Meillä on maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksia aika ajoin moitittu siitä, että ne ovat tehottomia, ja olisinkin kysynyt nyt asianosaiselta ministeriltä, miten näitä toimintatapoja on tarkoitus tässä uudistaa. Minkälaisia keppejä ja porkkanoita mahdollisesti on tulossa, ja missä vaiheessa nämä neuvottelut MAL-alueilla tällä hetkellä ovat?

16.07 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä on tämä navettasitaatti noussut monessa puheenvuorossa esille, niin täytyy muistuttaa, että se oli lainaus keskustan entisen kansanedustajan Kauniston puheenvuorosta. (Ben Zyskowiczin välihuuto)

Mutta, arvoisa puhemies, kotikaupunkiani Joensuuta on tituleerattu Euroopan metsäpääkaupungiksi. Se johtuu siitä, että siellä on paljon osaamista, siellä on koulutusta, siellä on tekemistä. Siellä on myös Euroopan metsäinstituutti EFI. Nyt hallitus on leikkaamassa EFIn perusrahoituksesta, joka on noin miljoona euroa — pysynyt 20 vuotta samana — 40 prosenttia eli 400 000. EFillä on toimipisteitä 24 maassa Euroopan alueella, Malesiassa ja Kiinassa. Eikö tämä voisi toimia aivan erinomaisena vientiponnisteluksen osana, kun me lähdemme viemään näitä hienoja biotalouteen liittyviä biotuotteita maailmalle? Nimitäin...

Puhemies Maria Lohela: Aika on jo täynnä.

...tässä on sellainen asia, että hallitus potkaisee omaa metsäjalkaansa, jos tämä budjettivähennys tapahtuu.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä edustajat Kontula ja Laukkanen ja sitten ministerit Lindström, Vehviläinen ja Rehula.

16.08 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä olen todella iloisesti yllätynyt siitä, että pääministeri Sipilä ilmoittaa olevansa kiinnostunut kuulemaan lisää mahdollisuudesta lyhentää työpäivää kuuteen tuntiin, kuuteen tuntiin palkkaa alentamatta. Meillä on viime aikoina kuulunut aika paljon Göteborgista hyviä uutisia vastaavasta kokeilusta siellä. Työnantajan puolella se teho, mikä siitä on tullut, on tullut muun muassa työtehon kasvun myötä ja työhyvinvoinnin parantumisesta sekä siitä, että tauot järjestyvät eri tavalla. Porsche Saksassa on toteuttanut 34-tuntista työviikkoa jo jonkin aikaa hyvällä menestyksellä palkkoja laskematta.

Mielelläni kerron tästä asiasta enemmänkin ajan kanssa. Kun hallitus on nyt paljon puhunut näistä erilaisista kokeiluista ja kokeilukulttuurin lanseeramisesta, niin tämä jos mikä olisi semmoinen asia, jota Suomessa kannattaisi kokeilla. Se olisi juuri sitä rohkeutta ja reippautta, mitä pääministerikin avauspuheenvuorossaan kuulutti.

16.09 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Täällä pääministeri kyseli sotesta, että miksi, kun siitä on sovittu, nyt sitten tätä asiaa vielä halutaan uudestaan keskustella. Soten tilanne on se, että nämä suuralueet ovat joillakin alueilla niin

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

suuria. Esimerkiksi Uudenmaan, pääkaupunkiseudun alueella tämä uusi yhtiömuoto, jossa se toteutettaisiin, tarkoittaisi yhtiötä, jossa on 65 000 työntekijää. Kun nämä kaikkien kaupunkien omaisuudet laitetaan yhteen, niin siitä omaisuuden arvon sopimisesta ei kyllä tällä vuosikymmenellä tule mitään, kun pelkästään ammattikorkeakoulujen yhdistämisessä pääkaupunkiseudulla omaisuuden arviointi kesti kuusi vuotta. Pääministeri, kyllä nämä ovat isoja asioita, ja näistä pitää voida keskustella.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Lindström, 2 minuuttia.

16.10 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskityn nyt tässä puheenvuorossani pelkästään tähän kotouttamiseen, koska se on täällä noussut niin paljon esille. 12. päivä elokuuta minulle tuotiin laskelmat ja toimenpide-ehdotukset liittyen senhetkiseen tilanteeseen, ja ne laskelmat perustuivat 10 000:een turvapaikanhakijaan. Nyt me puhumme 50 000:sta. Täällä on pikkusen ollut aistittavissa sellaista virtaa, että miksi hallitus ei tee mitään. Hallitus tekee aivan varmasti kaikkensa.

Ministeri Mäntylän puheenvuorossa jo viitattiin siihen, että STM:n ja TEMin yhteistyö on tässä saumatonta. Se yhteistyö on ihan jokaisen ministeriön kanssa. Tämä on niin valtava haaste, että tähän täytyy vastata paitsi hallituksen, opposition, järjestöjen, yrityselämän, kaikkien. Kaikkien osapuolten pitää olla tässä mukana. Sen takia me olemme mietti-neet monenlaisia toimenpiteitä tähän kotoutumisen alkuun, sitten kotoutumiseen, työllis-tymiseen ja kaikkeen, koko tähän ketjuun. Me emme tietenkään vielä tiedä, riittääkö tämä. Veikkaan, ettei riitä. Me tarvitsemme uutta ajattelua, ja sen pitää olla radikaalia, tarvitaan nopeita toimenpiteitä. Sen takia olen peräänkuuluttanut myös niitä vaihtoehtoja ja ratkai-suja myös oppositiolta, ja sieltä on tullut. Tämä on semmoinen savotta, että me emme tästä selviä yksin. Tulin maanantaina Luxemburgista. Siellä oli EU-ministerikokous, työ- ja so-siaaliministerien kokous, ja monessa puheenvuorossa tuotiin esille se seikka, että tämä on vasta alkua. Me olemme nyt vastaamassa tähän haasteeseen, joka meillä nyt on. Me emme tiedä, mitä on ensi vuonna ja näin poispäin. Meidän pitää luoda ihan uusi järjestelmä, tämä nykyinen ei tähän riitä vastaamaan. Toivon tosiaan, että kaikki ovat tässä mukana.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Vehviläinen, 2 minuuttia.

16.12 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tähän kokeilutematiikkaan, jonka koordinaatio on minulla vetovas-tuulla hallituksessa: Täällä on tullut tämä perustuloasia esille. Sen asiallista valmistelua ve-tää ministeri Mäntylä, mutta sitten annamme muuten myös minun puoleltani tähän kokei-lumallin etsimiseen apuja, ja lähiaikoina myös tämän perustulon osalta pystytään kerto-maan, kuka ja mikä rupeaa tekemään tätä kokeilumallia. Totean sen, että kokeilutoimin-nasta ei ole tarkoitus tehdä vain hallituksen juttua, vaan me teemme myös parlamentaari-sen neuvottelukunnan tähän kokeilutoiminnan edistämiseen. Sitten toinen asia vielä kokei-luihin. Olen puhunut aika paljonkin ministereitten Sanni Grahn-Laasonen, Rehn, Lindström ja Mäntylä kanssa siitä, että me voisimme ottaa jonkun erityisen teeman myös vielä tänne kokeilutoiminnan puolelle, jossa käännettäisiin kaikki kivet ja kannot, ja se eri-tyinen teema on työ, työllistyminen ja yrittäjyyteen meneminen. Tässä, kuten ministeri Lindström sanoi, myös tämä kotouttaminen ja maahanmuuttajat olisivat ehdottoman tär-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

keä ryhmä. Ajattelen niin, että meidän pitää työvoimapolitiikan puolella kääntää kaikki kivet, jotta saadaan uusia ideoita käyttöön.

Sitten toinen vetovastuullani oleva asia, jota täällä on sivuttu, on kuntien tehtävien ja velvoitteiden karsiminen, ja niin kuin me kaikki tässä salissa tiedämme, myös kaikki nykyiset oppositiopuolueet ovat sitoutuneet tähän miljardin euron tavoitteeseen. Minä otan mielelläni vastaan niitä ehdotuksia teiltä, ja te voitte vaikka sen oman vaihtoehtobudjettinne yhteydessä kertoa niitä keinoja, millä tavalla näitä tehtäviä ja velvoitteita voidaan karsia. Pyysimme kunnilta myös ehdotuksia. Kunnat kertoivat 30.9. mennessä lähes 250 ehdotusta. Huomenna tulemme niistä myös tiedottamaan, minkälaisia ehdotuksia tehdään. Mutta kannattaa hakea yhteistyötä niissä asioissa, joissa meillä on yhteiset tavoitteet, ja kuntien tehtävien ja velvoitteiden osalta sellainen tavoite on.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Rehula, 2 minuuttia.

16.14 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minulla on ollut eiliseen talousarviokeskusteluun ja tänäpäiväiseen kärkihankekeskusteluun liittyen sellainen käsitys, joka on ollut voimassa vuosikausia, että meillä on puolueista riippumatta laaja yksituumaisuus siitä, että ensinnäkin sosiaali- ja terveydenhuolto integroidaan, tulee sote ja perustaso ja erityistaso ovat yhdessä. Samoin viime vuosien kokemusten ja yhteisen tekemisen jälkeen minulla on ollut sellainen käsitys, että meillä kaikilla on valmius irrottaa sosiaali- ja terveydenhuollon vastuu kuntapohjasta kuntakoosta riippumatta. On hyvä, että tulee valaistumista tässäkin asiassa. Me emme siis olekaan yksituumaisia enää siitä — mielenkiintoista, tähän asti olemme olleet. Tämä on se valmisteluprosessi, jota on yhdessä tähän asti viety eteenpäin: irrotetaan kuntapohjasta, yksikään kunta ei jatkossa tässä maassa vastaa siitä, miten sote-palvelut asukkaille on järjestetty.

Sitten, arvoisa rouva puhemies, kärkihankeperusidea. Täällä esimerkiksi edustaja Uotila sanoi, että nyt totuus paljastuu. Totuus paljastuu lukemalla asiakirja, jossa hallituksen kärkihankkeita esitetään. Tavoitteena on nimenomaan saada yhdestä eurosta enemmän irti, tehdä joitakin asioita toisin.

Lapsi- ja perhemuutosohjelma: pyörää ei tarvitse keksiä uudestaan, mutta esimerkiksi lapsiperheiden palvelut tarvitsevat uuden sisällön — yhdestä eurosta enemmän irti pysyvällä tavalla.

Ikääntyvän väestön palvelujen osalta me olemme tilanteessa, että meillä on tietty määrä euroja käytettävissä budjetista, ja nyt on tavoite tehdä sillä yhdellä eurolla enemmän. Me tarvitsemme muutosohjelman siihen, miten ihan oikeasti siellä kotona voi turvallisesti asua. Edellinen hallitus jätti 270 miljoonan euron piikin auki, jota nyt yritetään täyttää esimerkiksi löytämällä vanhusten kotipalveluihin ihan uutta sisältöä. (Eero Heinäluoma: Ei ole helppoa teillä!)

16.16 Nasima Razmyar sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä hallitus! Täytyy näin uutena edustaja ehkä ihmetellä hieman tätä toimintatapaa ja kulttuuria täällä. Olen ajatellut, että lähinnä tuloksia pitäisi kehua eikä niinkään suunnitelmia, eli toivottavasti sitten näistäkin tuotte meille jonkinlaisia arvioita.

Täällä on monessa puheenvuorossa toistettu kotoutumisen merkitystä. Myös ministeri Lindström käytti siitä hyvän puheenvuoron. Mitä jos toimisittekin nyt ajassa, tässä hetkes-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

sä ja nyt ja päättäisitte, että teillä olisi yksi ainoa kärkihanke ja se olisi pakolaisten kotoutuminen? Uskon, että se olisi riittävän kunnianhimoinen ja se olisi tässä hetkessä, koska kuten hyvin tiedetään, niin kevästä tämä tilanne on muuttunut hyvin paljon, vai onko niin, että olette valitettavasti näiden omien kärkihankkeidenne vankeina? Tätä en toivo.

16.17 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Razmyar ei varmaankaan muista sitä, että edellisellä kaudellahan meille tuotiin sisäministeriön toimesta tällainen "Maahanmuuton ja kotouttamisen suunta 2011—2014", ja kyllä hämmästyttää, miksi ihmeessä sitä ei eduskunnassa käsitelty. Perusteluksi annettiin, että kausi oli niin kiireinen, että tällaista äärettömän tärkeää selvitystä, missä oli paljon tietoa siitä, missä Suomessa mennään ja mihin meidän pitäisi mennä, silloinen hallitus ei kyennyt tuomaan eduskunnan käsittelyyn. Minusta se on äärettömän harmillista, koska nyt meillä on tilanne tämä, että me joudumme aloittamaan hyvin puhtaalta pöydältä, mitä me oikein tekisimme. Siinä mielessä kärkihankkeet ovat erittäin hyviä ja täällä nousseet keskustelut myös kotouttamiseen liittyen äärettömän tärkeitä. Pitäisin hyvänä, että jokainen meistä tutustuisi tähän asiakirjaan. Entinen ministeri Päivi Räsänen ehti lähteä, hän oli yksi sen hankkeen vetäjistä, toinen oli Lauri Ihalainen teiltä SDP:ltä. Minkä ihmeen takia tätä tärkeää asiakirjaa ei tuotu meidän käsittelyyn?

16.18 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Pääministerin sanoin, kärkihankkeilla ei paikata leikkauksia. Kärkihankkeeksi nostamisen yksi tavoite kuitenkin on asettaa erityispaineita näiden toimien toteuttamiselle. Siksi ne ovat erityisen tärkeitä.

Tunti liikuntaa päivässä koululaisten arkeen on erinomainen osoitus kokeilun laajentamisesta valtakunnalliseksi toimintatavaksi. Antamalla jo koulupäivien aikana mahdollisuuden liikuntaan kaikille peruskoululaisille panostetaan suoraan niin parempaan oppimiseen kuin terveempiin lapsiin ja tuetaan liikunnallista elämäntapaa. Tämä on hyvä askel liikunnan ennalta ehkäisevän vaikutuksen ymmärtämisessä.

Toisena tärkeänä kärkihankkeena pidän työllisyyden ja kilpailukyvyn vahvistamista ja yrittäjyyden edellytysten parantamista. Paikallisen sopimisen edistäminen on ehdottoman tärkeää muiden työelämän uudistusten rinnalla. Työn tekemisen on aina oltava kannattavaa.

Maahanmuuttajien onnistunut kotouttaminen on varmasti koko tälle eduskunnalle tärkeä asia. Siksi onkin todella hyvä asia, että asiassa on nyt ministeriöissä tartuttu tosissaan toimeen. Maahanmuutto on Suomen ikääntyvässä väestörakenteessa mahdollisuus, (Puhemies koputtaa) mutta tämä vaatii onnistunutta kotouttamista. Siksi on kaikkien intressien mukaista, että tähän panostetaan nyt pikaisesti.

16.20 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lindström piti hyvän ja rakentavan puheenvuoron. Sen sijaan, että maalailtaan uhkakuvia tai lasketaan teoreettisia kustannuksia tästä turvapaikkatilanteesta, meidän pitää hakea ratkaisuja. Tässä me nimenomaan kannustimme hallitusta, emme moittineet. Tilanne on muuttunut siitä, kun hallitusohjelmaan tehtiin kärkihankkeet. Nyt tältä osin olisi syytä ohjelmaa päivittää, ottaa tämä kärkihankkeeksi, jotta saadaan turvapaikanhakijat kotoutettua ja mahdollisimman nopeasti kiinni koulutukseen ja työelämään.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä sanoi, että ehkä tammikuussa tai helmikuussa tulee selvyttä tästä rahoituksesta. Sanoitte, että kansallisomaisuutta ei myydä. On totta kai esimerkiksi sellaisia kiinteistöjä, joita kannattaa myydä. Niillä voidaan esimerkiksi helpottaa pääkaupunkiseudun asuntopulaa, kun niitä muutetaan asunnoiksi. Mutta kun tämä koko paketti on miljardi plus 600 miljoonaa vielä tiestöön ja raiteistoon, niin onko todella niin, että te saatte tämän kasaan (Puhemies koputtaa) ilman, että laitatte sileäksi meidän tuottavaa omaisuuttamme ja meidän tuottavia valtionyhtiöitämme?

16.21 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on yli puoluerajojen kiirehditty perustuloa tai ainakin perustulokokeilua. Itse henkilökohtaisesti en usko, että perustulo on sellainen Tenavienkin tuntema suuri kurpitsa, joka tuo kaiken hyvän tullessaan, poistaa köyhyyden, poistaa kannustinloukut, poistaa yrittäjien sosiaaliturvaan liittyvät ongelmat ja niin edelleen. Mutta olen tämän kokeilemisen kannalta, koska uskon, että kokeileminen myös tuo esiin niitä kiistattomia haasteita, joita tällaiseen järjestelmään liittyisi. Sen sijaan jossakin puheenvuorossa hyvin vahvasti vastustettiin vastikkeellista tai, kuten sanotaan, osallistavaa sosiaaliturvaa, jossa on siis ideana se, että henkilölle, joka on ollut pitkään työtön mutta on työkykyinen, tarjottaisiin ja myös edellytettäisiin jotain merkityksellistä tekemistä, joka olisi hyödyllistä sekä hänen itsensä että yhteiskunnan kannalta. Itse kyllä kannatan tällaista vastikkeellista sosiaaliturvaa, ja sitäkin pitäisi kyllä vähintään kokeilla. (Eero Heinäluoma: Rinteen malli on parempi!)

16.22 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistuttaisin edustajakollegaa oikealta siitä, että Suomessa tällä hetkellä lähes kokonaan meidän sosiaaliturvajärjestelmämme on vastikkeellinen. Sitä on siis kokeiltu jo useita kymmeniä vuosia.

16.22 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että hallitus on nostanut ikäihmisten kotihoidon yhdeksi kärkihankkeeksi, aivan kuten ministeri Rehula äsken totesi. Kotihoidon kehittämiseksi tehdään nyt erilaisia kuntakokeiluja, jotka ovat kustannusvaikuttavia ja joissa palvelut annetaan ensisijaisesti kotiin. Tämä on erittäin hyvä asia. Mutta valitettavasti täytyy todeta, että tämä kärkihanke on ristiriidassa valtion budjetin kanssa. Kyse ei ole vain siitä, että yhdellä eurolla saadaan enemmän. Toivottavasti tämä hanke siltä osin, että yhdellä eurolla saadaan enemmän, koskettaa myös kansalaisia, että heillä on mahdollisuus saada yhdellä eurolla enemmän palveluita. Kuitenkin tosiasia on se, että nyt budjetissa sosiaali- ja terveystalouden palvelujen asiakasmaksuja nostetaan noin 20 prosentilla, joka tulee vaikuttamaan siihen, että asiakkaat eivät saa enää palveluita siten, kuin he tarvitsisivat. Kysynkin nyt ministeri Rehulalta, että kuten tiedätte, niin kotiin vietävät palvelut eivät kuulu asiakasmaksukattojärjestelmään ja käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että asiakkaat maksaa kaikki palvelunsa itse. Nyt kysynkin teiltä: olisiko mahdollista, että osa näistä kotiin vietävistä palveluista sisällytettäisiin osaksi asiakasmaksukattojärjestelmää, joka mahdollistaisi sen, että yhä useampi ihminen saisi (Puhemies: Lipsahtia yliajalle!) sitten myös palveluita kotiinsa?

16.24 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Det verkar som om regeringen skulle se på invandringen närmast ur en kostnadssynvinkel. I svenska riksdagsgruppen ser vi också att invandringen medför möjligheter för Finland. Det viktiga är nu att vi skulle lyckas med integrationen, med språkundervisningen, med att ge möj-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

lighet för dem som kommer till Finland att jobba. Det gäller också de asylsökande som nu kommer. Och jag är faktiskt oroad nu över den här tendensen som tydligen finns i regeringen att man har en viss beredskap att dela in människorna i A- och B-människor beroende på ursprung när det gäller socialskydd.

Arvoisa puhemies! On hyvä kuulla, että koko hallitus tekee nyt töitä tämän integraation kanssa, ja on hyvä kuulla, että myös ministeri Lindström peräänkuuluttaa ripeitä toimenpiteitä.

Minä haluaisin kuulla, millä tavalla hallitus nyt aikoo toimia, jotta nämä turvapaikanhakijat pääsisivät niin nopeasti kuin mahdollista töihin, että heidän ei tarvitse odottaa ehkä kaksi vuotta tai enemmän ennen kuin saavat työluvan. Ja sitten vielä, ministeri Mäntylä, onko se teistä oikein, että rakennetaan sellainen järjestelmä, jossa lähtökohta on se, että ihmisillä on eri arvo riippuen siitä, mistä maasta he tulevat? Olemmeko me saamassa sosiaaliturvajärjestelmän, joka jakaa ihmisiä A- ja B-kansalaisiin?

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustajat Östman ja Rinne, ja sitten pääministerin päätöspuheenvuoro.

16.25 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työllisyyden ja kilpailukyvyn kärkihankkeilla hallitus tähtää siihen, että Suomi saadaan kestäväen kasvun tielle. Pääministeri kertoi puheessaan, että hallitus tukee kärkihankkeilla yrityksiä eri vaiheissa: tuotekehittelyssä, kasvurahoituksessa sekä vientiponnisteluissa. Nämä ovat kaikki erinomaisia ja kannatettavia tavoitteita.

Edellinen hallitus laski osakeyhtiöiden yhteisövero 20 prosenttiin, mutta huom. tämä koski vain osakeyhtiöitä. Sen sijaan kaikki henkilöyhtiöt, kommandiittiyhtiöt, avoimet yhtiöt ja elinkeinonharjoittajat eivät saaneet mitään kompensatiota, ja Suomessa on sentään noin 150 000 henkilöyhtiötä. Viimeisen 10 vuoden aikana suurin osa uusista työpaikoista on syntynyt näissä yrityksissä, ja kysyisin: Miksei yrittäjävähennys ole mukana? Miksei se ole mukana yhtenä työkaluna kilpailukyvyn parantamiseksi ja yrittäjyyden helpottamiseksi?

16.26 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin totesin tuossa aikaisemmassa puheenvuorossa, niin hallituksen kärkihankkeissa on paljon osa-alueita, jotka ovat kannatettavia ja hyviä, ja totean myöskin, että tässä keskustelussa on tuotu paljon myös opposition puolesta konkreettisia esityksiä, joilla voisi täydentää tätä hallituksen pakettia ja sitä kautta lähteä yhteistyössä asioita viemään eteenpäin.

Mutta edelleen, arvoisa pääministeri, olen kovin kiinnostunut siitä rahoituksesta, koska tuolla on aika vähän, tuossa tiedonanto-osiossa, todettu mitään siitä rahoituksesta, ja ilmoittit äsken, että tammikuussa tuotte rahoitukseen liittyvää tietoa lisää tänne eduskuntaan. Mutta kun tämän koko kärkihankkeiden vaikuttavuus selviää myös sitä kautta, miten on mietitty rahoitus ja mikä niitten vaikutus on erityisesti valtiontalouden alijäämään ja toisaalta velan muutokseen, niin tästä syystä toivoisin, että te voisitte nopeammin tuoda tietoa ja ehkä tänään jo jollakin tavalla avata tätä.

Puhemies Maria Lohela: Ja tähän keskustelun päätteeksi pääministeri Sipilä, 5 minuuttia tuosta puhujakorokkeelta. — Olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

16.27 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia keskustelusta, olen tarkkaavaisesti tehnyt muistiinpanoja ja ottanut ehdotuksia ylös. Jos vastaan ensin tähän rahoituskysymykseen: Tämä meidän kärkihankkeiden ja tämän korjausvelan rahoittaminen on esitetty yhtä tarkasti kuin joka vuosi budjetissa tehdään omaisuustuloja koskevat esitykset. Eihän siellä hyvänen aika voi lukea, että tätä yhtiötä ja tätä yhtiötä myydään (Paavo Arhinmäki: Mutta oletteko te myymässä yhtiöitä?) tai tästä yhtiöstä ja tästä yhtiöstä odotetaan osinkoa. Me jokainen ymmärrämme sen. Mutta omaisuustulot ovat pääoman palautuksia, myyntejä ja osinkotuloja. Näistä kolmesta kohdasta se muodostuu. (Antti Rinne: Suuruusluokka?) — Suuruusluokka 1,6 miljardia. — Koko hanke rahoitetaan näillä tuloluokilla, ja mitä muutoksia omistajapolitiikkaan on tulossa, niihin palataan alkukeväästä. Sen olen luvannut. Me tuomme sen eduskuntaan silloin.

Hallituksen tavoitteena on nostaa työllisyysaste 72 prosenttiin. Se tarkoittaa 110 000:ta uutta työpaikkaa. Siihen tähtäävät työllisyyden kilpailukyvyyn kärkihankkeet, ja siellä on yhtenä kärkihankkeena esimerkiksi työvoimahallinnon uudistus, joka nousi keskeiseksi viestiksi, kun tapasin työmarkkinajärjestöjä hallitustunnusteluvaiheessa. Se tuli sekä palansaajapuolelta että työnantajapuolelta, että tähän kannattaa kiinnittää seuraavassa hallitusohjelmassa huomiota. Tämän viestin otimme vakavasti, ja se on yksi uudistushankkeista koskien tätä osuutta.

Osaamisessa ja koulutuksessa haetaan esimerkiksi digiloikkaa uusien oppimisympäristöjen muodossa. Tutkimuksessa ja tuotekehityksessä, johon täällä on monessa puheenvuorossa viitattu, me haemme tämän prosessin pullonkauloihin uusia lääkkeitä. Meidän hyötysuhteemme innovaatioista, tutkimuksista, tuotekehityksestä suomalaisiksi työpaikoiksi on liian huono. Meidän pitää kiinnittää nyt huomiota referenssilaitosten, pilottilaitosten rahoittamiseen ja siihen yrityksen alkuvaiheen rahoittamiseen, ja siihen tulee uusia lääkkeitä.

Hyvinvointi- ja terveysosuuteen: Ministeri Rehula veti hyvin yhteen. Sote-uudistuksen rinnalla meillä on huomio lapsiperheissä, kotihoidossa, omaishoidossa, osatyökykyisissä ja niin edespäin. Biotalous otetaan ilmastopoliittisten tavoitteiden saavuttaminen etujajassa tavoitteeksi, ja se luo uutta liiketoimintaa myöskin alalle. Digitalisaatiokokeilut ja normien purkaminen ovat kaiken kaikkiaan toimintatapojen muutokseen tähtäävä osuus. Siellä suurin osa kärkihankkeista ei maksa mitään vaan hankkeet maksavat ajan kanssa itsensä, ja tämä digitalisaatio on siellä suurin osa eli tämä 100 miljoonan hanke.

Reformeista: Oikeastaan suurin yllätykseni tässä keskustelussa oli se, että ruotsalaisesta kansanpuolueesta, kristillisdemokraateista ja SDP:stä esitettiin poikkeavia näkemyksiä siitä, mitä ollaan yhdessä sovittu. Me viime kaudella sovimme yhdessä, että sosiaali- ja terveydenhuolto tehdään jatkossa kuntia laajemmilla hartioilla. Haluaisin kysyä ja toivoisin saavani vastauksen siihen: ollaanko tähän edelleenkin yhdessä sitouduttu, jotta tämä hanke viedään nyt yhdessä maaliin, tältä sovitulta pohjalta tehdään täysi integraatio ja tehdään se kuntia suuremmilla hartioilla? Reformeissa meillä on viisi keskeistä hanketta, joista tämä sote-uudistus on ilman muuta se suurin. Niin kuin ministeri Vehviläinen tuossa toivoi, se toiseksi suurin hanke on kuntien tehtävien karsinta, ja siihen toivon todellakin meidän kaikkien inputia. Viime kaudella se jäi pahasti kesken, ja nyt meillä ei ole varaa tässä epäonnistua. Me tarvitsemme miljardin edestä tehtävien karsintaa, ja se ei tule olemaan helppo harjoitus. Toivotan meille kaikille onnea siihenkin harjoitukseen. (Timo Harakka: Entä alijäämä?)

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Asian käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2015 kolmanneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 19/2015 vp

Lisätalousarvioaloite LTA 1-4/2015 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 2/2015 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 2/2015 vp.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia.

Keskustelu

16.33 Timo Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Tämä kolmas lisätalousarvio on hyvin multilinen, oikeastaan tekninenkin, ja sisältää vain muutamiin kaikkein kriittisempiin menokohhtiin tarkennuksia. Verotuloarvioita arvioidaan uudelleen. Toiset verotulot hiukan lisääntyvät, toiset vähentyvät — ei kuitenkaan mitään merkittäviä. Määrärahojen lisäykset kohdistuvat julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin ja maatalouden kannattavuuden kohentamiseen. Lisäksi on pieniä tarkennuksia Maahanmuuttoviraston ja poliisin resurssien lisäämiseen ja romutuspalkkiokokeilun loppuunsaattaminen.

Arvoisa puhemies! Mietintöön sisältyy myös vastalause sekä kaksi lausumaehdotusta. Lisäksi valtiovarainvaliokunta on käsitellyt myöskin aloitteet, jotka ovat liittyneet lisätalousarvioon.

Arvoisa puhemies! Toivon, että tämä valtiovarainvaliokunnan mietintö käsitellään asiallisesti ja saatetaan loppuun, jotta ne ehdotukset, jotka tähän liittyvät, tulevat voimaan mahdollisimman nopeasti. — Kiitoksia.

16.34 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tähän mietintöön todella sisältyy vastalause. Sen ovat jättäneet sosialidemokraatit, vasemmistoliitto ja vihreät yhdessä. (Olavi Ala-Nissilä: Yhtynyt vasemmisto!) Tässä vastalauseessa, arvoiset edustajat, me kiinnitämme huomiota todella vakavaan asiaan eli siihen, että tässä työllisyystilanteessa työllisyysmäärärahoja ei ole riittävästi tässä lisätalousarviossa. Meillä on kiire, jotta me saamme ihmiset työllistettyä, saamme ihmisille töitä, ja tämä ei kerta kaikkiaan vetele, että hallitus tässä asiassa ei ota nyt sitten kunnon otetta.

Täällä esittelypuheenvuoron pitäjä, edustaja Kalli, sanoi, että kyseessä on lähinnä tekninen lisätalousarvio, ja meidän ongelmamme nyt on se, että me haluamme kertoa teille, että tässä tilanteessa, tässä ajassa ei ole nyt varaa tekniseen lisätalousarvioon, jossa työllisyysmäärärahoja lisätään hiiren kokoinen määrä, kun pitäisi olla norsun kokoinen, jos nyt näin sallitte tämän kielikuvan. (Eduskunnasta: Sallitaan!) Ja viime kerralla, kun me tätä käsitelimme lähetekeskustelussa, niin minulla jäivät hieman kysymykset kesken työministeri Lindströmille. Kysyin häneltä saamatta vastausta, että koska tiesimme, asiantuntijat tiesivät, että tarve työllisyysrahoihin tässä ja nyt on 90 miljoonaa euroa, niin miksi ministeri

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

itse esitti vain 30:tä, tuloksena vähän reilu 20 miljoonaa. Ja me eilen keskustelimme tässä salissa muun muassa siitä, että kun puhuimme vaikkapa julkisen talouden suunnitelmasta, niin täällä ei ollut valtiovarainministeri Stubb paikalla. Nyt me jatkamme keskustelua työllisyysmäärärahoista, ja olisin todella toivonut, että ministeri Lindström olisi ollut täällä paikalla, koska olisin halunnut jälleen esittää hänelle tämän kysymyksen. (Eero Heinäluoma: Onkohan äänentoisto päällä?) — Äänentoisto on päällä, siis, että kuuluu varmasti käytäville myös tämä kutsu. Eli jos ministeri Lindström tämän kuulee, niin hän ei varmasti vielä kaukana tästä salista ole. (Toimi Kankaanniemi: Hoitamassa työllisyyttä!) — Eli meidän kysymyksemme kuului: miksi vain 30 miljoonaa oli esitys, kun tarve oli 90, ja tuloksena reilu 20? Me esitämme tässä vastalauseessa 68,4 miljoonaa ja myös 2 miljoonaa koulutusmäärärahoihin tässä tilanteessa.

Toinen asia, puhemies, minkä haluan tässä ottaa esiin, joka koskee myös tätä työllistämistä: Täällä on viime päivinä siitä puhuttu hyvin paljon, ja me sosialidemokraatit siinäkin olemme esittäneet oman vaihtoehdotamme. Puheenjohtaja Rinne on esittänyt hyvän mallin, jossa ideana on se, että passiivista työttömyysturvaa käytetään aktivoimiseen, ja me olemme täällä kyselleet aika monta kertaa, viimeksi tänään ja varmasti eilen ja monena päivänä, voisiko hallitus nyt ystävällisesti tästä ottaa kopin, sillä jos me toden totta haluamme yhteistyötä tässä yhteiskunnassa etsiä, etsiä kaikkia tahoja tekemään työtä työllisyyden eteen, työpaikkojen syntymisen eteen, tulemaan näihin mukaan, niin minä toivoisin, että hyvistä ideoista otettaisiin koppi. Myös siitä hyvin mielelläni kuulisin hallituksen vastauksen tähän SDP:n aloitteeseen. Puheenjohtaja Rinne on sitä esitellyt ja varmasti esittelee mielellään jatkossakin niin kauan, että koppi tästä otetaan ja hallitus tähän kaiken kaikkiaan tarttuu.

Puhemies! Sen lisäksi, että meillä on nämä määrärahaesitykset sitten tässä vastalauseessamme, meillä on muutama lausuma. Toinen koskee sitä, että on pikaisesti tuotava työllistävää lisätalousarvio. Se oli muuten keväälläkin meidän lausumamme, jonka eduskunta silloin hallituksen enemmistöllä äänesti kumoon, vaikkakin kunnia valiokunnalle: silloinhan valiokunta kirjasi teksteihin, että näin tulisi toimia, mutta kuitenkin näin ei toimittu. Nythän me olemme kuulleet, että tämä neljäs lisätalousarvio tulee hyvin pian. Minä toivon, minä toivon, arvoisat hallituspuolueet, että siitä ei jälleen kerran tule tekninen lisätalousarvio (Antti Lindtman: Jälleen kerran!) — ettei jälleen kerran tulisi teknistä lisätalousarviota — vaan nyt näitä rahoja tarvitaan, ja toivon toden totta, että ne tässä seuraavassa neljännessä lisätalousarviossa tulevat.

Toinen pontemme liittyy tähän yleisempään talouspolitiikkaan ja siihen, mistä myös tässä salissa on paljon puhuttu — ja olen kuullut kyllä myös hallituspuolueiden puolelta sen kaltaisia asioita — että aina kun tehdään isoja päätöksiä, pitää tehdä vaikuttavuusarvioita, ja tässä me edellytämme, että hallitus arvioi talouspolitiikassaan aina sitä kokonaisuutta muun muassa oikeudenmukaisuus- ja työllisyysnäkökulmista. Tätä asiaa toinen pontemme koskee.

16.40 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Viime viikolla oppositio arvosteli erityisesti koulutukseen, kehitysyhteistyöhön ja lasten päivähoitoon tehtäviä säästöjä. Oikein television ajankohtaisohjelmissa varsinkin vihreiden edustajat suurin silmin selittivät, että hallitus näköjään oikein vihaa kehitysmaiden ihmisiä, pieniä lapsia ja isompia lapsia, kun tekee tällaisen iljettävän arvovalinnan, että leikkaa juuri tuosta. Ja kuulemma oppositiolla on aina esittää sitten kyllä vaihtoehtoisia kohteita. Tämä oli viime viikolla.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

No, eilen sitten hallituksen vihan kohteeksi ilmeisesti joutuivat eläkeläiset, kun vasemmisto-oppositio päätti tehdä yhteisen välikysymyksen eläkeläisten asumistuesta ja muista eläkeläisiin kohdistuvista säästöistä. Nyt kun olen tänään kuunnellut tuota edeltävää keskustelua ja äskeistä edustaja Viitasen puheenvuoroa, niin olen huomannut, että hallitus paha pahuuttaan leikkaa vielä Tekesiltä, yleensä lapsiperheiltä, opiskelijoilta, luonnonsuojelurahoista, yliopistoilta, nuorisotakuulta, THL:ltä, asumisesta, kunnilta ja nyt viimeksi työllisyysrahoista.

Oppositio sanoo, että "meillä on aina vaihtoehto, me vastustamme kaikkia teidän säästöjä, aina eri päivinä eri säästöjä, mutta meillä on aina olemassa vaihtoehto". No, tähän on täyttä humpuukia. Ainoa, jolla on jonkinlainen vaihtoehto, on vasemmistoliitto, joka on reilusti sanonut, että heidän vaihtoehdonsa on se, että otetaan lisää velkaa, koska he uskovat, että ottamalla lisää velkaa päästään velasta viime kädessä eroon. Mutta kun varsinkin vihreät ja myös sosialidemokraatit eri vaiheissa korostavat, että kyllä heillä on aina vaihtoehto näille hallituksen säästöille, niin tämä puhe on täyttä humpuukia. Kun kaikkia säästöjä vastustetaan, niin teillä ei todellakaan ole näille mitään vaihtoehtoa. (Eero Heinäluoma: Se on kärkihankkeet! — Antti Rinne: Katsotaan marraskuussa!)

16.42 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jos edustaja Zyskiewicz ystävällisesti malttaisi odottaa ihan sinne marraskuun puoliväliin, kun eduskunta on itse määrittänyt, että silloin keskustelemme opposition vaihtoehtobudjeteista, niin voin teille usean kerran jo vannonneena ja vakuuttaneena sanoa, että sellainen vaihtoehtobudjetti tulee, edustaja Zyskiewicz. Siinä vaihtoehtobudjetissa haastetaan tämä hallituksen kylmä, oikeistolainen talouslinja, joka uskoo leikkauspolitiikalla tuotettavan kasvua. Leikataan osaamisesta — siellä ovat monet ekonomistit kauhuissaan, arvoisa edustaja Zyskiewicz. Ei kai teidän äskeinen puheenvuoronne kuitenkaan voinut tarkoittaa sitä, että teistä esimerkiksi on oikein se, mistä eilen hallitusta mielestäni ihan oikein tukistimme, eli että hallitus leikkaa aika julmalla kädellä eläkkeensaajilta. Ei kai teidän mielestänne, arvoisat hallituspuolueet, se ole oikein, että kaikkein pienituloisimmilta eläkkeensaajilta viedään asumistukea, lääkekustannukset nousevat ja vielä verotukseenkin syntyy valuvika, (Puhemies koputtaa) epäkohta, jota olemme yrittäneet jo vuosia korjata, ja siinä onnistuessaan hallitus jälleen kerran tämän juovan avaa.

16.43 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huomaan, että tämä opposition vaihtoehto alkaa kiinnostaa, ja näyttää siltä, että paine alkaa vähän nousta ja odotus lisääntyä täällä salissa. Mutta odottakaa vielä, edustaja Zyskiewicz, kyllä se sieltä tulee, ja kun se sieltä tulee, niin tullette yllättymään. Nimittäin tulemme tarjoamaan vaihtoehdon tälle hallituksen kurjistuspolitiikalle, hallituksen politiikalle, joka leikkaa työllisyyttä ja kotimaista kysyntää. Siellä on vaihtoehto harmaan talouden torjuntaan, siellä on vaihtoehto (Ben Zyskiewicz: Pohjaton kaivo!) suurten ansio- ja pääomatulojen saamiseksi mukaan talkoisiin, siellä on jopa vaihtoehto — jonka te muuten jätitte mainitsematta — näille junaleikkauksille, joita hallitus on tekemässä. Alatteko te nyt, edustaja Zyskiewicz, vähän ruostua? Te unohditte yhden asian, josta tässä on keskusteltu. Mutta kysyn, edustaja Zyskiewicz, tästä eläkeläisten verotuksesta. Muistan niin elävästi, kun keväällä korvensitte keskustan varapuheenjohtaja Annika Saarikkoa Yleisradion A-talkissa siitä, (Puhemies koputtaa) onko keskusta rajaamassa eläkeläiset näitten verovähennysten ulkopuolelle. Nyt hallitus on tekemässä niin. Mitenkäs nyt suu pannaan?

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

16.44 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Viitaselle ja Lindtmanille: Voin lohduttaa, että olen kyllä marraskuussakin täällä ja vaihtoehtoa tiivaamassa. Kun sanoin, että joka käännteessä vastustatte aina sitä säästöä, joka on esillä, mutta sanotte, että teillä on juuri siihen rahoitus ja vaihtoehto, viimeksi näihin junaleikkauksiin muun muassa, (Sosialidemokraattien ryhmästä: Hyvä olikin!) niin varsinkin vihreät ovat korostaneet sitä, että kun puhutaan koulutussäästöistä, heillä on aina siihen ratkaisu, ja kun puhutaan jostain toisesta säästöistä, heillä on aina siihen ratkaisu. He tarjoavat näitä omia muutamia veronkiristyksiä, joilla sitten kaikki mahdolliset säästötarpeet hoidettaisiin.

Mutta, edustaja Viitanen, kun kysytte, puolustanko minä näitä leikkauksia, jotka ovat väärää politiikkaa, niin eräs meidän molempien arvostama valtiomies on sanonut, että politiikka on aina väärää, riippuu vain siitä, mistä näkökulmasta asiaa tarkastellaan. Eli tietysti leikkaukset ovat ikäviä ja tässä mielessä väärää politiikkaa.

16.45 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nythän käsittelyn pohjana on kolmas lisätalousarvio. Ja tietävästi käydään keskustelua siitä, miksi työllisyysmäärärahoja ei ole riittävästi. Siihen vastaus on selkeä: edellinen hallitus ei varannut tälle vuodelle riittävästi, ja tämä hallitus ei ole varannut myöhemmin riittävästi. Mitä me voimme tehdä tälle asialle tämän olemassa olevan kehyksen puitteissa? Täältä pitäisi lähteä hallituksen ja opposition riveistä yhteinen vetoamus työmarkkinajärjestöille, jotta ne saisivat aikaan toimia, joilla työllisyyttä pystyttäisiin pidemmällä aikavälillä selkeästi parantamaan. Minusta se on se ainoa konsti. Sillä, että käymme sitä tai tätä keskustelua, onko työllisyysmäärärahoja riittävästi, tämä asia ei korjaannu.

16.46 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ei ole tullut jo selväksi, niin me olemme vedonneet täältä, me olemme vedonneet hallitukseen, me olemme tarjonneet apua. Hallitus ei ole tähän käteen tarttunut. Lisäksi työmarkkinajärjestöistä työntekijäpuolelta on tullut esitys, joka vaikuttaisi välittömästi ja pitkään. Tähänkään hallitus ei ole tarttunut. Joten ehdotan, että kohdistatte sanan sinne ministeriäitioon.

Arvoisa puhemies, vielä edustaja Zyskowiczille. Kun tässä nyt käsittelyssä on lisätalousarvio ja erityisesti nämä työllisyysmäärärahat ja vain paremmalla työllisyydellä voimme turvata myös eläkkeensaajien toimeentulon, niin kysyn nyt teiltä, mitä mieltä te olette siitä hallituksen linjauksesta. Kun nyt on käynyt ilmi, että hallitus todella kiristää eläkeläisten verotusta suhteessa palkansaajiin ja jättää eläkkeensaajat, pieni- ja keskituloiset eläkkeensaajat, tämän työtulovähennyksen ulkopuolelle, ja juuri tästä asiasta te korvensitte keskustan varapuheenjohtajaa, niin tuetteko te tätä hallituksen linjaa eläkeläisten verokurittamisesta?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jatketaan tätä keskustelua vielä hetki ja katsotaan, saadaanko tähän selvyttä, ja sen jälkeen mennään listaa vähän nopeammin eteenpäin.

16.47 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oletan, että pikkuhiljaa me voisimme lopettaa tämän aikaisempien hallitusten, koskee se sitten Stubbin tai Kataisen hallitusta tai Vanhasen kakkoshallitusta, syylistämisen... (Toimi Kankaanniemi: Miksi?) — Sen takia, että viimeinen hyvä hallitus oli Vanhasen ykköshallitus. (Välihuuto-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

ja!) Silloin nimittäin vielä oli ylijäämää yli 3 miljardia euroa, kun hallitus lopetti toimintansa. (Maarit Feldt-Ranta: Kuka silloin oli valtiovarainministeri?) Siihen kannattaisi pyrkiä, että hyvinä aikoina tehdään ylijäämää, jotta sitten on mahdollisuus huonoina aikoina vähän velkaantua. Ja kun puhutaan siitä, että meillä on työllisyysmäärärahoissa pulma, niin on hyvä, että valtiovarainvaliokunta on sen tunnustanut ja epäsuorasti myös puheenjohtaja, edustaja Kalli tässä. Mutta sehän johtuu siitä, että työttömyyskehitys on ollut jotain muuta kuin mitä vuosi sitten ennakoitiin. Ja näin käy aika usein. Siihen pitää reagoida, jotta meillä ei ole sitä tilannetta, että nuoret pitkään työttömänä olleet syrjäytyvät. Tämä on aito kysymys tulevan kasvun kannalta, jos tämä nyt sössitään.

16.48 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun puhutaan paremmasta työllisyydestä, niin aktiivisella työvoimapolitiikalla ja työllisyysmäärärahoilla on oma roolinsa. Mutta paremmasta työllisyydestä kun puhutaan, niin kyllä pääpainon pitää olla kaikin tavoin siinä, että luodaan aitoja työpaikkoja, ja sitä kautta, että saadaan Suomessa vienti vetämään, saadaan Suomessa talous kasvamaan, ja sitä kautta syntyy työpaikkoja. (Eero Heinäluoma: Oikein!) Me olemme hallituksen puolelta esittäneet työmarkkinajärjestöille neuvotteluja, joissa ne sopisivat suomalaisen työn kustannustason alentamisesta ja sitä kautta suomalaisen työn kilpailukyvyn kohentamisesta. Jos näin pystytään tekemään, silloin menee suomalainen työ paremmin maailmalla kaupaksi ja silloin Suomeen saadaan uusia tilauksia ja silloin saadaan kestäväällä tavalla uusia työpaikkoja Suomeen. Mitä eläkeläisten verotukseen tulee, niin hallitus on toiminut sen mukaisesti, mitä hallitusohjelmaneuvoituissa on sovittu, ja sitä linjaa tuen.

16.50 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowicz on ihan oikeassa, että työllisyysmäärärahat eivät voi olla se pääasiallinen tapa asian hoitamiseen. Mutta kysymys ei ole tässä joko—tai vaan sekä—että. Kyllä yhteiskunnan täytyy tehdä oma osuutensa erityisesti koulutuksen, työttömänä olevien auttamisesta ja ammattitaidon parantamisesta. Ja sitä te nyt tehokkaasti laiminlyötte, ja tästä tulee ongelma syrjäytymisen kannalta. Ja sitten kun seuraava kasvu lähtee liikkeelle, meillä on pula osaavista, ammattitaitoisista työntekijöistä. Tämä on hölmöä politiikkaa. Mutta muutakin tarvitaan.

Kummallista on, edustaja Zyskowicz, että tämä teidän valtaisa harjoituksenne ja valtaisa vetoamisenne suuntautuu kaikki vuoteen 2017. Te ette ole tekemässä yhtään mitään tänä vuonna ettekä ensi vuonna. Te sanotte, että on kauhea kiire, mutta te puhutte vuodesta 2017. Ja sitten te ette ota vakavasti palkansaajapuolen tarjouksia — niin kuin entinen valtiosihteeri Sailas sanoi, että jos tätä SAK:n tarjousta ei nyt hyväksytä, niin tässä on kysymys ihan jostain muusta kuin kilpailukyvystä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä valtiovarainvaliokunnan jäsen edustaja Viitanen ja sitten edustajat Zyskowicz, ja sitten mennään eteenpäin. Edustaja Lindtmanilla on varsinainen puheenvuoro odottamassa seuraavana.

16.51 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eikö se mennyt niin, että festina lente, kiiruhda hitaasti? Sehän tuntui olevan tässä edustaja Zyskowiczilla mielessä. Mutta sanon kyllä suoraan sen, kun te aina niin väen vängällä haluatte suomalaista kilpailukykyä parantaa sillä, että suomalaisten palkansaajien palkkoja leikataan... (Eero

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Heinäluoma: Halpuuttaminen!) — Niitä halpuutetaan, toden totta. — Sekö on todellakin nyt, edustaja Zyskowitz, teidän lääkkeenne tähän tilanteeseen, että suomalainen työmies, suomalainen palkansaaja, suomalainen työläinen tekee halvemmallalla työtä? Mitä ihmettä, kun kuitenkin hyvin moni nimenomaisesti ekonomisti ja taloustieteilijä puhuu siitä, että ongelmana on nimenomaan se, että ihmisillä ei ole ostovoimaa, tämän kautta tulee ongelma? Leikkauspolitiikasta puhuttiin edellisessä kohdassa. Hyvin moni ennustaja, niin Fitch kuin Standard & Poor's, on ottanut kantaa siihen, että tämä leikkauspolitiikka huonontaa näkymää. Etla on tämän tehnyt. Mitä ihmettä, kysyn teiltä, edustaja Zyskowitz. (Puhemies koputtaa) Kyllä minä ymmärrän, että te haluatte leikata, mutta onko se viisasta?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Zyskowitz.

16.52 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mitä tulee SAK:n ehdotukseen, niin olen julkisuudessaakin lausunut, että mielestäni se on positiivinen askel tässä prosessissa ja se, että SAK yli vuotta etukäteen tarjoaa nollalinjaa, kertoo, miten poikkeuksellisessa tilanteessa nyt eletään. Joskus tuntuu siltä, että SAK:ssa ymmärretään paremmin nykyisen tilanteen poikkeuksellisuus kuin meidän täällä olevassa poliittisessa oppositiossa ymmärretään. Mitä sitten tulee kilpailukykyyn, niin tässä vaiheessa on tavoiteltu ja tavoitellaan nimenomaan sitä, että meidän kustannuskilpailukykyä voitaisiin kohentaa. Osa tätä on myös se, että paikallista sopimista laajennetaan, mikä helpottaa yritysten mukautumista erilaisiin tilanteisiin ja sitä kautta parantaa sitä tuottavuutta, mitä tässä myös haetaan. Mitä tulee säästöihin, niin kaikilla säästöillä on myös kielteisiä vaikutuksia, kuten kielteinen vaikutus kansalaisten ostovoimaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Varsinainen puheenvuoro, edustaja Lindtman.

16.53 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! (Ben Zyskowitz: Mene pönttöön, niin saat 5 minuuttia!) — Arvoisa puhemies, katsotaan, meneekö tämä 2 minuutilla. Nyt on jo 10 sekuntia kohta kulunut. — Me olemme todella sillä tavalla tärkeän asian äärellä, että jos todella muistetaan se, mistä viime kesänä puhuttiin ennen eduskunnan istuntotaukoa, niin silloin tässäkin salissa oli laaja yhteisymmärrys siitä, että näiden työllisyysrahojen kanssa pitää olla herkkyyttä sillä tavalla, että pitää seurata työllisyyden kehitystä, ja luvattiin myös se, että tarvittaessa sisäisillä siirroilla tehdään ja pidetään huoli siitä, että palkkatukirahat ja starttirahat eivät lopu. Ja mitä tapahtui? Nyt se summa, jota tässä esitetään, riittäisi hädin tuskin pelkästään Uudenmaan tarpeisiin. Ja kun meillä on ihmisiä, jotka olisivat valmiita menemään töihin sillä sekunnilla, kun hallitus ilmoittaisi, että se lisäisi työllisyysmäärärahoja, palkkatukirahoja ja starttirahoja tarpeen mukaan, hallituksen omien virkamiesten arvioiden mukaan, niin näitä työpaikkoja syntyisi. Ja mistä rahat? Esimerkiksi niistä passiivimenoista, joita hallitus on itse esittänyt nostettavaksi tämän vuoden budjettiin.

Haluan vielä, kun hyvinvoinnin pohjana on nimenomaan työllisyys ja työ, joilla sitten rahoitetaan myös meidän maamme rakentaneen senioriväestön elintasoja — ja he ovat myös itse sitä rahoittaneet — tähän puuttua, koska tämä on iso, merkittävä asia. "Periaate, jonka mukaan kansakuntamme rakentaneiden seniorien verotus ei saa olla ankarampaa kuin muiden kansalaisten, on meille tärkeä. Siksi hämmästelemme suuresti, että keskusta

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

on luopumassa tästä periaatteesta." (Ben Zyskowicz: Mutta Sasi putosikin eduskunnasta!) Kuka näin kirjoitti? — Kyllä, Kimmo Sasi ja Ben Zyskowicz. — Annetaan nyt Sasille tässä vähän armoa, kun hän on tippunut eduskunnasta. Mutta edustaja Zyskowicz, sanoitte, että tätä linjaa tuetaan. Me tiedämme, että perussuomalaiset ovat kääntäneet takkinsa (Puhemies koputtaa) lähes kaikissa keskeisissä asioissa, keskustakin suurimmassa osassa. Oletteko tekin liittyneet tähän joukkoon? (Eero Heinäluoma: Se oli niin paha kysymys, että Zyskowicz lähtee salista!)

16.55 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! En jaksakaan olla ihmettelemättä tätä hallituksen työllisyys- ja työllistämiskäytäntöä. Hallitus on selkeästi alimitoitannut työllisyyspaketin lisätalousarviossaan. TEMin hallintoalalle tulevat rahat eivät riitä alkuunkaan työttömyyslukujen koko ajan kasvaessa. Tätä päätöstä on vaikea ymmärtää, etenkin kun hallitus ei ilmeisesti ole lainkaan laskenut vaihtoehtokustannuksia eli sitä, mitä yhteiskunnalle maksaa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä, jos ihmiset eivät työllisty ja kenties putoavat kokonaan työmarkkinoiden ulkopuolelle. Liian pitkään kestänyt työmarkkinoiden ja aktiivitoimenpiteiden ulkopuolella oleminen voi vakavasti uhata ihmisten paluuta työhön talouden elpyessä. Lisäksi hallitus on leikkaamassa Kelan harkinnanvaraisen kuntoutuksen määrärahoja, jotka ovat erittäin tärkeitä työttömien kuntoutuksen järjestämisessä. Myös te-toimistojen tilanne alkaa olla täysin kaoottinen. Yhdellä virkailijalla voi olla jopa 2 000 asiakasta, ja erityisesti ne henkilöt, jotka tarvitsisivat henkilökohtaista tukea ja ohjausta, saattavat jäädä kokonaan palvelujen ulkopuolelle.

Ministeri Lindström on useampaan otteeseen korostanut täällä salissa vaikuttavien toimenpiteiden merkitystä työllistämisessä. Hän on korostanut, että jos rahaa on vähän, niin sitä pitää käyttää tehokkaasti toimenpiteisiin. Olen täysin samaa mieltä. Toivottavasti ministeri lukee huolellisesti edeltäjänsä Lauri Ihalaisen käynnistämän kuntakokeilun loppuraportin, jossa on esitelty erittäin tehokkaita pitkäaikaistyöttömyyden hoitokeinoja. Jos otetaan esimerkiksi Lieksan kuntakokeiluhanke Pohjois-Karjalasta, niin se on säästänyt kaupungille ja yhteiskunnalle todella suuria summia. Vastaavia esimerkkejä löytyy myös muista kuntakokeiluhankkeista. Näitä hyviä käytäntöjä ei saisi nyt missään tapauksessa päästää lopahtamaan, sillä niiden uudelleenkäynnistäminen voi olla myöhemmin hankalaa ja myöskin kallista. Samalla tavalla ministerin olisi syytä katsoa nuorisotakuussa olleet hyvät käytännöt tarkkaan ja jatkaa niitä. Nuorisotakuu ei varmaan ollut täydellinen, mutta sen avulla joka tapauksessa pystyttiin pitämään nuorten pitkäaikaistyöttömyys kurissa paremmin kuin muissa Euroopan maissa. Etsivän nuorisotyön avulla löydettiin tuhansittain niin sanottuja kadoksissa olleita nuoria, jotka saatiin aktiivitoimenpiteiden pariin. Hyviä malleja löytyy esimerkiksi Savo-Karjalasta, missä nuorten aktivointi onnistui monin paikoin esimerkillisesti. Nyt siellä nuorisotyöttömyys on repeämässä käsiin.

Arvoisa puhemies! Minusta on ihan sama, puhutaanko nuorisotakuusta vai yhteisötkuusta, kunhan vain saadaan estettyä nuorten syrjäytyminen. Nyt nämä hallituksen toimet näyttävät lisäävän nuorten syrjäytymistä, ja me kaikki tiedämme, että syrjäytyminen tulee yhteiskunnalle pitkällä tähtäimellä kaikkein kalleimmaksi. Sen takia todellakin toivon, että neljännessä lisätalousarviossa hallitus korjaa nämä pahimmat puutteet. — Kiitos.

16.59 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Vasemmistosta, tai vihervasemmistosta, on kuulunut moitteita ja esityksiä ja kärkihankkeita tässä edellisen keskustelun aikana. Ja minä nyt edellisen kauden ja sitä edeltävien hallitusten tekemisiä pikkusen ruodin tässä.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Mitä on tehty kärkihankkeita aikaisemmilta kausilta? Saatiin yli 700 miljoonan lisälas-ku teollisuudelle. No, mitä sen seurauksena tapahtuu? Teollisuus lähtee pois tästä maasta, missä näitä laskuja ei tule. Tämä on hyvin yksinkertaista. Kärkihankkeita olivat lähinnä koppiaisten paimentaminen, sammakoitten kutupaikat ja poppaukkojen kattilat. Eivät nämä tuota meille yhtään mitään. Pitää pystyä pureutumaan keskeisiin asioihin.

Ja vielä lisää: tuulivoima. On täysin kestävä, että ulkomaiset sijoittajat ja tuulivoi-mayhtiöt menestyvät edellisten hallitusten päätöksillä, matalapalkkaisten ja raskasta työtä tekevien kustannuksella. Tämän maan rakentavat ihmiset, eivät tuulitukiaisten perässä maahamme tulevat sijoittajat. Näin se on. (Eero Heinäluoma: Pitää kurkistaa sinne edusta-jan selän taakse!) — Ei, ei sinne, minä katson sinnepäin. — Tässä taloudellisessa tilantees-sa ei voi enää ajatella, etteikö edellisten hallitusten aikana luvattuja tuulivoimatukia voisi perua. Nyt nimittäin tehdään niin. Syöttötariffin kustannukset tulevat olemaan suomalais-sille veronmaksajille yli 3 miljardia euroa. Summa on niin valtava, että sillä voisi korjata kaikki Suomen tiet, perua pienituloisiin ja eläkeläisiin kohdistuvia leikkauksia ja perua valtion omaisuuden myyntejä. Valtionvelka on Suomen kansan velkaa, jokaisen meidän. Velan maksamme me sekä meidän lapsemme. Koska valtion budjetti on jo vuosia ollut ja tulee vielä vuosia olemaan alijäämäinen, rahoitetaan tuulivoiman tukeminen käytännössä kokonaan velalla, ja tähän hallitus on tekemässä muutoksia.

Sitten pääministeri puhui kärkihankkeista ja uusien hankkeitten tukemisesta. Minä olen monta kertaa puhunut täällä chp-voimaloista, kuinka esimerkiksi sahoille, höyläämöille ja puusepän tuotteita tekeville firmoille, joilla tulee sivutuotteita, voidaan yhdistää chp-voi-mala, joka tuottaa sekä lämpöä että sähköä. Tämä on hajautettua energiantuotantoa ja työl-listää, siitä tulee vakituisia työpaikkoja eikä työllistämistyöpaikkoja, ne ovat semmoisia, jotka eivät tuota. Mutta chp-laitos on esimerkki sellaisesta bioenergiահankkeesta, joita ol-laan nyt tekemässä.

Mutta tässä on ongelmia. Sahat tuottavat sivutuotteita, ja ne eivät saa sitä muuttuvaa säh-köntuotantotukea. Jos esimerkiksi metsähakkeelle tulevaa tukea sama määrä kohdistetaan sahoille, niin kilpailukyky paranee ja sitten ei tarvitse ajaa sitä haketta, jossa on kolmasosa vettä, 100 kilometrin päähän. Se on erittäin kannattava sijoitus, siis kansallisesti ja hajau-tetusti. Ja sitten vielä tässä on semmoinen ongelma, että tuontihake saa tämän sähköntuo-tantotuen, ja se tuodaan kaikki Venäjältä, suurin piirtein — EU:n ulkopuolinen maa.

Nämä asiat kun me korjaamme, pikkuhiljaa rupeavat asiat paranemaan maaseudulla, ja hallitus on nimenomaan sitoutunut tähän ja laittaa kuntoon asiat, jotka edelliset hallitukset jättivät rempalleen. — Kiitos.

17.04 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Keskustelu on aika laveaa, ja tietysti työllisyys- ja taloustilanne antaa aihetta puhua laivalta rintamalta asioista. Ehkä on kuiten-kin syytä sanoa, kun edustaja Hakkarainen puhui näistä ongelmista aikaisemmissa halli-tuksissa, että hänen molemmat esimerkkinsä taitavat olla tästä Vanhasen kakkoshallituk-sesta, siis edellisestä porvarihallituksesta. Kansainvälisen merenkulkualan järjestön IMO:n sopimus, joka toi teollisuuden arvion mukaan 700 miljoonan euron lisälaskun ulkomaan-kaupalle, syntyi tämän hallituksen aikana, eikä oikein koskaan ole selvinnyt, kuka siitä sit-ten varsinaisesti vastasi ja kenen ohjeen mukaan nämä neuvottelut käytiin.

Mitä tulee sitten tuulivoimatukeen, niin se taisi syntyä tässä samassa hallituksessa, ja el-len ihan väärin muista, silloin taisi olla elinkeinoministerinä nykyinen varapuhemies, edus-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

taja Pekkarinen, joten pannaan nämä nyt kuitenkin historianankirjoituksessa oikeisiin taseisiin.

Sitten tähän päivään. Tämä on kyllä surullinen juttu, että hallituksella menee kovin pitkän aikaa tähän työllisyystilanteeseen reagointiin. Aikaisemmin, myös vaalikauden vaihtuessa, hallitukset ovat katsoneet, mitkä ovat kaikkein kiireellisimpiä tehtäviä ja sitten sitä palautetta, joka on tullut vaalien kautta, ja kun uusia voimia nousee hallitukseen, niin näitä uusien voimien ideoita pannaan toimeen saman tien juuri lisäbudjettien kautta. Se on ollut johtava ajatus, varsinkin silloin, kun ollaan tilanteessa, että talouden peruskehitys ja myös työllisyyskehitys voimakkaasti poikkeaa siitä, mitä on ajateltu. Tältä kannalta katsoen tämä lisäbudjetti on kyllä paha pettymys. Se on myös pettymys siihen nähden, mitä täällä kesäkuussa sanottiin, kun edellisen kerran lisäbudjettia käsiteltiin. Silloinhan annettiin ymmärtää, että tähän palataan heti alkusyksystä ja silloin voidaan tehdä käännettä parempaan. Myös valiokunta yksimielisesti edustaja Kallin johdolla totesi, että nämä työllisyysmäärärahat ovat alimitoitettuja.

No, nyt tämä koko repertuaari myöhästyi tosi pahasti, niin että nämähän eivät riitä niihin tarpeisiin, mitkä ovat välittömässä työllisyyden hoidossa, ja myöskään näitä paljon puhuttuja kustannuskilpailukykyyn liittyviä ratkaisuja ei tapahdu, ei tämän vuoden osalta eikä ensi vuoden osalta. Tämä on todella hämmentävää, koska valtaisa määrä hallituksen retoriikasta on ripustettu tämän väitteen varaan, että nyt on hirveä kiire eikä ole aikaa vatuloida. Ei ole aikaa vatuloida. Ja sitten kaikki, mitä hallitus tekee ja puhuu, tulee voimaan — ehkä — puolentoista vuoden kuluttua kaikilla niillä epävarmuustekijöillä, mitkä liittyvät muun muassa siihen, ovatko nämä hallituksen pakkolakupaketit perustuslain mukaisia vai eivätkö. Olen itse vankasti sillä kannalla, että ei sovi meidän perustuslain sisältöön, että sopimusoikeus viedään palkansaajilta ja työnantajilta. En pysty ymmärtämään, että se voisi perusoikeuksiin mennä, joten tässä on vielä sekin riski, että tämä koko rakennelma saattaa tulla alas niin kuin korttitalo.

Sitten on se palaute, jota uskon, että aika monet edustajat ovat saaneet liittyen työllisyysmäärärahoihin tässä ja nyt. Työvoimatoimistoista tulee viestiä, työvoima- ja elinkeinokeskuksista, yrittäjiltä tulee viestiä, nuorilta tulee viestiä, nuorten vanhemmilta tulee viestiä, ja kaikki ovat huolissaan siitä, että niihin hyväksi todettuihin keinoihin, jotka auttavat tällaisessa työllisyystilanteessa, rahoitusta ei ole. Starttiraha — ei voida antaa starttirahaa uusille yrittäjille. Ja tämäkin on kumma, koska luulisi, että edes salin oikealla laidalla — joka ei muuten nyt taida kovin laajasti olla tässä keskustelussa paikalla, en huomaa ketään — (Pia Viitanen: Tehdään kokoomuslaista politiikkaa siitä huolimatta!) sitä starttirahaa nyt ei sentään vain vastustettaisi sen takia, että se on pahaa yhteiskunnan toimintaa, koska se rohkaisee kuitenkin yrittäjyyttä, jonka pitäisi olla myös oikean laidan kiinnostuksen kohteena. Mutta sama koskee myös nuorten mahdollisuutta päästä töihin, kun ei ole enää näitä määrärahoja, joilla voitaisiin palkkatuella mahdollistaa yrityksiin pääsy. Yrittäjät lähettävät sähköpostia ja kertovat, että heillä olisi valmiita työpaikkoja ja heillä olisi jopa tiedossa, ketä he haluaisivat ottaa, mutta rahaa ei ole.

Sitten tullaan tähän kysymykseen tässä koko ajattelun vääristymässä, ja se on se, että me olemme passiivisesti valmiit maksamaan miljardeja toimeentulosta, mutta sitä rahaa ei voi käyttää aktiivisesti niin, että edesautettaisiin työpaikan löytymistä, sen takia, että tämän päällä istutaan (Puhemies koputtaa) ja tälle ei tehdä yhtään mitään. — Jaha, 5 minuuttia näyttää tulevan täyteen.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Arvoisa puhemies! Lopuksi toivon, että hallituspuolueidenkin edustajat miettivätkin, että tämä talkoo on aidosti yhteinen. Työllisyysmäärärahalisäykset olisivat pienimuotoisestikin nyt arvokkaita.

17.10 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Ensin nuorisotakuusta totean, että kun keskustelin erään henkilön kanssa, joka hoitaa käytännössä nuorisotakuuta, niin hän totesi, että idea on aivan loistava mutta käytännössä se ei toimi. Nuorisotakuun piiriin ovat päässeet ne nuoret, jotka muutoinkin ovat aktiivisia ja löytävät opiskelu-, työ- tai harjoittelupaikan. Siksi, kun näin käytännön elämässä tapahtuu, on syytä nuorisotakuuta, yhteiskuntatakuuta — millä nimellä sitä kutsummekin — käydä hyvin tarkkaan läpi ja katsoa, minkälaisena sitä kannattaa jatkaa.

Herra puhemies! Lisäbudjetissa on 5 miljoonan määrärahalisäys autojen romutuspalkkiokokeilun rahoittamiseen, muistaakseni yhteensä tälle vuodelle 8 miljoonaa rahaa. Se on mielenkiintoinen kokeilu. Liikennevaliokunnassa sitä käsiteltiin ja saatiin tieto, että kun on valtiolta 1 000 euron romutuspalkkio ja autokauppa antaa siihen sen 500 euroa lisää, niin tänä vuonna romutetaan 8 000 autoa tällä rahalla ja ostetaan tilalle 8 000 uutta vähäpäästöistä autoa. Näin ollen valtio saa autoverotuloja 8 000 autosta jokaisesta keskimäärin 3 500 euroa, ja kun siitä vähennetään tämä 1 000 euroa, jonka valtio maksaa romutuspalkkiota, niin jokaisesta autosta tulee 2 500 euroa valtiolle tuloa. Näin ollen valtio saa tuloja 20 miljoonaa euroa ja menettää 8 miljoonaa eli 12 miljoonaa jää valtion hyödyksi, jos lasketaan, että näitä autokauppoja ei olisi ilman romutuspalkkiota tehty. No niin, näin siis se on ollut erinomainen. Se on nyt kokeilu, joka päättyy vuoden loppuun, ja on tarkoituskin, että se päättyy eikä siitä pysyvää tehdä. Joissain maissa se ehkä on pysyvä mutta Suomessa ei.

Arvoisa puhemies! Sitten tästä paljon puhutusta työllisyysmäärärahasta. Minä kyllä edelleen ihmettelen, millä laskuopilla vuosi sitten valtiovarainministeri Rinne ja työministeri Ihalainen laskivat tämän vuoden määrärahan tarpeen tälle pitkälle momentille 51. Jos laski työllisyyslukuilla, niin sen työllisyysluvun täytyy olla sitten noin 150 000 työttöntä tälle vuodelle keskimäärin, koska rahoitus loppui puolen vuoden vaiheilla, ja meillä on yli 300 000 työttöntä. Ei näin voi laskea. Miksi sosialidemokraatteja ei kiinnostanut työllisyyden hoito niin, että olisitte varanneet riittävät määrärahat tälle vuodelle, koko vuodelle? Olivatko vain vaalit niin lähellä, että haluttiin valtion budjetissa säästää työttömien kustannuksella? Tällainen epäily tässä ikävä kyllä herää. Meillä on 350 000 työttöntä, ja se työttömien määrä on noussut pyöreästi 30 000 vuodessa. Ei se ole niin, että työttömien määrän kasvulla voidaan selittää sitä, että työllisyysmäärärahat momentilta 51 olisivat loppuneet noin puolen vuoden tietämissä tänä vuonna. Täysin mahdoton laskelma!

Siis johtopäätös on kyllä valitettavasti se, että — viime vuonna ministerinä ollut edustaja Rinne tuli paikalle — te varasitte tälle vuodelle vain puolen vuoden tarvetta vastaavan summan ja sitten on käyttösuunnitelmalla niin tiukasti rajoitettu sen käyttö, että sitä järkevää käyttöä ei ole voitu harjoittaa ja se on loppunut sitten eräiltä alueilta ja eräistä käyttötarkoituksista jo kesken vuotta. Kun keväällä käsiteltiin lisäbudjettia, niin silloin kerrottiin, että muutamilla ely-alueilla rahat loppuivat jo keväällä. Miksi maaliskuun lisäbudjetissa ei jo sitten lisätty, kun oli nähtävissä, että se loppuu? Nyt vaaditte sitten lisää rahaa. No, ihan hyvä näin, vaatikkaa vain, mutta (Pia Viitasen välihuuto) kyllä nyt hallituksella on aivan uusi ote siihen nähden, mitä teidän aikananne oli tätä passiivista yli 5 miljardin rahanjakoa. Nyt on ote sellainen, että työllisyyteen satsataan pysyvien työpaikkojen kautta ja

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

hoidetaan sitten työllisyyttä kuntien ja järjestöjen kautta niillä voimavaroilla, joita meillä on.

17.15 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean vain, että tälle vuodelle työllisyysarviot olivat ihan toisenlaiset viime vuonna, kun tehtiin budjettia, ja ne perustuivat silloin virkamiesten arvioihin siitä, miten työllisyys tulee kehittymään tänä vuonna. Totean vain sen, että minä olen tarjonnut tässä semmoista mallia, jolla voitaisiin käyttää nykyistä passiivista työttömyysturvaa aktiivisiin toimenpiteisiin. Miksi hallitus ei ole tarttunut siihen?

17.15 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma on rakennettu juuri kaikkien uusien keinojen ja järjestelmien varaan. Kysyn vaan: miksi edellisellä hallituskaudella ei lähdetty uudistamaan työvoimamallin käyttöä? Edustaja Rinne, te nyt kyllä uskoitte varmaan sitten viime syksynä ihmeeseen, joka olisi keväällä tapahtunut niin, että työttömyys olisi todella puolittunut, kun uskoitte, että niillä rahoilla, mitä varasitte tälle vuodelle, olisi selvitty koko tämä vuosi — kun ne kuitenkin loppuivat, niin kuin edustaja Viitanenkin on moneen kertaan vakuuttanut, loppuivat jo osin keväällä ja nyt ovat vähissä tällä hetkellä. Tosin on siellä vielä muutamia kymmeniä miljoonia ilmeisesti käytettävissä, ja tässä tulee nyt 21 miljoonaa lisää.

17.16 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi ei tainnut olla viime eduskunnassa (Toimi Kankaanniemi: Ei tainnut!), mutta täällä meitä on paikalla sellaisia, jotka olivat ja hyvin muistavat silloisen perussuomalaisten eduskuntaryhmän linjoituksen. Viime vuonna te lupasitte vielä vaihtoehtobudjetissa lisää rahaa työllisyysmäärärahoihin. Se oli edustaja Lindströmin, eduskuntaryhmän puheenjohtaja Lindströmin, suuri linjaus täällä, että tarvitaan lisää työllisyysmäärärahoja. Nyt kun teillä on valta, niin te ette tee tässä asiassa yhtään mitään. Ja te ette, edustaja Kankaanniemi, tule selviämään tällä koko neljää vuotta niin, että te katsotte peruutuspeiliin ja syytätte edeltäjänne, koska teillä on nyt valta. Kun katson sitä politiikkaa, mitä te teette muun muassa tämän työllisyyslisäbudjetin yhteydessä, niin minusta tuntuu, että teille on käymässä kuin ennen keskusteluille valtiovarainministeri Liikasen kanssa, että on kiva mennä tähän porvarihallitukseen perussuomalaisten idealla, mutta kun sieltä tullaan takaisin, ovat keskustan ja kokoomuksen ideat käytössä.

17.17 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei nyt katsota vielä liian kauas eteenpäin, kun katsotaan tätä hetkeä, jolloin teidän laatimaanne budjettia noudatetaan vielä tänä vuonna, ja se, miksi te varasitte aivan riittämättömästi työllisyysmäärärahoja, se on kysymys, johon minä haluan vastauksen. Kun kerran sosialidemokraatit ovat huolissaan työllisyydestä, ihmisten työn saannista ja esimerkiksi näistä kolmannen sektorin mahdollisuuksista työllistää ihmisiä, niin miksi te varasitte niin vähän, että se loppui jo keväällä, ja on tällä hetkellä niin, ettei voida esimerkiksi täällä Uudellamaalla, missä te vaikutatte, työllistää ihmisiä? Tämä on minusta ollut suorastaan vastuutonta alibudjetoida noin voimakkaasti.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Viitanen, viimeinen vastauspuheenvuoro tähän, ja sitten edustaja Kankaanniemen vastaus.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

17.18 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aiempina vuosina aina, kun sosialidemokraatit ovat olleet hallituksessa, on ollut yleinen käytäntö, että silloin jos kesken vuotta työllisyysmäärärahat loppuvat, tuodaan lisätalousarvio, jossa paikataan ja otetaan tarvittava määrä näitä rahoja mukaan. Se on aivan normaalikäytäntöä. Jos teidän mielestänne, edustaja Kankaanniemi, on niin vastuutonta, kun olisimme jälleen toimineet samalla lailla, niin kuinka vastuutonta nyt tämän hallituksen politiikka on, kun tilanne on käsissä tässä ja nyt ja te ette te mitään, vaikka teillä tämä valtikka on? Millaista luulette, että on, edustaja Kankaanniemi, työttömän näkökulmasta kuunnella tätä keskustelua? Mitä arvelette, kun teidän ainoa selityksenne työttömälle on, että kun demarit eivät lisänneet rahaa silloin aikanaan — minulla on kyllä valta, mutta kun demarit eivät — ja vähän naureskella perään. Ei kuulkaa naurata sitä työtöntä, joka on ilman sitä työllistämisaikaa. Ja kun puhutte uudesta otteesta, niin kyllä se uusi ote oli myös teidän vaihtoehtobudjetissanne, olen sitä nimittäin tutkinut: te esitte plus 75 miljoonaa omassa (Puhemies koputtaa) vaihtoehdossanne, ja nyt te esitätte leikkauksia 50 miljoonaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja edustaja Kankaanniemi, viimeinen vastauspuheenvuoro.

17.20 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei vielä tulla vastausta siihen, (Pia Viitanen: Tuli vastaus!) miksi te alibudjetoitte viime vuonna näin raskaasti. Minusta tuntuu, että meillä on laki budjetista ja siellä edellytetään, että budjetissa on täydellisyysperiaate, eli arvioidaan vuodelle tarvittavat määrärahat ja sen mukaan budjetoidaan. Lisäbudjetilla tehdään pieniä tarkistuksia sen mukaan kuin tarvetta ilmenee, ja nyt on hallitus tehnyt tämän. Oleellista on jatkoa ajatellen, että tämä yli 5 miljardin passiivinen työllisyysmääräraha, mitä te olette pyörittäneet vuodesta toiseen, aktivoidaan työpaikoiksi. Siinä ministeri Lindströmin johdolla tehdään erinomaista työtä, ja se toteutuu tällä kaudella.

17.20 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Tälle lisäbudjetille on ominaista tietty niukkuuden tasapuolisuus. Työllisyysmenoihin tulee liian vähän rahaa ja maatalouden kriisiytyneille tiloille vielä vähemmän eli 19 miljoonaa euroa. Ja vaikka sitten tulisi tuon EU-raham kautta vielä toinen mokoma, raha on kovin niukka kriisissä olevien ja kriisiytymässä olevien tilojen ongelmien hoitamiseen. Pääasiassahan nuo ongelmat edelleen johtuvat näistä Venäjä-pakotteista, ja olisi tärkeää, että maidon ja sianlihan tuotannolle voitaisiin jo tänä vuonna antaa tätä apua. Sianlihan tuotantohan ei ole vielä saanut yhtään mitään. Se maksatus on koko ajan lykkääntynyt. Se pitäisi saada tämän vuoden puolella maksuun, ja ensi vuoden puolelle varmaan menevät velkaantumisesta johtuneitten ongelmien hoitamiseen liittyvät päätökset. Sitten ihan oma lukunsa on tietysti vielä satovahingot, jotka tulevat vaatimaan toimenpiteitä. Mutta meidän emme vielä tiedä noitten satovahinkojen lopullista suuruutta ja kohdentumista eri alueille.

17.22 **Timo Kalli kesk:** Arvoisa puhemies! Jos minäkin aloitan, niin kuin edustaja Heinäluoma, vanhoja muistellen, ja sitten lopussa hiukan palataan nykypäivään.

Ensinnäkin, kyllähän suurin juttu tässä on, että työllisten rakenteessa pitkäaikaistyöttömien määrä on selvästi lisääntynyt. Kun ainoastaan pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen voidaan käyttää palkkatukea, niin ei ilmeisesti viime syksynä budjetissa eikä täydentävis-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

sä osattu arvioida sitä, että pitkäaikaistyöttömien lukumäärä tulee niin merkittävästi kasvamaan. Ja tämä on se syy. Toinen tietenkin olisi ollut, että työvoimapolitiittisilla toimilla olisi puututtu jo varhemmin niihin ihmisiin, joidenka työllisyyskaari on pitenemässä, ja heidän työkyvyn ylläpitämisestään olisi alettu kantaa huolta aiemmin. Näin jonkin verran tähän asiaan olisi ehkä voitu puuttua. Mutta siis ongelma on nimenomaan starttiraha ja palkkatuki. Niihin ei ole ollut varattavissa riittävästi, eivätkä työvoimapolitiittiset toimet ole olleet sellaisia, että olisi riittävän aikaisin lähdetty hakemaan sitä työpaikkaa. Ja tässä on opittavaa. Minusta yhteenveto on selvä: sekä edellinen hallitus että tämä hallitus eivät ole toimineet tässä asiassa kiitettävästi.

Sitten toiseen, hiukan vanhempaan asiaan, kun toimin keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtajana ja täällä käsiteltiin tuulivoima-asiaa. Muistan hyvin, kun tätä keskustelua käytiin tuolla toisessa salissa, ministeri Pekkarinen sitä esitteli. Oli hiukan toinen maailma. Öljyn hinta oli hiukan eri kantimissa, ja energiapolitiikka näytti hiukan erilaiselta, sen tarve ja saatavuuskin. Silloin kun täällä siitä asiasta äänestettiin, niin sekä sosialidemokraatit että myös perussuomalaiset äänestivät sen kaltaisen esityksen puolesta. Jos se olisi tullut voimaan, niin tämä tuki tällä hetkellä olisi selvästi suurempi. Eli tässä asiassa pisteet kuitenkin menevät nyt niin, että silloinen hallitus, sanottaisiinko 8 pistettä, ja silloinen oppositio 4 miinus. Tämä tulkoon nyt ainakin viidennen kerran eduskunnan pöytäkirjoihin kirjattua.

Sitten tähän, mitenkä me tästä asiasta pääsisimme eteenpäin ja mitenkä sekä työvoimapolitiittisilla toimilla, talouskasvun vahvistamisella, kilpailukyvyllä ja näillä kaikilla yhdessä voitaisiin vaikuttaa siihen, että työtilaisuuksia syntyisi enemmän ja työttömyysmäärärahoja jatkossa ei tarvittaisi niin paljon kuin tällä hetkellä. Se on se iso iso kysymys. Jossakin vaiheessa täällä totesin, että eihän palkka sinällään ole merkittävä vaan tämä meidän systeemi, jossa palkkaan liitetään valtavasti muunlaisia toimia. Kun Suomi on kallis maa, niin kukaan ei tahdo pystyä ostamaan niitä palveluja, ja yhä useampi suomalainen hakee palveluja ei Suomesta vaan entistä enemmän Virosta: käydään huoltamassa autoa, käydään parturissa, ostetaan erilaisia tarvikkeita. Ja tämänkaltaisen kulutuskäyttäytyminen merkittävästi muuttuu. Työmies on aina palkkansa ansainnut, ja kuulun siihen joukkoon, että ei palkkojen alentamisella vaan paljon enemmän muilla toimilla pystytään lisäämään tuottavuutta. Itse joskus olen hakannut halkoja päivässä kymmenen mottia, jonain päivänä en saa kuin yhden motin samassa ajassa. Eli se riippuu hiukan vireestä ja sahan ja kirveen terävyydestä. Jos kirveen lyö kiveen, ei ole muuta mahdollisuutta, se pitää teroittaa entistä terävämmäksi. (Puhemies koputtaa) Se on sitä tuottavuutta. Mutta meidän pitää yhdessä pystyä työskentelemään sen eteen, että kykenemme löytämään uusia työtilaisuuksia ja tällä tavalla kestävästi vähentämään jatkossa työllisyysmäärärahoja, ei niin, että niitä vähennetään per capita (Puhemies koputtaa) vaan että syntyy vastaavasti työpaikkoja. — Kiitoksia.

17.27 Maarit Feldt-Ranta sd: Arvoisa puhemies, herr talman! Edustaja Viitanen oli kylä niin oikeassa aloittaessaan tämän keskustelun, kun hän sanoi, että suurin synty on se, että hallitus laiminlyö tämän kasvaneen työllisyysongelman hoitamisen. Se on myös suurin puute, totta kai, tässä lisätalousarviossa, koska koko lisätalousarvioinstrumentin ideahan on se, että reagoidaan muuttuneisiin tilanteisiin, siihen, mikä on muuttunut hallitusneuvottelujen jälkeen tai budjetin laatimisen jälkeen.

Työllisyysasiassa on oikeastaan kaksi semmoista perussääntöä, joilla pääsee perusopinnoissa alkuun. Ensimmäinen on se, että jos me onnistumme lisäämään työllisyysastetta yh-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

dellä prosentilla, niin sillä on 1 miljardin euron positiivinen vaikutus julkiseen talouteen. Toinen perussääntö, jonka pitäisi olla mielessä, on se, että jos ei kolmen kuukauden kuluessa ryhdytä työttömäksi jääneen ihmisen osalta aktiivitoimenpiteisiin, ne työttömyysjaksot pitkittyvät, ja se on, totta kai, paitsi inhimillisesti myös talouspoliittisesti epäjärvä. Nyt tuntuu siltä, että hallitus on unohtanut nämä molemmat perusnyrkkisäännöt ja tavallaan ainoa lääke, joka on mitään hallituksen mielestä, ovat nämä leikkaukset.

Edustaja Kalli täällä vetosi työmarkkinajärjestöihin ja totesi tavallaan, että hallituksella ei tässä nyt ole paljoa roolia. Hän vetosi työmarkkinajärjestöihin, että heidän pitäisi ryhtyä toimiin. Minulla sattuu olemaan tuossa käsilaikussa erittäin hyvä Raimo Sailaksen kolumni eilisistä Helsingin Sanomista, ja minä vähän lainaan tätä, koska minun mielestäni tämä kertoo hyvin sen, että hallitukselta on nyt kyllä jäänyt huomaamatta, että sillä sektorilla tapahtuu. "Hallituksen virhearvioista ja hapuilusta huolimatta edellytykset kustannuskilpailukykyä tuntuvasti kohentaviin ratkaisuihin ovat yllättäen auenneet. Näkymät kirkastuivat, kun SAK:n hallitus toi pöytään oman esityksensä." SAK on valmis sopimaan nollakorotuksista, hyväksymään periaatteen, että vientiteollisuus määrittelee vastedes palkankorotusten ylärajan, ja lisäksi se on valmis hyväksymään yhteen laskien tuntuvat alennukset työnantajan sairausvakuutusmaksuihin ja niin edelleen. Sailas jatkaa: "Ellei hallitukselle kelpaa tällainen linjaus, pitää kai uskoa, että hallituksen tavoitteena tosiaan on sopimusyhteiskunnan murtaminen." (Eero Heinäluoma: Kovaa tekstiä!) Ja lopuksi: "Elinkeinoelämän keskusliitto haikailee liittokohtaisia sopimuksia. Miten ne voisivat olla parempi vaihtoehto kuin keskitetty nollasopimus, työrauha ja tuntuva välillisten työvoimakustannusten alennus?" (Antti Lindtman: Se on painavaa tekstiä!) Edustaja Kalli, toivon, että todella paitsi luette tuon Sailaksen kolumnin niin myös katsotte, mitä siellä työmarkkinajärjestöissä tapahtuu.

Lopuksi, arvoisa puhemies, tässä on sellainen tietynlainen paradoksi, kun edustaja Kalli totesi, että hallitus ei voi enempää tehdä. Se paradoksi, mikä on niin ilmeinen, on se, että asia, johon hallituksen ei olisi pitänyt puuttua yhteiskuntasopimuksella ja pakkopaketilla, oli turvattomuuden ja epävarmuuden lisääminen yhteiskunnassa tässä tilanteessa, koska se on myös omiaan lisäämään työttömyyttä — Suomi ei ole kiinnostava investointimaa ja niin edelleen. Siinä hallitus toimi, missä ei olisi pitänyt, ja sitten tässä työllisyysasiassa, työttömyyden hoitamisessa, jossa tänään, tässä lisätalousarviossa, olisi pitänyt toimia, hallitus on erittäin toimeton.

Kannatan edustaja Viitasen tekemää vastalauseita ja toivon, että hallitus — edustajat Kankaanniemi ja Kalli — jatkossa edistäisi sellaista linjaa, ja yhdyin siihen vetoomukseen, minkä edustaja Heinäluoma täällä teki, että pienetkin lisäykset työllisyysmäärärahoihin helpottaisivat tilannetta eri puolilla Suomea nyt. — Kiitos.

17.32 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tosiaan, tässä on ollut paljon puhetta tästä kolmannen lisätalousarvion työllisyysmäärärahojen riittävydestä, ja sosialidemokraatit ovat kovasti arvostelleet, että sinne olisi enemmän rahaa pitänyt esittää. Mutta olen itse kyllä sitä mieltä, että työministeri Lindström on toiminut oikein hyvin tässä niiden reunaehtojen puitteissa, jotka hallituksella valitettavasti nyt on. Suomen talous on hyvin vaikeassa tilanteessa, ja määrärahoja on kovin paljon vaikea esittääkään. Tässä on kuitenkin nyt esitetty muun muassa aikuiskoulutukseen, ammatilliseen lisäkoulutukseen rahaa ja sitten erityisesti julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin 21,6 miljoonaa euroa, josta osa menee sitten Mi-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

crosoftin irtisanomille henkilöille. Tämä Microsoftin irtisanomille henkilöille tarkoitettu määrärahan on tarkoitus sitten hakea Euroopan globalisaatiorahastosta myöhemmin.

Mutta vielä toinen asia, mihin haluaisin kiinnittää huomiota, on se, että hallituksen esitys numero 31:hän sisältää ensi vuodelle sitten muutoksia tuloveroasteeseen niin, että muun muassa 20 000 euroa tienaa-ville kansalaisille ensi vuonna heidän veromuutoksensa on jopa miinus 262 euroa. Se on minun mielestäni erinomainen helpotus työllisyyteen jatkossa.

17.34 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tässä on monta puolta tullut erinomaisesti tämän keskustelun aikana tähän mennessä esille, ja jossain määrin varmaan tätä historiankirjoitustakin täytyy aina silloin tällöin käydä lävitse. Mutta se on varmaa, että mikään hallitus ei tule kansalaisten edessä selviämään kertomalla, että syy sille, että se ei tee mitään, on edellinen hallitus. Semmoista toritilaisuutta ei ole, josta tällä repliikillä selviää, että kun me olemme nyt hallituksessa, niin me emme toteuta niitä meidän esityksiämme, joita me teimme ennen vaaleja, ja syynä on se, että edellisellä vaalikaudella oli väärä hallitus. Tämä logiikka, mitä edustaja Kankaanniemi tässä tarjoaa koko perussuomalaisten ryhmälle, on kyllä sekä perussuomalaisten että koko maan kannalta harhaoppia. Teillä on nyt, edustaja Kankaanniemi, valta ja teillä on työministeri, teillä on mahdollisuus päättää, mihin rahoja käytetään. Olen huomannut, että kyllä te sitä jossain määrin käytättekin, niin kuin esimerkiksi siinä ehdotuksessa, että autoveroa lasketaan ensi vuonna ja sen jälkeen yhteensä 200 miljoonaa euroa. Ja samaan aikaan te olette valmiita tekemään päätöksiä, joilla 13,5 miljoonan euron säästämiseksi suljetaan, keskisessä Suomessa muun muassa, ratayhteydet, niin että ihmiset eivät enää pääse käyttämään junaa. Ja sama koskee myös tätä etelän erittäin tarpeellista raideyhteyttä, Y-junaa, joka sekin pannaan nyt naftaliiniin sen takia, että te ette halua sitä 13,5:tä miljoonaa käyttää, koska teidän arvovalintanne on, että mieluummin lasketaan autoveroa 200 miljoonaa euroa.

Ja kun te olette kysyneet näitä rakentavia ehdotuksia: Niitä on tullut tässä nyt jo syyskuun aikana enemmän kuin te ilmeisesti ehditte toteuttaa. Siis on tullut tämä ehdotus, että tingittäisiin vähän tästä autoveron laskusta ja tämän henkilöliikenteen suosimisesta ja käytettäisiin se joukkoliikenteen ja VR-yhteyksien hyväksi. Asia, joka on erittäin tärkeä maan tasapainoisen aluekehityksen kannalta ja jolla on suuri vaikutus maakuntien elinvoimaan: junayhteydet pidetään toiminnassa. Ei ole nyt monesta miljoonasta kiinni vaan tahdosta ja arvovalinnasta, edustaja Kankaanniemi. Haluanpa nähdä, miten te tämän junayhteyksien heikentämisen selitätte omassa vaalipiirissänne ja omille kannattajillenne. Onko sekin Rinteen syy? Valtiovarainministeri Rinne on varmaan syyllinen tähän, jos teidän aikaisempaa logiikkaanne on noudattaminen.

Samaten ehdotus siitä, että jatkettaisiin sillä linjalla, jolla edellisen hallituksen aikana oli: Pyritään mahdollistamaan työn tekeminen tämän passiivisen rahan jakamisen sijaan. Erittäin tärkeä uudistus, jossa 300 euroa on mahdollisuus ansaita, kun saa työpaikan, ilman että sitä leikataan pois työttömyysturvasta. Se on esimerkki pienistä tärkeistä askelista.

Nyt SDP:n puheenjohtaja Rinne on tehnyt erittäin merkittävän ehdotuksen, että muutettaisiin työttömyysturvaa myös aktiiviseen suuntaan: Se voisi olla tämmöinen työllisyysseteli, jonka voisi saada mukaansa ja joka helpottaisi pidempään työttömänä olleiden uuden työpaikan hankintaa. Siinäkin on teille rakentava ehdotus, joka merkitsisi ihmisten työllisyyden paranemisen kautta huomattavasti lisää verotuloja, vähemmän syrjäytymisongel-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

mia ja antaisi yrittäjille osaavaa työvoimaa, joka siellä malttamattomana odottaa, että pääsisi töihin.

Tällaisia käytännön ehdotuksia olisi tarjolla, ja nämä kaikki antavat mahdollisuuden siten toteuttaa näissä ankarissa reunaehdoissa myös työllisyyden hoidon aktiivimäärärahojen nostoa ilman, että ne vaarantavat millään tavalla julkisen talouden tasapainoa.

Tänään täällä kärkihankekeskustelussa kuultiin hyvin tärkeitä puheenvuoroja, mutta kiinnitän huomiota vain yhteen tärkeään näkökohtaan, joka oli edustaja Harakan puheenvuorossa esillä, ja se koski ulkomaisten luottoluokittajien arvioita Suomen taloudesta: On sekä tilanne nyt että sitten näkymä kasvusta: mitä tehdään sen pidemmän ajan kasvun hoitamiseksi. Jos meillä tällä alueella on esittää sellaisia uudistuksia, sellaisia innovaatioita, jotka luovat kasvuun uutta toivoa, niin meillä on mahdollisuus selvittää myös tässä ajassa työllisyyden hoidon määrärahoista, mutta jos tämä jatkonäköala puuttuu, niin kuin se nyt ikävä kyllä liiaksi puuttuu, sitten me olemme erittäin tiukoissa niiden määrärahojen osalta, joita täällä niin tänä vuonna kuin ensi vuonnakin käsitellään.

Mutta lohduttaisin edustaja Kankaanniemeä: Teillä on nyt valta. Te olette hallituksessa, te voitte toteuttaa tai jättää toteuttamatta omat ehdotuksenne, jos te uskotte niihin ehdotuksiin, mitä te neljä vuotta täällä olette eduskunnalle kertoneet.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ihan lyhyt keskustelu, edustaja Kankaanniemen vastauspuheenvuoro.

17.39 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos näistä setelivihjeistä ja muista. Minä uskon, että ministeri Lindström ottaa ne ilolla vastaan ja tutkii, selvittää niitä. Ihmettelen vain, miksi ne ideat tulevat nyt eivätkä esimerkiksi vuosi sitten, kun teillä oli valta. Mutta eipähän jatketa sillä kantilla.

Autoveron alennus on varmaan monelle, kun se kohdistuu halvempiin, vähäpäästöisiin autoihin, suuri asia, monelle duunarillekin, joka pystyy ehkä ostamaan paremman auton työmatkoihinsa ja muutoin, niin että ei se nyt ole ihan niin yksiselitteistä. Ja siitä tulee muuten veroa helposti enemmän, kun sitä vähän alennetaan, kun taso laskee ja määrä kasvaa.

Tähän työllisyysnäkemykseen yleensä: Nyt on todella tehtävä ne uudistukset, joista on puhetta ollut. Näin saadaan aktivoitua ne määrärahat, jotka ovat kuitenkin työllisyyden hoitoon käytettävissä. Tähän asti on vain otettu velkaa ja (Puhemies koputtaa) jaettu rahaa tekemättä näitä rakenneuudistuksia.

17.40 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Kiitän edustaja Kankaanniemeä puheenvuorosta. Tässähän tapahtui jo pientä lähestymistä. Olen huomaavinani, että tällainen rakentava suhtautuminen alkaa voittaa alaa myös hallituspuolueiden keskuudessa.

Mitä tulee näihin ehdotuksiin, niin on kuitenkin syytä sen verran historiaa ensin palauttaa mieleen, että edustaja Rinnehän teki tämän ehdotuksensa ollessaan ministeri Rinne, niin että se oli kyllä viime vuoden puolella tehty ehdotus, ja se kuvaa sitä, että asioita voidaan tehdä sekä hallituksesta käsin että oppositiosta käsin. Mutta vielä kerran, valta on nyt teillä, niin että ei muuta kuin tupenrapinaksi ja hyvät ideat toimintaan. Sitä kautta työllisyys lähtee kasvuun ja tulee myös vähempi tarvetta näihin työllisyysmäärärahojen korjauksiin, joihin nyt edelleenkin on huomattava tarve olemassa.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

17.41 **Antti Lindtman sd:** Arvoisa puhemies! En tiedä, etenikö tämä keskustelu jo niin pitkälle, että tämä puheenvuoro on tarpeeton, mutta kun tässä käytiin keskustelua siitä, millä arvioilla näitä työllisyysrahoja mitoitetaan aina kulloisessakin budjetissa, niin tokihan se on niin, että ne perustuvat aina silloisiin tuoreimpiin työllisyysennusteisiin, jotka tekee valtiovarainministeriö, ja siellä myös sitten muut laitokset tekevät, Suomen Pankki ja niin edelleen. Siihen sitten mitoitetaan nämä työllisyysrahat ja katsotaan, mitä ikään kuin aktiivointiastetta tavoitellaan. Se perustuu virkavalmisteluun. Ja kun katsoo aina sen tavoitetason, jonka edellinen hallitus kulloisenakin vuotena asetti, niin jos siihen ei päästy, niin sitten vuoden aikana siihen reagoitiin lisäbudjetilla joka kerta. Joka ikinen kerta, kun tällöinen tarve tuli, reagoitiin.

Vaikka me käsittelemme nyt lisätalousarviota — ja kun tämä on nyt ensimmäinen hallitus, joka näin alimitoitettusti reagoi maailman muutoksiin — niin minusta kuvaavaa on myös se, että kun katsoo tuota valtion talousarvioesitystä, niin meillä on ensimmäistä kertaa hallitus, joka on asettanut alle 25-vuotiaiden nuorten osalta työttömyyden katkaisemisen tavoitteeksi sen, että meillä ei 10 prosenttia vaan jatkossa 25 prosenttia, joka neljäs nuori, olisi työttömänä yli kolme kuukautta. Eli siis hallitus nostaa omassa budjettiesityksessään, omassa budjettikirjassaan tavoitetta siitä, kuinka moni (Puhemies koputtaa) nuori on...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyytäisin edustajaa siirtymään.

... yli kolme kuukautta työttömänä. — Tämä riittää.

17.43 **Lea Mäkipää ps:** Arvoisa puhemies! Me olemme tässä tilanteessa, että työttömiä on lähelle 400 000, ja jokainen voi paikallaan miettiä, miksi ollaan tähän päästy. Ja tietysti, kun me olemme yhtenä hallituspuolueena, me olemme tavallaan vastuussa tästä työttömyyden tilanteesta tällä hetkellä. Mutta haluan myös sanoa, että jos mennään ihan sinne 80-luvun lopulle, jolloin olin aikanani eduskunnassa, silloinen työministeri Urpo Leppänen lupasi poistaa työttömyyden kolmessa kuukaudessa. (Riitta Myller: Nyt tarvittaisiin Leppästä!) Hän ei saanut kaikkea poistettua, vaan työttömyys oli silloin alle 100 000, ja sitä pidettiin jo kauhistuttavana. Olen myös ollut neljä aikaisempaa vuotta työ- ja tasa-arvovaliokunnan jäsenenä, ja vuodesta toiseen näiden neljän vuoden aikana työttömyys kaikista tukitoimenpiteistä huolimatta kasvoi ja kasvoi. Eli ymmärrän kyllä, että oppositiolla on valtaa, ja niin kuuluukin olla, että annetaan kritiikkiä.

Mutta eipäs—juupas-keskustelu ei tuo mitään sellaista tähdellistä asiaa. Jos ajatellaan vielä, että esimerkiksi viime hallitus yhteisöveroja vähensi lähelle 1 000 miljoonaa — luvattiin dynaamisia vaikutuksia, luvattiin investointeja, mutta ei tullut kyllä valitettavasti mitään, lähelle miljardi meni — niin tällaisia on aina ollut ja tulee olemaan, virheasioita ja virheratkaisuja. Eli tällä hetkellä, niin kuin viime vuonnakin, työttömiä on lähelle 400 000. On pitkäaikaistyöttömiä valtava määrä, se on nyt lisääntynyt näittenkin kuukausien aikana. On nuorisotyöttömyyttä, on yli 55-vuotiaiden työttömyyttä. Eli tällaisilla tukitoimenpiteillä me emme saa Suomen työllisyyttä koskaan parannettua. Ne ovat tietysti oiva apu niille, jotka niitä tukityöllistymisiä saavat.

Mutta jos me haluamme tämän Suomen työllisyystilanteen parantaa, niin meidän on ensinnäkin mietittävä, mistä saadaan niitä uusia työpaikkoja. Kun tässä viimeisten kuukausien aikana ja tämän vuoden aikana on valtavasti sanottu irti ihmisiä, tuotantoa on laitettu

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

ulkomaille, niin minä tietysti yhtenä hallituspuolueen jäsenenä olen tästä vastuussa. Mutta pitää saada niitä rakenteellisia uudistuksia. Pitää saada sellaisia tuotteita ja palveluita ympäri Suomea, joista me saamme työväkeä sinne yrityksiin ja mahdollisuuksien mukaan myös sellaista tuotantotoimintaa ja yritystä, että voimme viedä myös ulos, koska tiedämme, että Suomi nousee vain työllä ja myös viennillä.

Eli kaiken kaikkiaan minä en erikoisesti pidä siitä, että on eipäs—juupas. Jokainen tässä salissa, on hän sitten opposition tai hallituksen edustaja, tietää tasan tarkkaan, mitä vuosien ja vuosikymmenten saatossa on tullut. Työttömyyttä ei paranneta toisia haukkumalla tai kiittämällä, vaan pitää löytää semmoinen yhteinen määränpää, että meidän kotimaamme joskus nousisi tästä surkeasta suosta ja mahdollisimman moni, niin nuoret kuin nämä vanhemmat työttömät, saisi sen ensimmäisen työpaikan. Mutta me kestämmme tätä kritiikkiä, se on paikallansa, mutta näillä kritiikkipuheenvuoroilla emme saa ensimmäistäkään työpaikkaa, vaan ne lähtevät aivan muualta. Ja uskon, että tämäkin hallitus omalta osaltaan tekee kaiken voitavansa, että me voisimme vielä olla joskus kaikki yksimielisiä siitä, että jotain on sentään tullut aikaan. Näillä määrärahoilla, 20—30 miljoonaa, ei tosiaan paranneta, niin että siinä mielessä opposition huoli on aivan aiheellinen.

17.48 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! On totta, että varmasti kaikki haluavat sitä, että Suomessa työllisyys kohenee. Sosialidemokraatit esittivät viimeksi tänään omia vaihtoehtojaan nimenomaan siihen, että työpaikkoja saataisiin Suomeen lisää, eli näitten meidän järkihankkeitten kautta.

Minä haluaisin nostaa esille sen kysymyksen, joka liittyy tähän kolmanteen lisätalousarvioon. Kun hallitus ensin leikkaa budjetista määrärahat ja sen jälkeen ilmoittaa, että tulee uudistuksia, tässä työllisyysmäärärahan osalta se tarkoittaa sitä, että noin kolmannes siitä rahasta on laitettu budjettiin, joka olisi ely-keskusten mukaan sinne tarvittu. Perusteluna sanotaan se, että koska hallitus uudistaa työttömyysturvaa, koska hallitus uudistaa tukityöllistämistä, niin sen takia tätä koko rahaa ei sinne laiteta. Nyt haluttaisiin tietää, mikä se uudistus on.

Samoin tehdään nuorisotyöllisyyden osalta. Leikataan yhteiskuntatakuurahat 60 miljoonasta 4 miljoonaan, ja perusteluna on jälleen se, että tätä järjestelmää uudistetaan. Voitaisiin esimerkiksi suoraan ottaa jo oppia Pohjois-Karjalasta ja Pohjois-Savosta, jossa on erittäin hyviä tuloksia nuorisotakuun osalta. Tässä on kysymys nimenomaan siitä, että estetään nuorten työttömyyden pitkittyminen. Sen lisäksi pitää ilman muuta tehdä hakevan nuorisotyön keinoilla sellaisia asioita, että nuoret eivät syrjäänny. Mutta nämä eivät ole tosiaan poissulkevia.

17.50 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kun tässä nyt ovat sosialidemokraatit ja koko oppositio kahdessa eri lisäbudjettivaiheessa vaatineet lisää rahaa työllisyyteen siinä tiedossa, että työllisyysmäärärahat ovat loppuneet jo ja että tarve on suuri, niin emme voi ehkä enää kuvitella, että kysymys on tietämättömyydestä, vaan kyllä tämä on ihan tarkoituksellista, että niitten on tarkoituskin loppua kesken. Hallitus seuraa kaikenlaisia vertailutilastoja EU:ssa kilpailukyvyn ja muun suhteen, mutta harvemmin mainitsee tämän faktan, että työttömyys kasvaa Suomessa tällä hetkellä nopeiten koko EU:ssa. Tämä tarkoittaa sitä, että ensi vuonna on olemassa selkeä vaara siitä, että 10 prosenttia ylittyy. Ja tämä on eräänlainen haamuraja — kaksinumeroinen työttömyysprosentti. Olen tässä aikaisemminkin muistuttanut siitä, mitä tapahtui 90-luvulla, kun vuonna 91 työttömyys ylitti sen 10 pro-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

senttia. Se palasi takaisin yksinnumeroiseen lukuun vasta 7,5 vuotta myöhemmin, vuonna 99 kesällä. Siis kaudella, joka oli yksi Suomen taloushistorian kiihkeimpiä kasvun kausia Nokia-vetoisesti. Eli työttömyydestä tulee talouskasvulle vakava riippa, ja se ehkäisee varmasti monia niitä talouskasvun tavoitteita, joita hallitus aivan oikeutetusti tavoittelee.

Samaan aikaan meitä vaanii lisääntyvän alijäämän pelko. Tuossa aikaisemmin yritin pääministeriltä tivata, millä nämä niin sanotut kärkihankkeet on tarkoitus rahoittaa, ja varoitin siitä, että se uhkaa lisätä Suomen alijäämää yli miljardilla jo entuudestaan. Ottaen huomioon ne monet pontevat ja isänmaalliset puheenvuorot, jotka on käytetty alijäämän vastustamiseksi, on syytä havaita, että hallituksen toimet kasvattavat alijäämää tarkoitukSELLISESTI. Jos ajatellaan esimerkiksi sitä palkka-alea, jota hallitus tavoittelee, niin siitä palkkasummasta menetetään mahdollisesti jopa miljardi euroa verotuloja, ja vastaavasti tämä menetys on tarkoitus kompensoida toisella miljardin veroalennuksella. Eli siinä on jo 2 miljardin lisätappio yhteiskunnalle ja lisää alijäämää. Eli tosiasiallisesti tilanne on tällä hetkellä se, että — jos katsotte Valtiokonttorin kuukausikuvaajia, niin siinä nähdään se — Suomen alijäämä on supistunut. Suomen alijäämä on tällä hetkellä, kiitos sen paljon parjattun edellisen hallituksen toimien, nyt alle sen 3 prosenttia. (Timo Kalli: Öljyn hinta!) Ja sitten, vastaavasti nyt hallitus tekee kaikkensa sen eteen, että alijäämä kasvaisi. Tämä on nyt syytä todeta tässä ääneen, koska tähän asiaan tullaan vielä palaamaan.

Ehkä tässä sitten ollaan siinä tilanteessa, että kun se peloteltu EU-komissio sitten jälleen kolkuttaa ovella, niin se meidän lisääntyvä ja tahallaan lisätty alijäämä johtaa leikkaamisen pakkoon. Se johtaa sosiaalietuksien leikkaamiseen eläkeläisiltä ja kaikilta tarvitsevilta, mutta samaan aikaan tullaan tässäkin salissa näkemään sitä retoriikkaa, että työttömyys on näitten työttömien omaa syytä, ja tullaan puuttumaan siihen — ja hallitus selvästikin antaa merkkejä siitä — millä tavoin hallitus pyrkii heikentämään työttömyysturvaa, millä tavalla se pyrkii heikentämään myöskin työehtoja sillä tavalla, että palkkatyötä pitää ottaa vastaan nykyisiä ehtoja huomattavasti heikoimmin eväin. Melko yleisiä ovat jo hallituspuolueiden kannanotot siitä, että työvoiman hinnan täytyy halventua vastaamaan kysyntää ja siitä, että työmarkkinat pitää saada toimimaan niin, että hinnalla millä hyvänsä ihmiset työllistyvät. Tämä tarkoittaa sitä, että sekä työllisyysturvan että työehtojen ehdot heikenevät merkittävästi.

Mutta varoittaisin tästä sokeasta uskosta markkinaehtoiisiin työpaikkoihin. On nimittäin niin, että Suomessa rakenteellinen työttömyys on vähintään 60 prosenttia. Meillä on iso joukko ihmisiä, jotka eivät tule työllistymään millään markkinaehdoilla, käytännössä edes ilmaiseksi. Heidän työhistoriassaan on niin paljon puutteita, että he eivät tule mitenkään markkinaehtoisesti työllistymään. Ja tässä kohtaa yhteiskunnan aktiivinen työllistämispoliittikka on välttämätön, ja tämän hallitus nyt ilmiselvästikin laiminlyö ja jättää sadattuhan net suomalaiset, heikoimmat, heitteille.

17.55 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Ensinnäkin ilmoitan, että missään tapauksessa minä en katso, että työttömyys olisi työttömien omaa syytä. Kyllä meillä ovat rakenteet, tämä kansainvälinen tilanne, euron kriisi ja monet muut tekijät johtaneet siihen, että talous ei kasva, ja kun talous ei kasva... — Ennen sanottiin, että bruttokansantuotteen pitäisi kasvaa 4 prosenttia vuosittain, niin silloin työllisyys pysyisi tasassa, ei pahenisi, mutta kun ollaan huomattavasti sen alle oltu pitkän aikaa, niin työttömyys on kasvanut.

Ensi vuoden talousarviossa on 557 miljoonaa euroa tälle pitkälle momentille osoitettu varoja. Viime vuoden tilinpäätöksen mukaan siitä käytettiin 504 miljoonaa, eli on 10 pro-

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

sentin kasvu viime vuoteen verrattuna ensi vuoden budjetissa. Ei voi väittää, että hallitus olisi leikannut ja leikannut ja leikannut, niin kuin sosialidemokraatit täällä väittävät. Nyt tarvitaan vain aktiivista otetta ja sitten tarvitaan varmasti myös esimerkiksi Taipaleen mal-
lia, niin että ne, jotka eivät ole työmarkkinoiden käytettävissä, pääsevät eläkkeelle.

17.57 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Edustaja Kankaanniemi: Minä en sanonut, että te käyttäisitte tällaista retoriikkaa, mutta ennakkoin vain sitä, että tässä salissa tullaan käyttämään tätä retoriikkaa, (Toimi Kankaanniemi: Kuka?) että työttömissä on itsessään se vika ja että tämä perustelee sen, että työttömyysturvan ja sitten toisaalta työllistymisten ehtoja pitää ratkaisevasti heikentää. Tämä tullaan vielä näkemään. Olen todella kiitollinen siitä, jos voitte tässä antaa lupauksen oman puolueenne ja mielellään vaikka koko hallituksenkin puolesta siitä, että näin ei tule tapahtumaan.

17.57 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä kiinnittää huomiota siihen asiaan, minkä edustaja Harakka otti tuossa omassa puheenvuorossaan esille, eli siihen, että kun työttömyys pitkittyy, niin silloinkin, kun työvoiman tarve kasvaa, työttömyys pysyy korkealla tasolla. Se johtuu juuri siitä, että ei ole ollut näitä aktivointitoimenpiteitä, joilla työttömän taidot ja koulutus on voitu pitää sillä tasolla, että hän voi ottaa sitten työtä vastaan. Näistä virheistä, joita on tehty — tai on päästetty tilanne erittäin huonoksi — pitää ottaa oppia ja ymmärtää se, että tässä tilanteessa, kun meillä tämä ikärakenne on se mikä on, jo nykyisellään tämä harmaantuva Suomi on este sille, että meillä ei ole näkyvissä sellaista kasvuloikkamahdollisuutta kuin mikä vielä oli 90-luvulla. Sen takia nyt pitää ottaa todella vakavasti se, että työttömyyden pitkittyminen estetään niin aivan erityisesti nuorilla kuin kaikilla muillakin, että meillä on sitten sellaista työvoimaa, joka on mahdollinen ottamaan työpaikkoja vastaan, kun saamme taloutta nousuun.

Tässä yhteydessä on sanottava myöskin, että se keskustelu, mitä kotouttamisesta käytiin tuossa alkuiltapäivästä, on myöskin erittäin tärkeä ymmärtää tätä näkökantaa vasten.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 26/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 27/2015 vp

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 28/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 54/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan. Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 9. asiasta.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 48 luvun muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 55/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Keskustelu

18.01 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyseessä on luonnonsuojelu- ja ympäristörikossäännösten tarkistaminen. Tällä esityksellä ehdotetaan tarkistettavaksi tosiaan luonnonsuojelu ympäristörikoksia koskevia rangaistussäännöksiä.

Ensinnäkin esityksessä ehdotetaan, että rikoslakiin lisättäisiin uusi, törkeää luonnonsuojelurikosta koskeva rangaistussäännös. Luonnonsuojelurikos voitaisiin arvioida törkeäksi, jos se on kokonaisuutena arvostellen törkeä ja siinä aiheutetaan vakavaa vaaraa tai vahinkoa eliölajin, luonnonalueen tai muun luontoon kuuluvan kohteen säilymiselle, siinä tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä tai rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti. Rangaistusasteikko olisi vankeutta vähintään neljä kuukautta, enintään neljä vuotta. Nykyisin luonnonsuojelurikokselle ei ole säädetty törkeää tekemuotoa ja enimmäisrangaistus on kaksi vuotta vankeutta.

Esityksen toinen keskeinen ehdotus koskee törkeää ympäristön turmelemista. Sitä koskevaan rangaistussäännökseen lisättäisiin kaksi ankaroittamisperustetta. Ympäristön turmeleminen voitaisiin arvioida törkeäksi, jos siinä tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä tai rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti. Tarkoituksena on korostaa rikoksen luonnetta talousrikoksena.

Esityksen tarpeesta vallitsee laaja yhteisymmärrys. Esitykseen suhtauduttiin lausuntopalautteessa erittäin myönteisesti. Kaikki lausujat pitivät uudistusta yleisesti kannatettavana, tarpeellisena tai perusteltuna.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain 193 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 56/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle Aasian infrastruktuuri-investoin tipankin perustamissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 57/2015 vp

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisradioverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 58/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 59/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi säteilyturvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 60/2015 vp

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen valitusmenettelyä koskevan valinnaisen pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 285/2014 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 2/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 2/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Asian käsittely keskeytettiin 25.9.2015 pidettyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelu ei jatkunut.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 285/2014 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen kuudennentoista pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 286/2014 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 3/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 3/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 286/2014 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta

Hallituksen esitys HE 12/2015 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 3/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 3/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 12/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 15/2015 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 8.10.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 8.10.2015 pidettävään täysistuntoon.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvopaperimarkkinalain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 11/2015 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 4/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 8.10.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 8.10.2015 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 46/2015 vp

19. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 8.10.2015 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.06.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen